

PEKAO SZYBKO I SPRAWNIE
PRZEKAZUJEMY
ZLECENIA
DO POLSKI

ŚWIĘTA JUŻ BLISKO !

**POLECAMY NA PREZENTY
GWIAZDKOWE:**

TANIE, PRAKTYCZNE ZESTAWY PACZEK ŻYWNOŚCIOWYCH,
OWOCOWYCH, BAKALIE, WINOGRONA, ZABAWKI, KLOCKI,
KALKULATORY.

MLYNKI I EXPRESY DO KAWY, SOKOWIRÓWKI, TOASTERY, ROBOTY
KUCHENNE, PRAŁKI, LODÓWKI, SUSZARKI, MASZYNY DO SZYCIA,
KOLOROWE TELEWIZORY, ZESTAWY STEREO, KOMPUTERY,
MAGNETOWIDY I WIELE INNYCH.

**SATELITARNY PRZEKAZ ZLECEŃ -
SKRACA TERMIN DOSTAWY O 10 - 14 DNI**

PRZEKAZY PIENIĘŻNE NA:
WYSOKO OPROCENTOWANE RACHUNKI WALUTOWE A I C
GOTÓWKA DO RĄK ODBIORCÓW, BONY TOWAROWE PEKAO

Aktualne cenniki i ilustrowane katalogi
przesyła i zlecenia przyjmuje:

PEKAO TRADING CO. (Canada) LTD.
1610 BLOOR ST. W. TORONTO, ONT. M6P 1A7
(między Keele St. i Dundas St. West)
TEL. (416) 588-1414
lub UPOWAŻNIENI DEALERZY

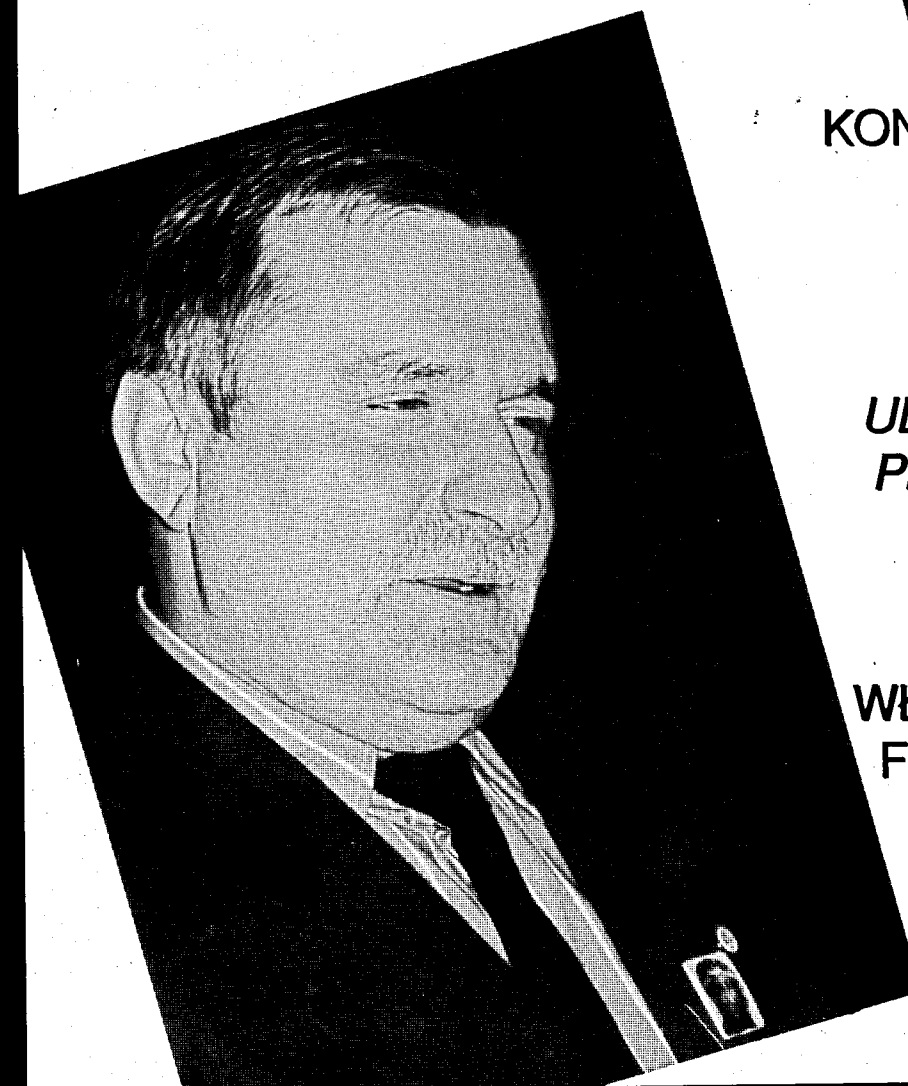
ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

NUMBER 106 • NOVEMBER 16, 1989

\$1.25

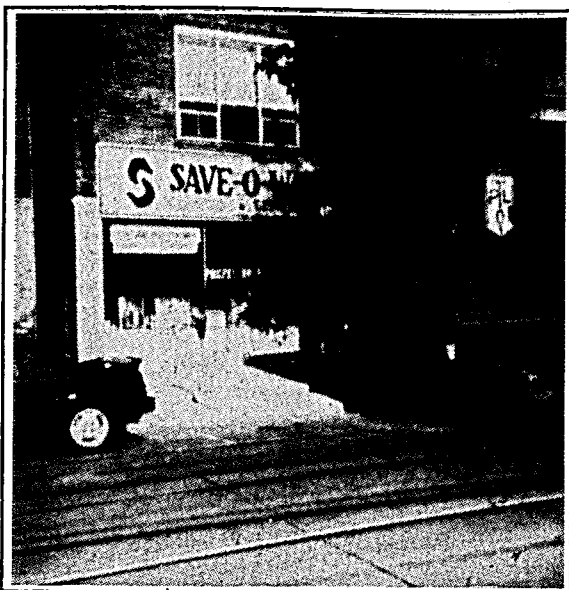
WAŁĘSA W KANADZIE

WYSTĄPIENIA
RELACJE
KONTROWERSJE
REPORTAŻE
ZDJĘCIA
WYWIADY

UDAŁO NAM SIĘ
PRZEKROCZYĆ
BARIERĘ
KRYZYSOWĄ
-WYWIAD Z
WŁADYSŁAWEM
FRASYNIUKIEM

BIURO PODRÓŻY

SAVE-O-WAY
OVERSEAS SERVICES
A division of 547319 Ontario Ltd.

WORLD WIDE TRAVEL
331 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ont. Canada M6R 2M8
Tel. (416) 532-3042, 532-3794

Godziny otwarcia: od poniedziałku do czwartku: 10-18

piątki: 10-19, soboty: 10-16

720 Burnhamthorpe Rd. W., Mississauga, Ont. L5C 2R9
Tel. (416) 896-2832, FAX: 278-5993

Godziny otwarcia: poniedziałek-piątek: 11-19, sobota: 10-16

BONUS

Każdy klient,
kupujący bilet lotniczy o war-
tości powyżej \$500 może wysłać
bezpłatnie paczkę morską o
wadze do 10 kg do Polski lub
innego kraju na świecie!

SAVE-O-WAY JAKO AUTORYZOWANY PRZED-
STAWICIEL PEKAO WYSYŁA SPRAWNIE PIE-
NIADZE NA KONTA, OWOCE CYTRUSOWE,
LEKARSTWA, PACZKI ŻYWNOSCIOWE, SAMO-
CHODY, MASZyny ROLNICZE, ITP.

- ☆ BILETY LOTNICZE DO POLSKI I INNYCH KRAJÓW
- ☆ PRZELOTY CZARTEROWE DO POLSKI SAMOLOTAMI LOT
- ☆ ZAPROSZENIA I NAJTAŃSZE UBEZPIECZENIA DLA OSÓB
ODWIEDZAJĄCYCH KANADĘ
- ☆ KUPONY ORBISU I PRZYGOTOWANIE DOKUMENTÓW PODRÓŻY
- ☆ SŁONECZNE WAKACJE W CIEPŁYCH KRAJACH

PACZKI DO POLSKI

LISTA TERENOWYCH PRZEDSTAWICIELI SAVE-O-WAY

Scarborough, Ont. Stan's Meat Products & Deli 2357 Eglinton Ave. E. (Kennedy Plaza) Tel. 757-5752	Thunder Bay, Ont. Frank Customs 519 Simson St. Tel. 622-3885	Oshawa, Ont. Barbara Rzeźniczek 869 Capri Cres. Tel. 576-6725	St. Catharines, Ont. St. Joseph's Bakery 53 Facer St. Tel. 937-4411
Brantford, Ont. Polonaise Deli 24 Dalhousie St. Tel. 753-7550	Hamilton, Ont. Save-O-Way 747 Barton St. E. Tel. 545-6788	Kitchener, Ont. Kazan Overseas Parcels 83 Shanley St. Tel. 743-7653	Woodstock, Ont. Holly Cross Church 169 Ingersoll Rd. Tel. 539-1050
Sault Ste Marie, Ont. Edward Glowik 324 Whitby Ave. Tel. (705) 253-7240	Delhi, Ont. Aleksander Bozek R.R. 1, Delhi Tel. 582-1058	London, Ont., Jerzy Kostrzewa 740 Kippislane, apt. 802, Tel. 673-5660	London, Ont. Balaton Travel 205 Wellington St. Tel. 672-6390

POLMAR TRAVEL INC.
3615 DIXIE RD. UNIT 11
Mississauga Ont. L4Y-4H4
Tel. 238-6683
Fax 238-6763

JEDYNNIE SAVE-O-WAY WYSYŁA CO TYDZIEŃ KONTENERY Z PACZKAMI DO POLSKI

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCY: Grażyna i Zbigniew Farmus

redaktor naczelny: Grażyna Farmus
dyrektor artystyczny: Stefan Siwiński

REDAKTORZY:

Zbigniew Farmus - Świat, Kanada
Wiesława Czapińska - Polska
Leszek Szaruga - Z dystansu
Rafał Marszałek - Listy z Piasków
Karolina Jankowska - Czytane między ...
Lektury nieobojętne
dr Zofia Bończa - Poradnia zaufania
dr Krzysztof Ostaszewski - Pokochać kapitalizm
dr Lidia Dobosz - Zdrowie
dr Jadwiga Górnicka - Apteka natury
Halina Baranowska - Życie nie umierać
Ewa Rewkowska - Horoskop, kalendarium
Elżbieta Wolska - Polak nie zginie

WSPÓŁPRACUJĄ:

prof. dr Ewa Brantley
dr Tadeusz Prus
Wacław Liebert
Adam Tomaszewski
Iwona Majewska
Wojciech Wojnarowicz
Janusz Pietrus
S. Gech
Krzysztof Krzysztoforski
Andrzej Stawicki
Nina Geysztor-Zawirska
Magda Czyżycka
Bogusław Rzepecki
Lech Jamka (RFN)
Marek Gaszyński (Polska)
Jan Rulewski (Polska)
Lothar Herbst (Polska)
Serwis własny z Polski, IPNS, Dementi, IPA
Typesetting: Olimpia Orlewicz

SPIS TREŚCI

	Naszym zdaniem..... 2
	Świat 4
	Wałęsa w Ottawie 6
	Polska 8
W.Czapińska	Pociąg do Katynia 12
	Polsko-Amerykańskie
	Forum Gospodarcze ... 13
	Wałęsa w Kanadzie 14
	Przemówienie Wałęsy
	w Massey Hall 16
J.Wagner	Lech Wałęsa
	w Niagara Falls 22
J.Wagner	Wywiad z
	W.Frasyniukiem 25
	Sport 26
M.Gaszyński	Telewizja: luksus czy
	konieczność 31
E.Wolska	Polaka nie zginie 32
L.Dobosz	Zdrowie 33
W.Liebert	Rondelek 34
	Echo poleca 36
	oraz stałe rubryki ECHA
OKŁADKA I:	
G.Farmus	Lech Wałęsa 1
	Także zdjęcia w numerze

ADRES: 51A Thistle Down Blvd. Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada
POCZTOWY: TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046
ADVERTISMENT: \$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. 1 1/2 inch
\$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$ 150.00, 2 col. - 3 inches: \$ 290.00, photo extra \$ 5.00,
Full page \$850.00, half page \$250.00,
JOB ADS FREE
SUBSCRIPTION: półroczna \$ 25.00, roczna \$ 50.00, dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów,
PRENUMERATA: zagraniczna półroczna 25.00 \$US, roczna 50.00 \$US, lotnicza 100% więcej.

AMBASADOR SPRAWY POLSKIEJ

Wizyta Lecha Wałęsy w Kanadzie unaocznia, że wolna Polska nie ma lepszego od niego ambasadora. Oglądając Wałęsę możemy łatwo sobie wyobrazić Ignacego Paderewskiego - innego wielkiego ambasadora wolnej Polski oraz rolę jaką odegrał w uzyskaniu niepodległości.

Wolny świat jest niewątpliwie Wałęsą zachwycony. Wałęsa potrafi to dla Polski wykorzystać. Byłoby szkoda dla sprawy polskiej, gdyby Polacy za granicą nie potrafili bądź nie chcieli się skupić wokół Wałęsy, stanąć za nim jak mur, żeby mógł bez przeszkód być tutaj naszym najwyższym symbolem wolnościowych i demokratycznych aspiracji, żeby mógł wobec prezydenta Stanów Zjednoczonych bądź premiera Kanady reprezentować to, co Polacy mają wspólne, to, co Polaków łączy.

Większość ludzi na Zachodzie nigdy nie podejmie najmniejszego wysiłku, aby zorientować się w różnicach dzielących Wałęsę i jego współpracowników od Grupy Roboczej, a Polskiej Partii Niepodległościowej od Konfederacji Polski Niepodległej czy Klubu Inteligencji Katolickiej. Dla nich te sprawy na zawsze pozostaną obce i nieistotne. Będą jednak pamiętać do końca życia jako rzecz wielką i duchowo bliską, radość i dumę swych współobywateli-Polaków, że naród polski wydał Wałęsę, tak jak i wydał Papieża. Przez to i Polska nie będzie tylko obojętnym bądź nieznanym punktem na mapie.

Inna jest krajowa opcja patrzenia na Wałęsę. W Polsce jest on przedstawicielem określonego nurtu politycznego. Jako taki podlega regułom gry politycznej, a więc walce politycznej oraz krytyce.

ŚWIATOWIT

KUP PAN CEGŁĘ!

Mur Berliński już pękł. Niemcy krążą swobodnie tam i z powrotem. Znaleźli się już nawet inwestorzy, którzy chcą Mur kupić, a potem odsprzedać z zyskiem po kawałeczku. Dla nas Polaków upadek Muru, z jednej strony, jest wydarzeniem radosnym, gdyż oznacza następne poważne uderzenie młota w gwoździe wieka trumny komunizmu, ale z drugiej strony, rodzi pytanie o zjednoczenie Niemiec, o granice, o nasze narodowe bezpieczeństwo. U wielu zresztą rodzi już obawy. Co prawda kanclerz Kohl będąc w Polsce zapewniał Polaków, że mowy nie ma, nigdy więcej itp., ale doświadczenie historyczne mówi swoje, lepiej więc chuchać na zimne. Skoro nie możemy się zamienić na mapie miejscami z Hiszpanią trzeba uwzględnić nasze położenie geopolityczne i szukać korzystnego dla nas rozwiązania - zabezpieczenia od zaraz. Jedno z nich upatrywałbym w powsta-

niu wielkiej, zjednoczonej na zasadach demokratycznych Europy. Gdyby udało się całą Europę przekształcić w coś na wzór obecnie istniejącej tylko w jej zachodniej części Wspólnoty Europejskiej, wówczas szanse na wojny i wojenki w ramach tego związku byłyby żadne. Drugie rozwiązanie, gdyby nie dało się utworzyć Wspólnoty Europejskiej, upatrywałbym w odpowiednim ułożeniu stosunków z naszymi dwoma potężnymi sąsiadami Niemcami i Rosją. Warunkiem byłoby tutaj wyzbycie się jakichkolwiek mrzonek o mocarstwowości, gdyż obiektywnie rzecz biorąc potężniejsi od nich nie będziemy. Co to znaczy odpowiednie stosunki z Niemcami i Rosją jest jeszcze za wcześnie przewidywać, możliwości wyłaniają się jednak trzy: neutralność, sojusz z obydwojema, bądź sojusz z jednym z nich.

ZBIGNIEW FARMUS

Przewodniczący Solidarności Lech Wałęsa i premier Kanady Brian Mulroney w Ottawie. Na początku ostatniego dnia wizyty w Kanadzie Wałęsa określił dotychczasową pomoc kanadyjską dla Polski jako "umiaru kadzidło", ale po deklaracjach premiera o nowej pomocy, Wałęsa podkreślił, "że jest poruszony odwagą jaką wykazał premier oraz istotną pomocą jaką zaoferował" (szczegóły z ostatniego dnia wizyty na następnej stronie).

• Nowe władze NRD zezwoliły na swobodną podróż oraz emigrację obywateli NRD do RFN. Mieszkańcy Berlina Wschodniego po usłyszeniu wiadomości znaleźli najkrótszą drogę wcielenia w życie decyzji: zaczęli przechodzić do Berlina Zachodniego przez w Mur Berliński oraz go burzyć. W jednym z oficjalnie zrobionych otworów Murze nastąpiło spotkanie burmistrza Berlina Wschodniego E. Kracka z burmistrzem Berlina Zachodniego W. Momperem. Z chwilą otwarcia przejść granicznych do RFN wschodnioniemieckie urzędy paszportowe zostały obleżone przez obywateli chcących wyemigrować bądź odbyć podróż do RFN. W ciągu kilku dni władze paszportowe NRD wydały ponad 5 mln wiz na podróż do RFN. Nikt nie wie jak wielu obywateli NRD zdecyduje się nie powrócić. Władze Berlina Zachodniego poinformowały, że w pierwszym tygodniu otwarcia przejść granicznych o azyl polityczny zwróciło się niecałe 1000 mieszkańców Berlina Wschodniego. NRD podała, że na wieść o swobodzie podróżowania, do NRD powróciła pewna liczba uciekinierów. Od maja br. do RFN uciekło z NRD około 300 tys. osób. Przywódca ZSSR Gorbaczow wyraził się z uznaniem o otwarciu przez NRD granicy z RFN. Jednakże kierownictwo sowieckie wykluczyło możliwość zjednoczenia Niemiec tak długo, jak długo istnieje Układ Warszawski oraz NATO. Przywódca NRD E. Krenz zapowiedział także przeprowadzenie wolnych wyborów, wprowadzenie wolnej prasy oraz innych demokratycznych reform, ale podkreślił, że zjednoczenia Niemiec nie będzie omawiał (nasz komentarz str. 2).

• Kanclerz RFN H. Kohl przerwał swą wizytę w Polsce, przybywając do

Berlina Zachodniego, gdzie powiedział w wywiadzie berlińskiemu, że Niemcy należą do jednego narodu i musi być znaleziony sposób na stopniowe połączenie się. Kanclerz podkreślił, że wolna ojczyzna niemiecka jest możliwa w wolnej, zjednoczonej Europie. Kohl miał nadzieję na spotkanie się z przywódcą NRD Krenzem, ale strona wschodnioniemiecka przesunęła to spotkanie na koniec listopada, bądź na początek grudnia. Kohl zapowiedział wszechstronną pomoc RFN dla NRD w przypadku przeprowadzenia pełnych demokratycznych reform.

Kohl

Krenz

• Prezydent USA G. Bush wezwał przywódcę Kuby F. Castro do uwolnienia wszystkich więźniów politycznych.

• W walkach w stolicy Mołdawii Kiszyniowie pomiędzy demonstrantami domagającymi się niepodległości, a milicją zostało rannych ponad 200 osób. Kilku dniowe demonstracje uliczne rozpoczęły się 7 listopada w rocznicę rewolucji bolszewickiej.

• Na konferencji 1300 ekspertów ds. walki z AIDS z 85 krajów, zorganizowanej w Watykanie przez Kościół rzymskokatolicki przedstawił Stolicy Apostolskiej arcybiskup F. Angelini potępił używanie prezerwatyw jako środka ochronnego przed AIDS, określając to jako "czyn hipokrycki, nieolejalny oraz nieprzyzwoity".

• Amerykański sekretarz obrony D. Cheney powiedział w Waszyngtonie, że ZSSR nadal rozmieszcza nowe strategiczne bronie nuklearne, modernizu-

jąc swe siły nuklearne, zwłaszcza w zakresie rakiet balistycznych, bombowców oraz łodzi podwodnych.

• Lewicowi partyzanci w Salwadrze podjęli największą ofensywę przeciwko wojskom rządowym od 10 lat. W pierwszych kilku dniach walki śmierć poniosło kilkaset osób - walczących żołnierzy po obydwu stronach oraz cywilów. Prezydent Salwadoru A. Cristiani wprowadził stan wyjątkowy. USA oświadczyły, że nie będą interweniować, gdyż wierzą, że wojska rządowe potrafią opanować sytuację.

• Pakistański rząd na czele z premierem Benazir Bhutto wyszedł z zwycięsko z głosowania w parlamencie dotyczącego votum nieufności wobec szefa rządu. Na 237 - miejscowe Zgromadzenie Narodowe 107 głosów poparło votum nieufności, opozycji do obalenia rządu Bhutto zabrakło 12 głosów.

• Przywódca Libii M. Kaddafi podczas wystąpienia na forum parlamentu libijskiego w Trypolisie określił islamskich fundamentalistów jako rodzaj heretyków groźniejszy od najbardziej złośliwych nowotworów lub AIDS. Kaddafi wezwał do ich bezwzględnej eliminacji, gdyż zagrażają zdobyciom rewolucji socjalistycznej w Libii.

• W Bułgarii ustąpił szef partii i państwa 78-letni Todor Żiwkow (po lewej). Sprawując władzę od 1954 roku był on najdłużej panującym przywódcą w bloku komunistycznym. Nowym przewodniczącym generalnym bułgarskiej partii komunistycznej został 53-letni Petar Mladenow, pełniący od 1971 roku funkcję ministra spraw zagranicznych. Zapowiedział on wprowadzenie szerokich reform w Bułgarii z jednoczesnym utrzymaniem kierowniczej roli partii.

• Dysydenci bułgarscy utworzyli Komitet Helsiński, mający na celu czuwanie nad przestrzeganiem praw człowieka w ich kraju. Szef Komitetu A. Zaprianow powiedział, że komitet będzie się starał o przyjęcie do Międzynarodowej Federacji Helsińskiej z siedzibą w Wiedniu.

• Parlament węgierski zatwierdził przytłaczającą większością głosów zwolnienie 6600 więźniów (odbywających wyroki do trzech lat więzienia) w ramach amnestii z okazji przekształcenia Węgierskiej Republiki Ludowej w Republikę Węgierską.

• Na Łotwie wzrasta liczba Łotyszów w wieku poborowym odmawiających służby wojskowej, uzasadniających to klauzulą Konwencji Genewskiej z 1949 roku, zabraniającej zmuszania do służby w armii okupacyjnej. Z ostrą krytyką wystąpiła agencja TASS, która stwierdziła, że poborowi dołączają do oficjalnych druków poboru specjalne formularze powołujące się na konwencję i deklarując odmowę pójścia do wojska. Agencja podkreśliła, że prowokacyjne formularze wypaczają ideę konwencji, dodając, że formularze są drukowane i udostępniane poborowym przez wrogów państwa sowieckiego.

• Korea Południowa podała, że zakupi w stocznich zachodnioniemieckich w ciągu najbliższych dwóch lat 6 łodzi podwodnych klasy "209" w cenie 165 mln dol. za sztukę.

• Władze ChRL zakończyły wojskową okupację Placu Niebiańskiego Spokoju w Pekinie, wprowadzając patrol milicji na miejsce wojska.

• Niedawno powstała Socjalistyczna Partia Węgier (w miejsce partii komunistycznej) skierowała prośbę o przyjęcie do Międzynarodówki Socjalistycznej z siedzibą w Londynie.

• Bułgaria podała, że legalizuje prywatną praktykę lekarską zakazaną od 1972 roku. Pacjenci będą mogli wybierać sobie lekarzy, którzy będą pobierać opłaty ustalone przez ministerstwo zdrowia.

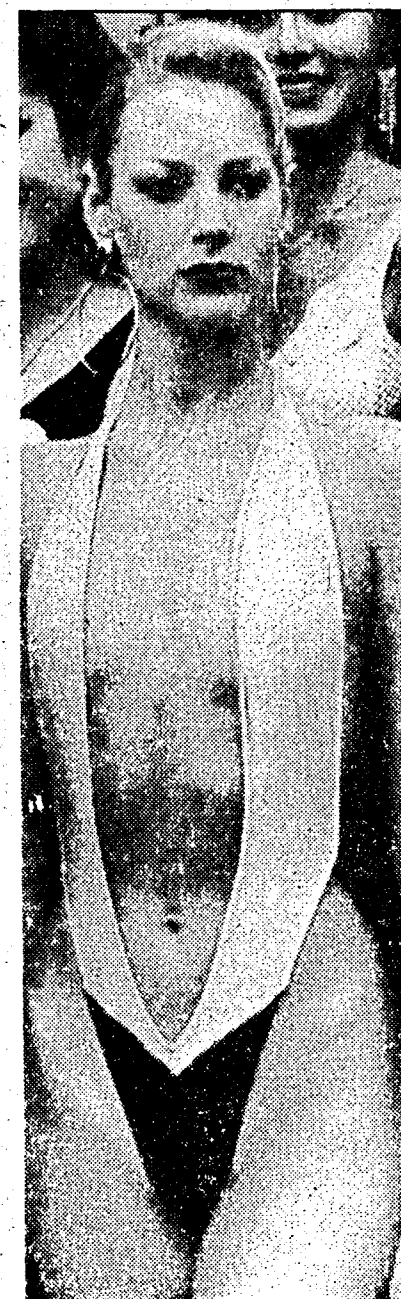
• Węgierski parlament pod naciskiem zwolenników ochrony środowiska

ka naturalnego wstrzymał budowę wielomiliardowej zapory na Dunaju, mającej dostarczać wodę do elektrowni wodnej położonej w Czechosłowacji. Czechosłowacja domaga się nadal zakończenia projektu zgodnie z umową podpisaną w 1977 roku, grożąc zażądaniem odszkodowania w wysokości 2 mld dol. Z groźbą zażądania odszkodowania w wysokości 320 mln dol. wystąpiła także austriacka firma Donaukraftwerke - główny wykonawca zapory i kanału o długości ok. 15 km i głębokości ok. 18 m, łączącego Dunaj z zaporą.

• Co roku wydobywa się z rzymskiej fontanny Trevi ok. 10 ton monet, które zwyczajowo wrzucają tam turyści, wierząc, że w ten sposób zapewnią sobie powrót do wiecznego miasta. Władze miejskie przeznaczają te pieniądze na cele charytatywne.

• Dziennik "Arab News" wydawany w Arabii Saudyjskiej przypomniał swym czytelnikom, aby przed wstąpieniem w związek małżeński sprawdzili wygląd swej małżonki. Koran zezwala na to, tyle że nie wiadomo którą część ciała może mężczyzna obejrzeć u kobiety przed ceremonią zaślubin. Nie ma zastrzeżeń co do możliwości obejrzenia twarzy wybranki i rąk. Niektórzy dodają, że obejrzeć także można głowę, dłonie i nogi poniżej kolan. Dziennik podkreśla, że ogląd musi odbyć się w obecności osób trzecich oraz w miejscu prywatnym.

• Nowym premierem NRD został 61-letni Hans Modrow, mający opinię reformatora. Modrow podkreślił, że jest przeciwny zburzeniu Muru Berlińskiego, gdyż dzięki niemu jest w NRD niska przestępczość, nie ma AIDS ani narkomanów. Władze NRD podały, że w sobotę i niedzielę z otwartej granicy skorzystały miliony obywateli NRD, lecz tylko 30 tys. zdecydowało się na pozostanie w RFN. W kilku miastach NRD odbyły się masowe demonstracje, na których domagano się zmiany konstytucji, ujęcia wolności podróży w ustawę prawną oraz jak najszybszego przeprowadzenia wolnych wyborów.

Glasnost obnażona! W Hongkongu na prasowej prezentacji kandydatek do tytułu Miss Świata (konkurs odbędzie się 22 listopada) najbardziej kuso ubrana wystąpiła Miss ZSSR Anna Gorbunowa. Dziennikarze żartowali, że Gorbaczow nie tylko się zgodził na udział reprezentantki ZSSR po raz pierwszy w konkursie, ale nakazał także wystąpić z mocnym uderzeniem i zaszokować.

WAŁĘSA W OTTAWIE

ZNACZNA POMOC, A NIE TYLKO UMARŁEMU KADZIDŁO

Czwarty i zarazem ostatni dzień wizyty w Kanadzie delegacji Solidarności na czele z Lechem Wałęsą miał miejsce w stolicy Kanady Ottawie.

Wałęsa wraz z delegacją przybyli do Ottawy - czego nie ukrywali - rozczerowani dotychczasową małą pomocą Kanady dla Polski.

Zaczynając wizytę w Ottawie od połączonego spotkania z komisjami spraw zagranicznych Senatu oraz Izby Gmin Wałęsa powiedział wprost, że traktuje dotychczasową pomoc Kanady dla Polski zrujnowanej gospodarczo przez 45 lat komunistycznych rządów jako zaledwie kadzidło umarłemu (prasa angielska przetłumaczyła to następująco: "like giving a corpse a beautiful tie", bądź "a necktie"). Wałęsa podkreślił bez ogródek, że sytuacja ekonomiczna w Polsce jest bardzo zła, co prawda nie pozwala jeszcze umrzeć, ale nie pozwala już rzeczywiście żyć. Przywódca Solidarności zwrócił uwagę, że niebotyczna trudność jaka stoi przed Polską - trudność prywatyzacji 80% majątku państwowego w ciągu pół roku - najlepiej ilustrują trudności premier Thatcher w W. Brytanii, która podjęła się wysiłku reprivatyzacji 10% własności państwowej w okresie 5 lat.

Wcześniej Wałęsa zaapelował do ministra spraw zagranicznych Clarka o bardziej dynamiczne inwestowanie w Polsce, wyrażając opinię, że kanadyjskiemu biznesowi być może jest nazbyt dobrze w samej Kanadzie, skoro nie chce skorzystać z doskonałych okazji inwestycyjnych jakie istnieją w Polsce.

Obserwatorzy kanadyjscy jak i doradcy Wałęsy zgodzili się, że przywódca Solidarności rozpoczął wizytę w Ottawie od ostrych opinii. Jednakże pewne

rozczerowanie strony polskiej zostało przełamane podczas oficjalnego lunchu na cześć Wałęsy wydanego przez premiera Kanady Mulroney'ego w National Art Gallery.

Premier Mulroney słysząc z umiejętności przełamania lodów rozpoczął swe wystąpienie od stwierdzenia, że i jemu Wałęsa powiedział prywatnie, że pomoc dla Kanady ma charakter ozdobny - krawatu dla nieboszczyka. Odpowiedziałem na to, że Pan na nieboszczyka wcale nie wygląda. "Elektrycy przecież - kontynuował premier Mulroney - to są twardzi ludzie" (ojciec Mulroney'ego był elektrykiem).

Po rozluźnieniu atmosfery premier Kanady zapowiedział znaczne zwiększenie pomocy dla Polski. W skład nowego pakietu pomocy wchodzi m.in.:

- pomoc żywnościowa dostarczana w okresie poważnego kryzysu żywnościowego w Polsce,

- znaczne zredukowanie, a w pewnych przypadkach zniesienie cła w stosunku do eksportowanych przez Polskę do Kanady produktów,

- zawieszenie oraz przesunięcie terminów spłat odsetek od pożyczek w wysokości 2,6 mld dol. udzielonych przez Kanadę Polsce. Oznacza to, powiedział Mulroney, że władze polskie będą mogły przeznaczyć miliony i miliony dolarów na reformę gospodarczą oraz inne ważne cele publiczne,

- zobowiązanie się Kanady do poparcia wobec innych krajów uprzemysłowionych idei przekazania Polsce pożyczki stabilizacyjnej w wysokości 1 mld dol.,

- zobowiązanie się Kanady do przekazania Polsce technologii know-how, do podpisania korzystnych umów inwestycyjnych, ułatwiających inwestowanie kapitału kanadyjskiego w Polsce oraz do promowania w kilku największych miastach kanadyjskich w środowiskach biznesowych możliwości tworzenia przez kanadyjskich biznesmenów wspólnych z Polakami spółek produkcyjnych, handlowych i finansowych,

- wysłanie jeszcze w tym roku delegacji rządu kanadyjskiego na czele z wicepremierem Donem Mazankowskim (z pochodzenia jest Polakiem - przyp.red.) w celu przedyskutowania na miejscu programu reformy gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem pomocy jaką może udzielić rząd kanadyjski oraz sektor prywatny w Kanadzie,

- utworzenie pod auspicjami kanadyjskiego ministerstwa spraw zagranicznych biura i banku informacyjnego, kierowanego przez ambasadora Erica Bergbuscha (do niedawna ambasadora Kanady w Polsce) z zadaniem przekazywania do Polski ekspertyz pomocnych w przewidywaniu kryzysu.

Premier Mulroney obiecał także, że do powyższego pakietu dojdą na pewno dodatkowe kroki, niektóre z nich już w niedalekiej przyszłości. I tak np. zapewniając Wałęsę, iż wie, że oczekuje on od głów rządów przybywających do Polski pieniędzy, podkreślił, że przywiezie ze sobą do Polski podczas swej oficjalnej wizyty na początku przyszłego roku delegację przywódców - biznesmenów,

WAŁĘSA I DELEGACJA SOLIDARNOŚCI W KANADZIE

Piątek, 10 listopada.

• Przylot z Paryża na Mirabel w Montrealu. Powitanie przez Shirley Carr. Słynne słowa: "Dzisiaj płomień wolności pali się jaśniej w świecie. Człowiek, który zapalił ten płomień, to Lech Wałęsa". Wałęsę wita też Louis Laberge, prezydent of Quebec Federation of Labor. Witają też Wałęsę przedstawiciele władz prowincji i partii politycznych. Recepcja. Spontaniczne, nieplanowane wypowiedzi dla prasy.

• Delegacja ląduje przy hangarze Canadian czarterowym samolotem tych linii. Powitanie trwa 5 minut. Wśród małego grona witających, nielicznych dziennikarzy i dużej obstawy (ściska ochrona) radny Chris Korwin-Kuczyński i prezes Okręgu Toronto KPK - S. Sadowski.

W delegacji obecni są: prof. Bronisław Geremek, Janusz Onyszkiewicz, Bogdan Lis, Władysław Frasyniuk, prof. Beksiak, p. Pisz, Jerzy Milewski i Woj-

ciech Gilewski. Delegacja udaje się do Sheraton Centre Hotel, siedziby Wałęsy w Toronto. Odbywa się tam recepcja zaproszonych gości. Na lotnisku dziennikarze opowiadają anegdotę: "Po starcie z Montrealu zgasto na pokładzie samolotu światło. Ktoś krzyknął: nie ma tu jakiegoś elektryka?"

• Sobota, 11 listopada.
Delegacja udaje się na mszę w katedrze św. Michała, w centrum miasta.

ciąg dalszy na str. 14

WAŁĘSA W USA

Przewodniczący Solidarności Lech Wałęsa przybył 13 listopada do USA z 6-dniową wizytą oficjalną. W pierwszym dniu pobytu wieczorem został przyjęty w Białym Domu przez prezydenta USA George'a Busha. Wałęsa został serdecznie powitany przez prezydenta i jego małżonkę Barbarę już przed wejściem do Białego Domu. Następnie odbyła się uroczysta kolacja w trakcie której prezydent Bush odznaczył Lecha Wałęsę najwyższym cywilnym odznaczeniem amerykańskim Orderem Wolności. Prezydent podkreślił, że Wałęsa jest duchowym ojcem wolności nie tylko w Polsce, ale także we Wschodniej Europie. Bush zaznaczył, że to, co się dzieje w Berlinie jest wspiane.

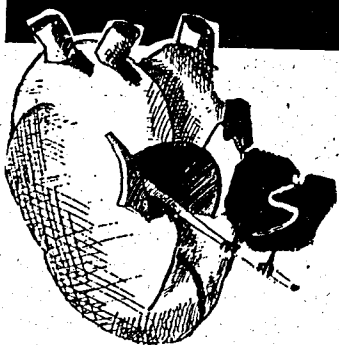
Telewizja amerykańska przeprowadziła wywiad z Wałęsą, w którym powiedział on, że odnosi się do prezydenta Busha z najwyższym szacunkiem, gdyż Bush jako pierwszy, przed laty jeszcze jako wiceprezydent, okazał wielką pomoc dla zakazanej Solidarności. Na pytanie czy zostanie prezydentem Polski odpowiedział, że nie ma takiego zamiaru, dodając że był już wysunięty na stanowisko premiera, ale je odrzucił.

Wieczorem 13 listopada Wałęsa wraz z pozostałymi członkami delegacji odleciał do Waszyngtonu.

14 listopada Wałęsa wziął udział w Kongresie jednego z największych ame-

rykańskich związków zawodowych AFL-CIO. Ten antykomunistyczny amerykański związek zawodowy popierał Solidarność od samego początku w różnych kolejach jej losu. Przewodniczący AFL-CIO L. Kirkland wręczył Wałęsie najwyższe odznaczenie związkowe - Medal Obrony Praw Człowieka. Występując przed związkowcami Wałęsa powiedział, że i on wraz z Solidarnością oraz wy czekaliśmy tutaj w Ameryce od lat na to spotkanie. Ale wreszcie do niego doszło i nic go tak bardzo nie cieszy. Wałęsa zaapelował ponownie o pomoc gospodarczą dla Polski, zwłaszcza zaś o inwestycje w Polsce. Mam wrażenie, powiedział, że jestem człowiekiem, który stara się dopłynąć do brzegu z zawiązanymi rękoma i nogami. Na brzegu znajduję się oczekujący entuzjastyczny i wiwatujący tłum, tyle że nie rzuca linki.

15 listopada Lech Wałęsa wygłosił przemówienie w Kongresie na połączonej sesji Senatu oraz Izby Reprezentantów. Zaszczyc ten przysługuje jedynie głowom państwa. W historii USA tylko dwie osoby nie pełniące tej funkcji dostały przed Wałęsą tego wyróżnienia: Francuz Marquis de La Fayette oraz Winston Churchill (po przegranych wyborach w W. Brytanii).

POLSKA

WIZYTA KANCLERZA

Przygotowywana tak długo i z takimi trudnościami wizyta kanclerza RFN Helmuta Kohla w Polsce została niespodziewanie przerwana. Powodem 27-godzinnej nieobecności kanclerza w Polsce były znane już wszystkim wydarzenia w NRD. Runął berliński mur i fala obywateli NRD wlała się do zakazanego miasta - Berlina Zachodniego. Kanclerz Kohl - przybył wprost z Warszawy - wygłosił na zaimprovizowanym błyskawicznie wieczu przemówienie, w którym powiedział m.in., iż przybywa z Polski, gdzie się zaczęły wszystkie zmiany, które dziś ogarniają całą Europę Wschodnią. Kanclerz przybył do Polski na zaproszenie premiera Mazowieckiego. Jego wizyta to najważniejsze wydarzenie w stosunkach polsko-niemieckich od czasu podpisania w grudniu 1970 r. układu o stosunkach pomiędzy RFN i Polską. Samolot wojskowy Boeing 707 wylądował w Warszawie w czwartek 9 listopada o godz. 14 z minutami. Na płycie lotniska oczekiwał kanclerza federalnego premiera Mazowieckiego w otoczeniu członków rządu. Przybył również szef polskiej dyplomacji Krzysztof Skubiszewski. W skład oficjalnej delegacji RFN wchodzi: minister spraw zagranicznych RFN - Hans Dietrich Genscher, minister gospodarki Helmut Hausman oraz kilku ministrów i 70-osobowa grupa przedstawicieli Bundestagu, reprezentujących życie społeczne i kulturalne RFN. Obecny jest także przewodniczący Związku Federalnego Niemieckich Związków Zawodowych, Ernst Breit. Przybyli przedstawiciele spółki Kruppa GMBH i wielu, wielu innych. Powitanie na lotnisku odbyło się z

całym obowiązującym ceremoniałem. Raport dowódcy kompanii reprezentacyjnej WP, prezentacja korpusu dyplomatycznego. Defilada kompanii reprezentacyjnej WP. Potem odbyło się spotkanie kanclerza z Tadeuszem Mazowieckim. Trwało około półtorej godziny (dłużej niż przewidywał program). Rozmowy dotyczyły przyszłości obu krajów. Szczególnie dużo miejsca w tych rozmowach zajęły problemy współpracy gospodarczej i finansowej Polska-RFN. W pierwszym dniu wizyty kanclerz Kohl spotkał się również z Lechem Wałęsą i Bronisławem Geremekiem. Wieczorem premier Mazowiecki wydał uroczysty obiad w pałacu Prezydium Rady Ministrów, na którym obaj mężowie stanu wygłosili przemówienia. Po czym nastąpiła owa wspomniana już 27-godzinna przerwa w wizycie, przerwa, którą strona polska przyjęła z pełnym zrozumieniem. Helmut Kohl nie powtórzył błędu swego mistrza kanclerza Adenauera, który nie przybył do Berlina, gdy wznoszono mur, a zajmował się swoją kampanią wyborczą. Kosztowało go to potem utratę wielu głosów. Było wiele niepokojów... Czy powróci? Powrócił. 12bm. był kolejnym dniem jego pobytu w naszym kraju. Przede wszystkim w dolnośląskiej miejscowości Krzyżowa koło Świdnicy odbyła się polsko-niemiecka msza pojednania. W tej samej Krzyżowej, gdzie w 1945 roku zawiązał się spisek antyhitlerowski pod wodzą hrabiego von Moltke. Został on stracony w słynnym procesie generałów - uczestników nieudanego zamachu na Adolfa Hitlera w Kętrzynie. Mszę świętą koncelebrował biskup Alfons Nosol, który również wygłosił homilię w dwu językach, polskim i niemieckim. Symboliczne chrześcijańskie: "Przekażcie sobie znak pokoju" pomiędzy premierem Mazowieckim a kanclerzem Kohlem przeszło już do historii. Tego samego dnia Mazowiecki i Kohl odwiedzili klasztor jasnogórski. Obaj modlili się przed cudownym obrazem Matki Boskiej. Równolegle trwały rozmowy innych gości, które zaowocowały już podpisaniem 5 umów. 12 listopada prezydent Wojciech Jaruzelski przyjął w Belwederze kanclerza Kohla. Omawiano problemy wzajemnej normalizacji stosunków.

GOSPODARKA

Miniony tydzień to był krach na dolarowej giełdzie. W środę cena dolara w Polsce spadła średnio do 4.600 zł, a nawet niżej. Spowodowało to prawdopodobnie oświadczenie Lecha Grobelnego, właściciela prywatnego kantoru, który zakomunikował, iż w okolicach Bożego Narodzenia dolar w całym kraju spadnie do 4.300 zł. Mali ciulacze się przestraszyli i rozpoczęli wyprzedaż. Zarobili bogatsi. Już w dwa dni później dolar skoczył o 2 tys. zł, a teraz dochodzi do 8 tys. Ale każdy dzień niesie zmiany. W ową pamiętną środę wiele kantorów było zamkniętych i w ogóle dolarów nie skupowano. Lech Grobelny jest właścicielem Bezpiecznej Kasy Oszczędności. Jego ogłoszenia są w każdej gazecie (również "Wyborczej"). BKO gwarantuje korzystne oprocentowanie, np. 120% na okres 6 miesięcy i 30% "a vista". Gwarantuje również automatyczną zmianę stopy procentowej, jeśli ulegnie zmianie oprocentowanie wkładów w bankach krajowych.

Gordon Hazelwood, przedsiębiorca z USA zaproponował Polsce kredyt w wysokości 2 miliardów dolarów do wykorzystania na budowę sanatoriów w woj. nowosądeckim, uruchomienia produkcji endoprotez (ruchome chwytaki części stawów i kości) oraz stworzenia przedsiębiorstw farmaceutycznych. Przedsiębiorca amerykański twierdzi, że kredyt zwróci się w ciągu 10 lat. Przyczyni się do tego eksport leków i endoprotez do krajów Europy Wschodniej i udostępnienie miejsc w sanatoriach dla pacjentów z krajów wolnego rynku. Oferta ta została m.in. podpisana przez dr Zofię Kuratowską. Należy sobie życzyć szybkiej jej realizacji.

"Solidarność" Stocznia im. Lenina wraz z OPZZ przygotowała projekt umowy zbiorowej, który zostanie przedstawiony pani Barbarze Piaseckiej-Johnson. Projekt ustawy przewiduje 75 centów za godzinę pracy dla uczniów szkoły przyzakładowej. Około 6 dol. dla średniej kadry technicznej. A więc średnia płaca godzinna od 2-3 dolarów. Płatne jednak nie w dolarach, a w złotych polskich po

POLSKA

kursie państwowym (2100 zł). Tak więc średnia płaca w stoczni wynosiłaby około miliona złotych. Pewnie jednak umowa ulegnie zmianie bowiem płace w stoczni gdańskiej muszą być konkurencyjne, ale chyba nie na tyle. Nie mogą one budzić rozgoryczenia załóg innych stoczni i zakładów pracy.

27 października odbyło się w Warszawie sympozjum na temat własności pracowniczej w Stanach Zjednoczonych oraz możliwości wprowadzenia jej w Polsce. Zaproponowano stworzenie w Polsce izby własności pracowniczej. Jej honorowym prezesem został Louis Kelso - Amerykanin - twórca systemu własności pracowniczej.

Prawdopodobnie zostaną zlikwidowane wpłaty na samochody, gotówka już wpłacona ulegnie rewaloryzacji. Np. 145 tys. złotych - to dziś 5,7 miliona zł.

Na Śląsku pracują już agencje i prywatne autobusy. Wożą one pasażerów w Katowicach, Tarnowskich Górach i Rudzie Śląskiej. Ceny biletów te same co w komunikacji państwowej.

Prokuratura potwierdziła zarzuty rozkradania mienia społecznego, czyli sprzeczne z prawem "przejmowanie składników majątku państwowego". Przykładów niestety wiele, tak np. w Słupsku i Ostrołęce sprzedawano samochody służbowe, w Chełmie przydzielono działki budowlane, a w Gorzowie zaniżano ceny sprzedawanych działek. W ten smutny proceder zamieszani są również pracownicy administracji państwowej, spółdzielczości i organizacji społecznych. Szczególnie teraz, gdy ucziwi ludzie dźwigają kraj z ruiny gospodarczej, jest to przerażające. Prace kontrolne prokuratury trwają na terenie całego kraju.

Lech Wałęsa na swojej cotygodniowej konferencji prasowej powiedział, iż nie satysfakcjonuje go dar w postaci zboża z USA. "Bardziej zależy mi na współpracy polsko-amerykańskiej" - oświadczył. "Jesteśmy za tę pomoc wdzięczni, ale ważniejsza jest współpraca" - oto słowa Wałęsy.

2 listopada Centralny Urząd Planowania przedstawił powody spadku produkcji w kraju. Należą do nich m.in. gorsze zaopatrzenie w surowce z importu, zmniejszające się zapasy. Sytuacja finansowa przedsiębiorstw natomiast poprawia się. Jest to m.in. skutek relatywnie malejących podatków.

Ministerstwo Współpracy Gospodarczej z Zagranicą przedstawiło zmiany w handlu zagranicznym. Na rok przyszły. Posunięcia w tej dziedzinie wymagają generalnych zmian w systemie ekonomicznym handlu zagranicznego.

Stosunkiem 9 głosów do 9 zakończyło się 3 listopada głosowanie w sprawie budowy elektrowni atomowej w Żarnowcu. Uczestnikami głosowania byli rzeczoznawcy z zespołu powołanego przez KERM do opracowania ekspertyzy dotyczącej przyszłości tej kontrowersyjnej budowy.

Tadeusz Materna - wiceprezes NIK przedstawił w Sejmie wyniki kontroli przedsiębiorstw państwowych, które przystąpiły do spółek. Zasygnalizował on przypadki osiągania nadmiernych zysków.

Skup żywca sięga 9 tys. ton i jest już 2 razy wyższy niż przed dwoma tygodniami.

W Łodzi - mieście kobiet - jest ujemny przyrost naturalny. Kobiety zatrudnione w przemyśle włókienniczym stanowią 70%. Warunki pracy są fatalne. Kobiety chorują.

W końcu listopada nauczyciele otrzymają podwyżki. Nauczyciel z wyższym wykształceniem otrzyma obecnie 196 - 219 tys. zł, z trzyletnim stażem 238-285 tys. zł. Nauczyciele akademicy: asystent 240-260 tys. zł. Profesor 500-550 tys. zł.

Pojawiły się papierosy marki "Solidarność". Produkowane są prawdopodobnie w Holandii.

Posłowie skrytykowali dotychczasowy system obrony kraju. Natomiast przedstawiciele wojska podali, iż Polska

posiada trzy najnowsze samoloty myśliwskie typu MIG-29 produkcji sowieckiej.

Być może na Żeraniu będzie się produkować "Audi", "Golf" i "Passat". Rozmowy na ten temat prowadzili wiceprezydent "Volksvagen" Modst Muenzer z kierownictwem warszawskiej fabryki samochodów osobowych.

Znów kryzys paliwowy w Polsce. Brakuje benzyny, chociaż zdrożała o 100 zł na litrze.

POLITYKA

Komisja spraw zagranicznych Senatu opowiedziała się za jak najszybszym nawiązaniem stosunków dyplomatycznych z Izraelem. Mówiono też o nawiązaniu stosunków dyplomatycznych z Koreą Południową, co już zresztą znacznie wcześniej uczyniły Węgry. Polska uczyniła to w dniu 1 listopada.

Na Plac św. Piotra w Rzymie przybyło 8 tys. Czechów. Po raz pierwszy przybyli tu na uroczystość kanonizacji Agnieszki z Pragi, która żyła w XII wieku. Sędziwy Frantisek Tomasek, kardynał Pragi nazwał tę czechską obecność cudem. Równolegle w tym dniu odbywała się kanonizacja Adama Chmielowskiego - Brata Alberta, malarza, powstańca z 1863 roku - założyciela zakonu albertynów. Zakonu niosącego pomoc najbardziej potrzebującym.

Nowo wybranym prezesem PSL został generał Franciszek Kamiński. Wybrany został on 478 głosami. Tuż za nim był Roman Bartoszcze (448 głosów). Przewodniczącą Rady Nadzorczej wybrano Hannę Chorążynę. Kongres upoważnił kierownictwo PSL do rozmów o zjednoczenie ruchu ludowego.

Po raz pierwszy oficjalnie w PRL obchodzone było święto narodowe 11 listopada. Była uroczysta zmiana warty u Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie. Koncerty i specjalny program w TV. "Oratorium na rocznicę odzyskania niepodległości", film Witolda Zdzadowskiego "Józef Piłsudski" oraz

wieloletni "półkownik" film fabularny reż. Józefa Lejtesa z 1935 roku "Młody Las", w którym to główne role grają Maria Bogda, Mieczysław Cybulski, Adam Brodzisz, Kazimierz Junosza-Stępowski, Michał Znicz i inni. Ponadto także wzruszający film Aliny Czerniakowskiej "Ostatni Legionści" - czyli rozmowy z żyjącymi uczestnikami tamtych wielkich zdarzeń. Jego premiery niestety nie doczekał płk. Rutkowski. A już pieśni "Pierwsza Brygada" to się ludziska nasłuchali do woli. Płynęła z radia, ekranów telewizyjnych i ulic. Pojawiał się również w TV Wojciech Ziemiński - nieustrasiony wojownik o niepodległość. Do niedawna można go było oglądać jedynie na nielegalnych demonstracjach. Poza tym po raz pierwszy cała Polska udekorowana była łącznie biało-czerwonymi flagami.

Józef Ślisz na zjeździe rzeszowskiej "Solidarności" został wybrany delegatem na zjazd krajowy.

W Polsce przebywa Arman de Valladares - opozycjonista kubański, który 22 lata przesiedział w więzieniu. M.in. spotkał się on ze studentami Warszawy. Z więzienia zwolniony został na osobistą interwencję prezydenta Mitteranda u Fidela Castro.

Od stycznia równe prawa dla wszystkich partii, czyli brak dotacji.

8 listopada zakończył żywot PRON, który to został powołany do życia po ogłoszeniu stanu wojennego.

Nowym ambasadorem Polski w Moskwie został mianowany Stanisław Ciosek - PZPR.

Powstał "Zespół inicjatywy ruchu polityki polskiej" - który będzie podstawą przyszłego stronnictwa o szerokiej orientacji centroprawicowej.

Sejm przygotowuje ustawę o amnestii. Ma ona być bardzo szeroka i stworzyć uwolnionym szansę powrotu do normalnego życia.

W piątko godz. 21.00 do lokalu PPSRD w Warszawie przy ulicy Wspólnej 41

m.48 wdarło się siedmiu zamaskowanych nastolatków uzbrojonych w metalowe pręty i noże oraz gaz łzawiący. Pobili uczestników spotkania, a w szczególności Zofię Domaniewską i Aleksandrę Roszalską. Zatrzymano jednego z napastników, którym okazał się 17-letni Waldemar Siwek - licealista. Uczestnicy spotkania, a zarazem świadkowie twierdzą, iż napastnicy pochodzą z tzw. środowiska "skinów". Zatrzymany Waldemar Siwek twierdzi, iż powiedziano im, że mają bić komunistów. Śledztwo w tej sprawie trwa.

Przedstawiciele Federacja Młodzieży Walczącej w Gdańsku po niedzielnej mszy w kościele św. Brygidy zaczęli palić podręczniki do nauki języka rosyjskiego. Spotkało się to ze zdecydowanym potępieniem ks. Henryka Jankowskiego oraz posłów OKP Krzysztofa Dowgiałły i Czesława Nowaka.

Lech Wałęsa jest przeciwny wcześniejszym wyborom do władz lokalnych.

Nie wybrano członków Trybunału Stanu. Najpierw kontrowersje OKP wzbudziła kandydatura dr Zdzisława Czeszejko-Sochackiego, adwokata, ambasadora PRL w Szwajcarii. Kiedy zarzuty mu stawiane nie potwierdziły się, okazało się, że część posłów PZPR uciekła i zabrakło quorum. A swoją drogą posłowie powinni wiedzieć, że Czeszejko-Sochacki bronił Macieja Bednarkiewicza - obrońcę Grzegorza Przemyka, któremu wytoczono proces o pomoc w dezercji zomowca.

W harcerstwie też pluralizm. Ma być zniesiony zapis z ustawy o stowarzyszeniach mówiący o wyłączności używania krzyża i lilijki przez tylko jedną organizację. Lech Grzebyk - przewodniczący ZHP powiedział, iż jest gotów do podjęcia dialogu ze wszystkimi organizacjami harcerskimi.

Napisy na murach w Świdnicy: "Smród na wschód", "Armia radziecka z nami od dziecka". Są informacje, iż nic z mienia (domy, ziemia) opuszczonego przez jednostkę samochodową armii sowieckiej nie przeszło na własność miasta.

Rosjanie w dalszym ciągu wypożyczone im tereny traktują jak swoje. Budują bez porozumienia z polskimi władzami, bez zgody administracyjnej i poszanowania polskich norm.

W związku z wizytą kanclerza Kohla "Gazeta Wyborcza" przeprowadziła ankietę w 35 miastach 23 województw. Oto pytania: Jakże uczucia żywisz wobec Niemców? A oto odpowiedzi: wrogość - 14,6%, niechęć - 29,3%, obojętność - 36,6%, sympatię - 14,6%, przyjaźń - 4,9%. Jak sądzisz - jakie uczucia żywią Niemcy wobec nas? Wrogość - 11,3%, niechęć - 20,3%, obojętność - 43,6%, sympatię - 17%, przyjaźń - 7,8%.

Czechosłowackie władze graniczne zatrzymują Czechów, którzy chcą się dostać do Polski. Dotyczy to m.in. uczestników seminarium, które odbyło się we Wrocławiu pod hasłem "Europa Środkowa, kultura na rozdrożu - między totalitaryzmem, komercjalizmem". Nie dojechali plastycy, członkowie grup rockowych, działacze niezależni. Nie dojechały także obrazy na wystawę, a więc organizatorzy porozwieszali ramy opatrzone nazwiskami. Część uczestników przybyła do Polski przez terytorium NRD.

Posłowie z Klubu Poselskiego PZPR skierowali do łaski marszałkowskiej projekt ustawy o partiach politycznych. W myśl tego projektu partie zarejestrowane to te, które mają po 10 tys. podpisów. Trybunał Konstytucyjny sprawdzi, czy program działania partii nie jest sprzeczny z konstytucją. Trybunał, w myśl tego projektu może rozwiązać każdą partię "naruszającą konstytucję" lub wzmiankowaną ustawę o partiach. Jeśli w 2 kolejnych wyborach partia nie zgłosi kandydatów do obu izb parlamentu - zostanie skreślona z rejestru. Być może posłowie OKP, ZSL i SD będą głosować przeciwko tej ustawie, a jedynie będą za poprawką konstytucji, czyli skreśleniem z niej przewodniej roli PZPR.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Marek Dąbrowski oświadczył, iż Ministerstwo Przemysłu przygotowuje już decyzję o dekoncentracji kopal-

ni węgla kamiennego oraz o podziale okręgowych przedsiębiorstw przemysłu mięsnego. Nie będzie jednak podziału Centrali Przemysłu Naftowego. Dodał również, iż będzie rostała cena benzyny. Ustosunkował się również do problemu tzw. pożyczki zbożowej. Powiedział m.in. iż to nie żadna pożyczka, a świetna lokata kapitału. Ten kredytowy zakup zbóż jest niestety podyktowany wymogami chwili. Co do spółdzielczości jest on zdecydowanie po stronie rozbicia uciążliwego dla społeczeństwa monopolu.

Trwają protesty WiP-u, KPN, Partii Zielonych i międzynarodowej anarchizacji. Protestują przeciwko budowie elektrowni w Żarnowcu. Trwają pikety pod Urzędem Rady Ministrów. Wiele hasła, ale najbardziej charakterystyczne to "Żarnobyli".

Z sondy "Gazety Wyborczej" przed przyjazdem Helmuta Kohla: "Co sądzisz o zjednoczeniu Niemiec?" - "Jestem za" - 39,6%, "Jestem przeciw" - 36,5%, "Nie mam zdania" - 20,4%.

KULTURA

Minister Kultury i Sztuki Izabella Cywińska zapowiada istotne zmiany w kulturze. Tylko część teatrów pod auspicjami Ministerstwa Kultury, inne w zarządach miejskich. Pieniądze będą nie z centrali, a z województwa i z gminy. Oświadcza, iż należy odkłamać kulturę i uczynić ją wolną. Według pani minister skończył się czas imprez fasadowych podczas gdy te rzetelne nie mają szans na przeżycie. Powołano także grupę ekspertów, którzy przygotują projekt reform polskiej kultury. Min. Izabela Cywińska wzięła udział w spotkaniu ministrów kultury EWG. Wygłosiła referat i przeprowadziła wiele rozmów z ministrami kultury innych krajów. Powiedziała, iż w tym spotkaniu chodziło o coś więcej niż o pieniądze na kulturę polską. Chodziło o coś ważniejszego, o pełne kulturalne przyłączenie Polski do Europy.

Jan Józef Szczepański - Prezes Stowarzyszenia Pisarzy Polskich wypowie-

dział się przeciwko zjednoczeniu się obu organizacji. ZLP i Związku Pisarzy Polskich. Do zjednoczenia droga daleka.

Po raz pierwszy w Polsce odbywa się wystawa zatytułowana "World Press Photo 89". Wystawa ta została zakupiona przez Rząd Królestwa Holandii i podarowana Polsce do zaprezentowania w Zachęcie w Warszawie z okazji obchodów 150 rocznicy fotografii.

Odbyły się premiery 2 nowych filmów polskich: "300 mil do nieba" w reżyserii Macieja Dejcera (debiut). Film o ucieczce braci Zielińskich (13 i 15 lat) do Szwecji. Była to swego czasu bardzo głośna historia oraz film "Lawa" w reżyserii Tadeusza Konwickiego. O filmie tym na łamach "ECHA" mówił jego twórca. Przypominamy, iż jest to adaptacja "Dziadów" Adama Mickiewicza.

W Pałacyku Ostrogskich w Warszawie odbyło się spotkanie niezależnych i prywatnych wydawnictw polskich. Dyskutowano o cenzurze, poligrafii, podatkach, finansach i prawie. Prowadzący spotkanie dr Andrzej Boguta - obecnie doradca ministra do spraw wydawniczych oświadczył, że przez najbliższy rok utrzymana będzie reglamentacja papieru. Ta decyzja wzbudziła ogromne kontrowersje. Jeżeli idzie o cenzurę to rząd planuje zwolnienie od niej początkowo jedynie książek i periodyków ukazujących się nie częściej niż raz w miesiącu.

Trzymiesięczne wypowiedzenie otrzymało dwu ongiś popularnych prezenterów telewizyjnych - Marek Tumanowicz i Grzegorz Woźniak.

Teatr Ateneum w Warszawie przygotowuje sceniczną wersję książki Tadeusza Konwickiego "Mała Apokalipsa". Na razie przedsięwzięcie to otoczone jest mgłą tajemnicy, ale wtajemniczeni mówią, że w postać Autora wcieli się Gustaw Holoubek.

Ukazał się reprint "Album Legionów Polskich". W latach międzywojennych wydała go Główna Księgarnia Wojskowa. Przedmowę napisał Edward Rydz-Śmigły. W 71 lat od czasu słynnego

zwycięstwa album ten wydały Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe. Nakład 10 tys. egzemplarzy.

Minęło właśnie 100 lat od śmierci Tytusa Chałubińskiego - wybitnego lekarza i humanisty. Po jego śmierci pisano, iż zmarł "król tatrzański".

W Londynie zmarł Feliks Topolski, wybitny polski malarz, od lat pracujący w Wielkiej Brytanii. Jego dzieła zdobią siedzibę rodziny królewskiej w Londynie w Pałacu Buckingham.

Ze składek społeczeństwa powstanie być może w Istebnej (woj. bielskie) pomnik Jerzego Kukuczki.

Słynna już kolekcja Porczyńskich znajduje się siedzibę w Warszawie w budynku dawniejszego Banku Polskiego u zbiegu ulicy Elekoralnej i placu dzielnicy. Jest to decyzja Izabelli Cywińskiej.

W 1991 roku przypada 50 rocznica śmierci Ignacego Paderewskiego. Być może w tym właśnie roku sprowadzone zostaną do kraju prochy wielkiego Syna Polski. Bowiem takie było jego życzenie, zamieszczone w testamencie.

Po raz pierwszy zobaczą Polacy na ekranach film pt. "Szesnastu". Jego twórcą jest W. Dasiewicz. Zrealizowano go z istniejących (na szczęście) materiałów zarejestrowanych na procesie moskiewskim.

Do Polski przybył Witold Zadrowski. Twórca wielu świetnych filmów dokumentalnych zrealizowanych w paryskim "Kontakcie". Jest to pierwsza jego wizyta od 1981 r., kiedy to po ogłoszeniu stanu wojennego pozostał na Zachodzie.

Złote Mikrofony - nagrody dla najlepszych radiowców roku 1989 otrzymali Janina Jankowska - Radio Solidarność, Maria Jasińska, Maciej Małecki, Irena Myczka, Henryk Rozen, Krzysztof Wankuliński oraz zespół magazynu "Winien i Ma".

POCIĄG DO KATYNIA

Mglisto było i deszczowo, listopadowo i jesiennie, gdy z Dworca Centralnego w Warszawie wyruszał pociąg specjalny do Smoleńska. 420 osób rozlokowało się w tym pociągu radzieckich kolei państwowych. Ładowano również kwiaty, wiązanki, wieńce. Większość uczestników wiozła ze sobą znicze nagrobne. Jechali do Katynia. Do miejsca wielkiej tragedii. Po raz pierwszy, po 49 latach. Na groby swoich ojców, mężów, dziadków i synów. Jechali, by tam na miejscu uczcić ten jedyny, niepowtarzalny w roku, dzień. Dzień pamięci tych, którzy odeszli.

Wśród uczestników tej pierwszej katyńskiej pielgrzymki był Włodzimierz Chełchowski - meteorolog. W Związku Radzieckim zginęło jego dwu stryjów. Kapitan KOP-u trafiony w czoło, gdy jechał na koniu na czele swego batalionu i drugi - lekarz. Ostatni ślad jego życia prowadzi do Starobielska. Oto jego relacja z tej niezwykle podróży.

- Wyruszyliśmy z Warszawy o godzinie 12.30. Na dworcu było trochę zamieszania, ale w końcu wszyscy się jakoś rozlokowali. Pociąg był typowy. Radziecki. Okna szczelnie pozamykane. Nie sposób otworzyć. Roznoszono gorącą herbatę. Na granicy polsko-radzieckiej wszyscy musieli wyjść z przedziałów. Nie wolno było leżeć. Toalety zamknięto na 10 spustów. Trwało to wszystko dosyć długo, bo również dostosowywano pociąg do szerokich torów. W pociągu przedstawiciele szwedzkiej Solidarności, a była ich duża grupa, roznosili teksty pieśni i wierszy o Katyniu. Zbierano także nazwiska ofiar zbrodni katyńskiej do wymienienia w apelu poległych. Panował nastrój powagi i zadumy nad tym, co nas tam czeka. Jak każdy z nas przyjmie to niezwykle spotkanie z historią? Z rozpaczą, z przerażeniem? Kaprysy historii najnowszej, a może mimo wszystko zwycięstwo dobra nad złem sprawiło, że jedziemy tam, że nie zostanę w tym dniu bez swoich bliskich ci, których prochy kryje obca ziemia.

Smoleńsk przywitał nas jesiennym skutkiem. Mglisto, szaro, mży drobny deszcz. 12 autobusów czeka na nas przed dworcem. Jakoś wszystko odbyło się sprawnie. Na przodzie policjant na motocyklu, potem karetka pogotowia i wreszcie sznur autobusów. Za oknami migają puste pola. Nie widać wiosek, zabudowań. Wreszcie mijamy Gniazdowo. Ową tragiczną stację. Ostatnią, jaką w życiu oglądał, idąc na śmierć. Blisko od miasta Smoleńska leży las katyński, 14 km. To ta krótsza droga. Wrócimy dłuższą. Dojeżdżamy. Asfaltowa ścieżka prowadzi pod górę. Po lewej stronie pomnik na cześć jeńców radzieckich, pomordowanych przez Niemców w 1943 roku. Zaraz potem tablica "Memoriał polskich oficerów pobitych w Katyniu". No i ten pomnik z dwujęzycznym napisem po polsku i po rosyjsku. Że zrobili to faszyci. W pociągu mówiło się, że jedzie z nami rzeźbiarz, że ma narzędzia i skuje ten napis. Ale rzeźbiarza nie było. Tylko ktoś taśmą samoprzylepną przykleił kartę z napisem, że to NKWD. Ktoś inny na wysokiej, strzelistej sośnie umieścił tabliczkę z napisem "Ofiary zbrodni Stalina". Złożono kwiaty, zapalono znicze. To Polska przyszła do Katynia. Rozwieszano flagi, transparenty i tabliczki z nazwiskami. Kwiaty - całe ich naręcza wyszły daleko poza obszar miejsca gdzie wycięto drzewa, kładziono je w lesie, wieszano na ogrodzeniu. Potem odbyła się spowiedź i msza polowa. Odczytano fragmenty prozy, recytowano wiersze. Ksiądz Michał Czajkowski - jeden z trzech obecnych w Katyniu, powiedział, że chociaż napis na pomniku jest nieprawdziwy, to stoi tu krzyż - symbol chrześcijaństwa, cierpienia i odkupienia.

Daleko po lesie, który wyrósł tu w czasie owych 49 lat niosły się słowa apelu poległych "Są wśród nas" - chociaż cdeszli na wieczną walcę.

Powrót odbył się nieco inną drogą. Zatrzymaliśmy się na stacji Gniazdowo. Tej polskiej gołgocie zagubionej na niehumanitarnej ziemi. Złożyliśmy kwiaty na

rampie, z której wywożono bohaterów żołnierzy września.

Tum Polaków na tej prawie nieodwiedzanej stacji, te kwiaty i znicze - wzbudził zainteresowanie Rosjan. Przystawali w zadumie. Może coś wiedzą... A może nie...? Chociaż tego samego dnia telewizyjny dziennik "Wremia" podał wiadomość o pielgrzymce Polaków do Katynia.

Powrót do Smoleńska odbył się w ciszy i skupieniu. Karetka pogotowia przydała się jednak. Udzielono pomocy jednej osobie, dla której te przeżycia były zbyt wielkie.

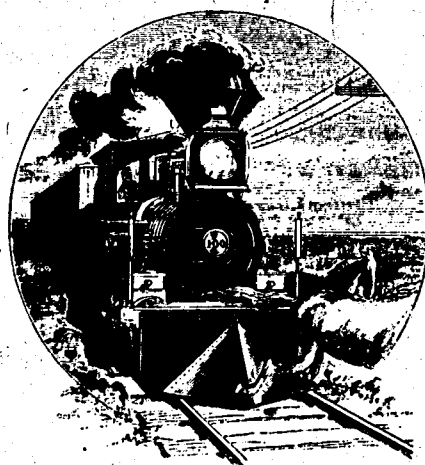
Smoleńsk. Miasto w naszej historii zaznaczone. W 1611 roku po 20 miesiącach oblężenia zdobył je Zygmunt III. Był kiedyś siedzibą biskupstwa katolickiego. Chciał go w okresie II wojny światowej szturmować gen. Berling ze swoją dywizją, ale dowództwo radzieckie na to nie przystało.

Podobno starania o ten pociąg specjalny trwały cztery miesiące. Podobno do ostatecznego sukcesu tej wyprawy przyczynił się gen. Paszkowski, który osobiście interweniował u władz radzieckich. Być może ten pierwszy pociąg otworzył drogę dla następnych...

Wśród uczestników pielgrzymki był Zbigniew Brzeziński. Jego obecność to symbol. Wszyscy Polacy są razem.

Zanotowała:

W. CZAPIŃSKA

POLSKO-AMERYKAŃSKIE FORUM GOSPODARCZE

W sobotę i niedzielę 13-19 listopada, w siedzibie Fundacji Kopernikowskiej, 5216 W. Lawrence Ave. w Chicago odbędzie się pierwsza doroczna Konwencja Polsko-Amerykańskiego Forum Gospodarczego. Konwencja stanie się okazją do przedyskutowania przez członków i potencjalnych członków Forum szans i możliwości inwestowania w Polsce.

Wśród zaproszonych na Konwencję mówców będą: senator Paul Simon, kongresman Dan Rostenkowski, przedstawiciel Agency for International Development oraz Overseas Private Investment Corporation. Z Polski przybędą przedstawiciele rządu i prezesi największych niezależnych towarzystw gospodarczych z Warszawy, Poznania, Krakowa i Gdańska.

Przewidywana, choć nie potwierdzona, jest wizyta członków delegacji Wałęsy, która we wtorek udała się do USA.

Sesja plenarna i wystąpienia zaproszonych gości oraz ekspertów będą miały miejsce w sobotę 18 listopada o godz. 16. W niedzielę od godz. 13 odbędzie się spotkanie organizacyjne i sesje robocze z udziałem ekspertów z Polski. Przewodniczącym organizacji jest Mitchell Kobelinski, prezesem Jarosław Chołodecki.

W związku z ogromnym zainteresowaniem problematyką inwestycyjną oraz atmosferą stworzoną przez wizytę Wałęsy w Kanadzie, ECHO udaje się na Forum w charakterze obserwatora.

Na podstawie nadesłanych nam materiałów prezentujemy podstawowe cele działalności Polsko-Amerykańskiego Forum. Są nimi: promocja inwestycji zagranicznych w sektorze prywatnym gospodarki polskiej oraz rozwój i wspieranie zachodniej pomocy gospodarczej dla Polski w dziedzinach objętych działalnością Forum.

Aby zrealizować te cele, Forum będzie:

- służyć jako ośrodek informacji na temat warunków handlowych i gospodarczych, możliwości oraz przepisów prawnych w Polsce;

- przedstawiać i określać możliwości inwestycyjne w Polsce;

- wspomagać inwestorów poprzez dostarczanie odpowiednich informacji i kojarzenie zainteresowanych stron z dostępnymi ekspertami w dziedzinie finansów, prawa, bankowości i marketingu;

- promować i pomagać w zakładaniu klubów inwestycyjnych powoływanych po to, aby umożliwić nawet niewielkim inwestorom aktywny udział w rozwoju gospodarczym Polski;

- organizować seminaria i kursy szkoleniowe z zakresu zarządzania, marketingu, finansów i księgowości oraz planowania biznesu dla Polaków i inwestorów amerykańskich;

- wpływać na odpowiednie ustawodawstwo i politykę decyzyjną, które będą mieć związek z realizacją celów Forum;

- promować i upowszechniać swoją działalność poprzez aktywność na niwie publicznej.

Struktura organizacyjna: Polsko-Amerykańskie Forum Gospodarcze ma status organizacji niedochodowej, zrzeszających członków opłacających składki organizacyjne. Organizacją kieruje Rada Nadzorcza (Board of Directors) wybierana spośród członków zgodnie z wewnętrznymi przepisami regulaminowymi Forum.

Jedną z propozycji zgłoszoną do dyskusji na Forum jest stworzenie tzw. Mutual Fund do zorganizowania inwestycji dla osób zainteresowanych lokowaniem kapitału w Polsce. Obecne polskie przepisy stwarzają trudności dla każdego, kto by chciał zainwestować kapitał nie mniejszy niż 50 tys. dolarów. Stworzenie takiego funduszu (Mutual Fund) i jego racjonalna administracja w oparciu o najlepsze możliwe dane stworzyłaby możliwość inwestowania sum mniejszych - od 1000 do 10 000 - tworząc szansę dla ludzi mniej zamożnych, a także obawiających się dużego ryzyka związanego z inwestycjami w Polsce. Mogłoby się wówczas okazać, że Polonia pełna jest potencjalnych inwestorów gotowych na tej drodze zarobić, równocześnie pomagając w poprawie sytuacji w Polsce. Powstanie Mutual Fund

WAŁĘSA W KANADZIE

Dokończenie ze str. 7

• Od 10:45 odbywa się ceremonia składania wieńców przed pomnikiem ofiar I wojny światowej. Wałęsa składa wieniec. W tłumie witają go okrzyki i napis: "Polonia wita Lecha Wałęsę". Lech zasiada na wysokiej trybunie w towarzystwie ministra imigracji Barbary McDougall, Shirley Carr, Gubernatora Lincolna Alexandra, burmistrza Arta Eggletona i innych przedstawicieli władz miejskich.

Anegdota: Stary kanadyjski weteran patrzy z dezaprobatą na tłum reporterów z aparatami wycelowanymi w Lecha i na grupkę z transparentem i mówi: "Oni tu na nas nie przyszli, oni tu przyszli na niego".

• W południe Wałęsa wraz z delegacją udaje się do hotelu na lunch z kilkudziesięcioma byznesmenami. Dostęp do Wałęsy mają tylko akredytowani, sprawdzeni przez RCMP fotoreporterzy i kamerzyści. Wałęsa namawia byznesmenów do inwestowania w Polskę. Otrzymuje gorące owacje. Delegacja nawiązuje bezpośrednie kontakty z menadżerami i właścicielami zakładów obecnymi na lunchu.

Anegdota: W holu Sheraton Centre kłębi się tłum reporterów. Nie wpuszczili korespondenta RWE, szefa wielkiej stacji telewizyjnej, dziennikarza Globe. W windzie jadą kamerzyści telewizyjni. Jeden odzywa się: "Ostatni raz jak tak było, że wpuszczili tylko fotografów i nas, to jak była Madonna".

Po południu odlatuje Wałęsa na wycieczkę do Niagara Falls. Ogląda słynny wodospad. Rozdaje autografy. Bierze udział w recepcji na wieży widokowej, w gronie gości z Kanady i USA. Reportaż str. 22. Rozmowa z burmistrzem Niagara Falls i szeryfem Buffalo o Wałęsie str. 24. Inne rozmowy i migawki z pobytu w kolejnym numerze.

Anegdota: Wałęsa podziwiał wodospad. Odwraca się do kolegów i mówi: Mam nadzieję, że nie przygotowaliście dla mnie beczki.

Recepcja przeciąga się. Trwają rozmowy i przemówienia. Wałęsa wraca

późno do Toronto. Wieczorem przewidywany jest czas wolny, nie objęty protokołem. Z półtoragodzinnym opóźnieniem przybywa Wałęsa z częścią delegacji (Geremek, Beksiak, Frasiński, Lis, Pisz) do konsulatu PRL w Toronto witany przez ambasadora PRL w Ottawie Bartosza oraz konsula PRL w Toronto Pałasa. Obecni byli jako goście senator Stanley Hajdasz, Jesse Flis. Gościli także dziennikarze.

Anegdota: Na bankiecie z okazji Święta Niepodległości i przyjazdu delegacji Solidarności obecni byli: Aleksander Pruszyński, wydawca Expressu, przeciwnik głosowania na posłów i senatorów Komitetu Obywatelskiego. Próbował kandydować na posła niezależnego.

Innym gościem jest Zbigniew Bętko, przedstawiciel Solidarności Walczącej w Kanadzie oraz wydawca "Gazety" (Morawiecki się w podziemiu przewraca?). Pismo atakowało PCAG za organizowanie demonstracji poparcia "S" przed konsulatami Toronto, msze za Ojczyznę, z pozycji pryncypialnych udział w wyborach i poparcie dla posłów i senatorów "S". Ostatnio również zbiórki na pomoc Polsce organizowane przez PCAG i inne osoby. Według relacji zamieszczonej w "Gazecie" Wałęsa powiedział w konsultacji m.in.:

"(...) Data 11 listopada mówi sama za siebie. Gdybyśmy się głębiej zastanowili, to zobaczymy jak ta opatrność kieruje naszymi i waszymi losami. To dobrze, że właśnie w tym dniu w konsultacji polskim spotykamy się razem, to dobrze, że możemy przekonsultować jak dużo nas dzieli, jak dużo nas jeszcze łączy. (...) I wy, którzy korzeniami jesteście z tego samego pnia, powinniście nam i konsulowi tu pomagać, żeby nami się zainteresowali, żeby znaleźli się Kolumbowie, żeby spróbowali, bo przecież interes nie robi się w Ameryce, nie robi się w Kanadzie. Interes robi się tam, gdzie są braki. Tutaj jest wszystkiego za dużo. Interes robi się tam, gdzie nic nie ma. Dlatego zachęcam was dołożyć jeszcze swoją cegiełkę. Dziękuję za to, co zrobiliście, ale dołóżcie jeszcze taką cegiełkę, która zbuduje lepszą Polskę. Prosimy was o to i dziękujemy za wszystko, co do tej pory od was otrzymaliśmy i za to, co na was zrabiliśmy. Dziękuję bardzo".

Polish Studio nakręciło w konsultacji film, który ma być pokazany w najbliższym programie. Według relacji obecnych osób, konsulat udekorowany był zdjęciami Kuronia, Wałęsy oraz posłów do Sejmu. Wizyta była krótka.

Echo nie było obecne. W tym samym czasie w oczekiwaniu na Wałęsę odbywało się w SPK spotkanie grup pro-solidarnościowych z Ameryki z udziałem delegatów ze Szwecji, Meksyku, 4 stanów USA. Z Kanady przybyli delegaci z Vancouver, Calgary, St. Catharines, Kitchener i Toronto. Spotkanie miało charakter roboczy w celu nawiązania bezpośrednich kontaktów z członkami delegacji "Solidarności".

Późnym wieczorem w domu SPK na Beverley Lech Wałęsa i delegacja w składzie prof. Geremek, prof. Beksiak, Władysław Frasiński, Bogdan Lis, Jerzy Milewski i Wojciech Gilewski i p. Pisz spotkała się z Zarządem Głównym Kongresu Polonii Kanadyjskiej oraz obserwatorami z delegacji grup pro-solidarnościowych Wałęsa przemawiał, po czym opuścił posiedzenie. Profesor Geremek i prof. Beksiak pozostali na roboczej sesji Z.G. KPK. Nowy prezes ZPwK wręczył Wałęsie czek na sumę 13 tys. dol. Bogdan Lis (szef wydziału zagranicznego Związku), Władek Frasiński, Jerzy Milewski (kier. Biura Brukselskiego i szef informacyjnego biura torontońskiego "S") Wojciech Gilewski uczestniczyli w sesji roboczej z przedstawicielami organizacji solidarnościowych CSSO. Organizacje przedstawiły propozycje współpracy i pomocy dla związku i rządu.

• W niedzielę, 12 listopada delegacja po mszy św. udała się do Hamiltonu, gdzie odbył się wiec z udziałem ponad 11 tysięcy osób w Copps Coliseum. Wiec pod nazwą "Public Tribute to Lech Wałęsa" był wydarzeniem transmitowanym przez Cable 14 w Hamilton na Ontario oraz CBC. Wałęsa otrzymał tam tytuł doktora psychologii i doktora praw honoris causa Simon Fraser University. Nagrodę wręczali profesorowie Harry A. Stevens i Ross Bulmer. Wałęsa otrzymał też tytuł doktora praw h.c. Uniwersytetu Mac Master w Hamilton.

Na taśmie video Shirley Carr poinformowała zebranych o otwarciu fun-

duszu Solidarności Trust Fund oraz że dotacje nań można składać w Royal Bank of Canada w całym kraju. Docelową kwotę funduszu - milion dolarów. Sumy tej nie udało się zebrać związkowcom do przyjazdu Lecha Wałęsy.

Inwokacje po polsku i angielsku wygłosił biskup Mathew Ustrzycki. Powitanie burmistrza Hamiltonu Robert Morrow, wyrażając najwyższe uznanie dla Wałęsy i Solidarności za walkę o wyzwolenie Europy. Wezwał do zbiorowego hip hip hurra!

Minister Jerry Phillips powiedział, że dzięki Wałęsie mur (berliński) przestał istnieć, a także że żadne słowo nie poruszyło tak ludzkiej wyobraźni jak słowo "Solidarność".

W programie artystycznym "Polskie powitanie" wystąpił Chór Stokrotki, zespół Lechowia, Chór Symfonia połączone chóry szkolne z Hamiltonu.

Lecha Wałęsę przedstawiła w słowach najwyższego uznania i wręczyła mu nagrodę Humanitarian Award Shirley Carr.

Lech Wałęsa wygłosił dłuższe przemówienie, w którym wezwał zgromadzonych związkowców i Polaków do ubiegania się o gwarancje rządu kanadyjskiego dla inwestycji w Polskę. Wezwał Polaków do inwestowania i odwiedzania kraju. Zapowiedział też wprowadzenie podwójnego obywatelstwa dla Polaków.

Anegdota: Lech Wałęsa do Polaków w Hamiltonie: "Kochacie Kanadę? Możecie też kochać i Polskę. Weźcie sobie dwie kochanki. Pozwalam".

Pieśnią Rity McNeill "Working man" z powtarzającą się frazą "nie zejde nigdy do podziemia" i finałem w uznaniu dla robotników świata oraz wizualną prezentacją oddziałów związków zawodowych CLC zakończyła się wspaniała uroczystość. Tłum śpiewał jeszcze "Góralu czy ci nie żal", wiwatował i klaskał. Uroczystość prowadziła Hilary Brown. Następnie odbyła się recepcja z władzami miasta i Wałęsa wraz z delegacją opuścili stadion żegnani szpalerem rodaków wiwatujących na cześć Solidarności.

• Tego samego dnia Wałęsa zwiedził stalownię w Hamilton, składał autografy na kaskach i wzywał robotników do ciężkiej pracy dla dobra Kanady. Na widok dostojnego gościa wielu robotników opuściło stanowiska

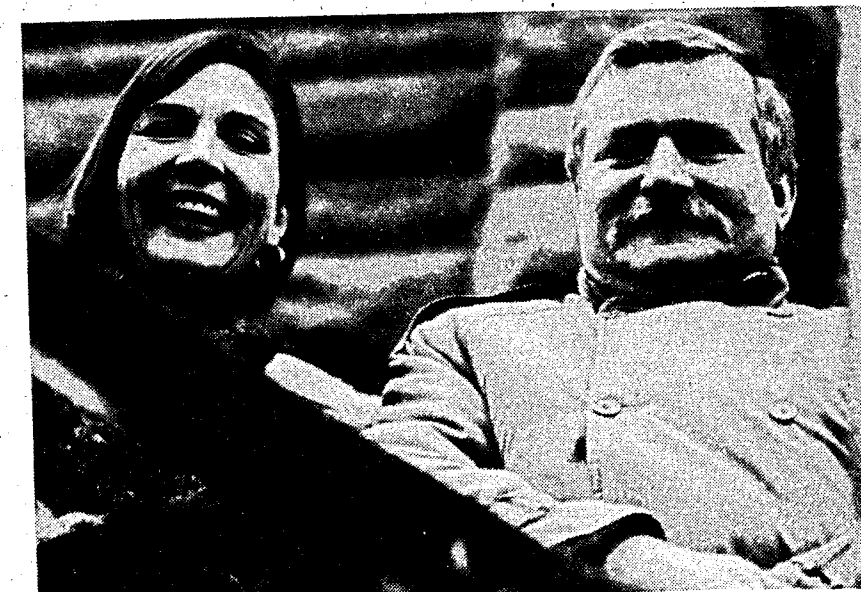
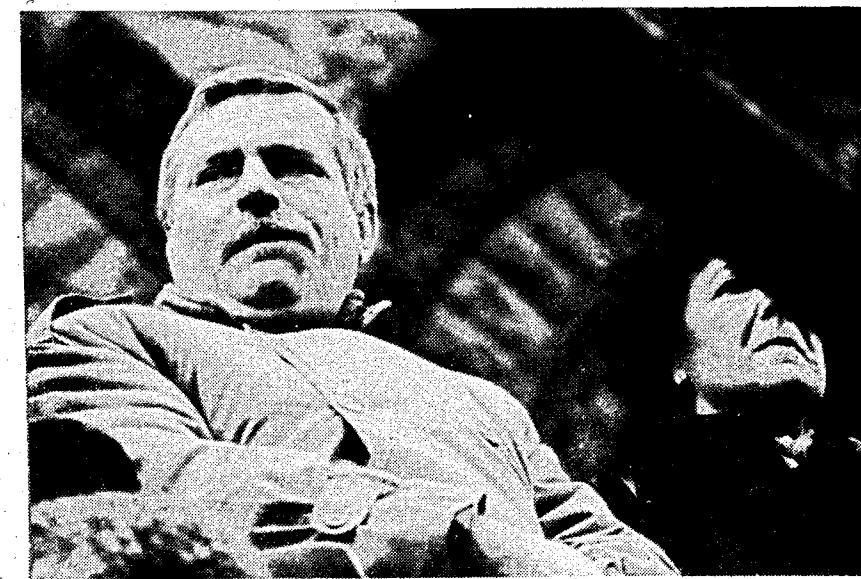
pracy. Interesująca ciekawostka - weekendowe wydanie hamiltonskiego Spectator zamieściło duży reportaż i zdjęcie Państwa Krawczyńskich, których pamiętamy jako autorów listu w obronie Lecha Wałęsy, który niegdyś ukazał się na łamach ECHA.

• Wałęsa i delegaci spotkali się z Johnem Turnerem - szefem opozycji liberalnej oraz Edem Broadbentem, szefem NDP. Wieczorem delegacja udała się do Ottawy. Opis pobytu Wałęsy i delegatów w Ottawie na str. 6.

Analizę wypowiedzi Wałęsy i opinie o jego pobycie przedstawimy w kolejnym wydaniu ECHA. Tylko pokrótce.

Opinia publiczna spodziewała się przybycia megazwiązkowca. Z przemówień Wałęsy wyłoniła się nowa postać. W wielu wystąpieniach brzmiał nie jak współtwórca Solidarności, lecz raczej jak charyzmatyczny prezydent kraju Trzeciego Świata, ubiegający się o inwestycje zagraniczne. Nowa rola Wałęsy dla zwiększenia jego wiarygodności wymagałaby uzupełniających wystąpień specjalistów do spraw ekonomicznych. Racjonalne decyzje inwestycyjne nie podlegają emocjom. Wielkie emocje skierowane były wciąż na Lecha - bohatera Solidarności.

Opracowanie: NACZELNA

Ludzie i bariery. Na zdjęciu Wałęsa z Barbarą Mac Donugall i Shirley Carr

FOTO: GRAFA

"AKADEMIA Z WAŁĘSĄ? - WAŁĘSA Z AKADEMIA!"

Nie powinienam pominąć milczeniem tego, czym poruszone jest środowisko polskie w Kanadzie. Nawet jeśli narażę się na nieprzyjemności.

Poronionym, tak, poronionym pomysłem było urządzenie akademii 11 Listopada w Massey Hall z Lechem Wałęsą w roli honorowego widza. Program akademii pięknie wydrukowany nie przewidywał czasu na jego wystąpienie.

Znając dynamiczną łamiącą konwencję osobowość gościa, atmosferę oczekiwania na spotkanie z nim, można się było spodziewać krachu misternie upleczonego widowiska. Publiczność, która dorocznie uczęszcza na akademie wielkiej rocznicy liczy kilkaset osób. Sama forma akademii jest dla wielu, zwłaszcza nowo przybyłych mało atrakcyjna. Także i tu zastąpiły ją widowiska typu koncertowego.

Ludzi, którzy tego dnia oczekiwali przede wszystkim spotkania z Wałęsą było znacznie więcej. I dla Lecha Wałęsy była to JEDYNA okazja spotkania oko w oko z Polonią. Idee, które zdołał w tym momencie przekazać Wałęsa, mogą być zasadnicze dla dalszych postępów sytuacji w naszym kraju w kierunku niepodległości, dla uczczenia której, kiedyś odzyskanej, później utraconej, zebraliśmy się w Massey Hall.

Wśród osób towarzyszących Wałęsie był przywódca parlamentarny posłów i senatorów Solidarności Bronisław Geremek, legendarni ludzie podziemia Lis i Frasiński, wieloletni rzecznik związku na świat - Janusz Onyszkiewicz. Czy mieli spełnić rolę widzów podziwiających wymowność sceniczną gospodarzy? Czas pobytu całej delegacji był ustalony ostatecznie na godzinę między 5 a 6. Można się było spodziewać jakichś zmian i na tę okoliczność mieć przygotowany pełny wariant akademii z przerwą dla tych, którzy chcieliby z niej skorzystać jako okazji do opuszczenia sali. Jeśli jednak zjawiała się delegacja Solidarności nie pozostało nic innego jak poddać widowski pulsowi wspaniałej współczesności. Stałoby się

to kosztem zespołów, ich trudu i nadziei na publiczny występ, być może. Ale byłoby lepiej dla nich, publiczności, a przede wszystkim dla polskiej sprawy, gdyby nagrodzono oklaskami ich wspaniałomyślność w oddaniu swego czasu Lechowi Wałęsie i jego kolegom. Dziękowalibyśmy serdecznie KPK Okręg Toronto za stworzenie szansy na historyczne wydarzenie.

Gesty zniecierpliwienia wobec Wałęsy i publiczności, że pora wrócić do uroczystej akademii ku czci były całkowicie nie na miejscu i wykazały zupełne nierozumienie proporcji ważności. Podobnie, pouczanie publiczności, Rady Miejskiej, itp. Nie nazwę dlatego niegrzeczną i niewychowaną publiczność przerywającą prezesowi Okręgu długą listę gości i wystąpienia otwierające. Vox populi wykazał zdrowy rozsądek wołając "Chcemy Lecha". I Lech zmienił sztywną uroczystość w żywiołowe, choć krótkie spotkanie. Niedziwuję się, że po jego zakończeniu opadły emocje i nastąpiło pełne nasycenie. W tej atmosferze ciągnięcie akademii wg scenariusza przy szmerze, stukocie krzeseł opuszczających salę przy nieistniejącym nagłośnieniu sceny było prawdziwą męką dla widowni i z pewnością przykrością dla artystów i wykonawców. Wiem, że nie jest grzecznie opuszczać teatr w trakcie przedstawienia. Brak przerwy uniemożliwiał rejteradę w sposób bardziej kulturalny, po dwóch czy trzech godzinach.

Zaznaczyć tu muszę, że w innych warunkach i okolicznościach widowisko w reżyserii Krystyny Adamiec sprawiłoby mi z pewnością przyjemność, sceny w wykonaniu harcerzy - rozczulenie, czysty głosik śpiewaczki - sympatię, a znakomite, lecz słabo słyszalne recytacje, chór i wykonanie fragmentów Harnasiów przekonanie, że na emigracji można jednak coś niecoś w kulturze zrobić. Było w tej akademii więcej pracy i efektów niż kiedykolwiek. Szkoda, że zabrakło błyskotliwości w reakcji na zmienione warunki sytuacyjne.

Przypomina mi się inna scena

sprzed paru lat, gdy na stadionie w Toronto spotkał się z Polonią Jan Paweł II. Po blisko godzinny oglądaniu popisów miejscowych grup artystycznych przerwał je prosząc o czas na wypowiedź dla Polaków, którzy do niego przyszli. Publiczność powitała te słowa z ulgą. Czy nie nauczyliśmy się wtedy czegoś?

Oto przykład obok. W Hamilton wynajęta za grube pieniądze (których Polonia nie ma) korporacja organizowała program artystyczny. Tancerze musieli zmieścić się w 3 minutach. Skrócono układ taneczny. Symboliczna była obecność chóru. Przemówienia były krótkie. Prowadzenie przez H. Brown oszczędne w słowach. Najwięcej czasu zostawiono Wałęsie. Nazwiska sponsorów, gości honorowych były wydrukowane w programie. Wszystko po to, by skierować uwagę na człowieka i jego sprawę. Spontaniczne tańce Wałęsy i przyspiewki, chórálne ponadprogramowe śpiewy rodaków nie tylko nie zafrasowały prowadzących imprezę, ale stanowiły nie lada atrakcję dla reporterów i fotografów.

Podobnie, więc w Massey Hall i spontaniczność rodaków podobały się zarówno kanadyjskim gościom, jak i reporterom. Zrozumiano niecierpliwosć i chęć wysłuchania Wałęsy.

Ich odczucie pokrywa się nie tylko z moim osobistym, któremu publicznie daję wyraz. Zostałam dosłownie zbombardowana telefonami na ten temat. Uwiercie mi. Ten tekst nie jest znową malkontentów.

Co miał nam do powiedzenia Lech, przeczytacie Państwo obok. Czytającym może się on wydać chwilami chaotyczny i niezrozumiały. Ci, którzy widzieli Lecha Wałęsę na żywo, odebrali lepsze wrażenia. Uzupełniała treść żywa gestykulacja, jednoznaczne gesty. Przytaczamy go więc dla tych, którym nie było dane Wałęsę w Kanadzie słuchać i oglądać. Drugie wystąpienie publiczne w Hamilton, transmitowane przez telewizję, było bardziej zwarte i jaśniejsze.

NACZELNA

WAŁĘSA W MASSEY HALL

Wałęsa wychodzi na scenę z okrzykiem "Wola ludu!". Następnie pyta, ile osób rozumie po polsku. Dziękuję tłumaczce pani dr Sharratt i dodaje: "Trudno, kto nie rozumie, powinien nauczyć się polskiego".

DROGA PRZES PŁOT

Chcę żebyście Państwo tu uwierzyli, że Polska i cały obóz wschodni naprawdę się zmienia. Patrzcie, ja niedawno przeskoczyłem przez płot. Jak oglądacie telewizję, ilu chętnych jest ten płot przeskoczyć teraz, jeszcze? Ilu chce powtórzyć moją drogę? Widzieliście w NRD? Wielu chce powtórzyć moją drogę. Wielu chce dostać Nobla (śmiesz na sali).

PELETON

Już partie polityczne powstają. To wszystko to są zdobycze. Żeby natomiast zwycięstwo było trwałe, musimy zdobycze polityczne zastępować ekonomicznymi. Dlatego że świat tak pędzi ze swoją techniką, rozwiązaniami, i żeby wytłumaczyć to, wymyśliłem taką sytuację na wyścigu kolarskim. Jak wiecie, jeśli peleton odskoczy od maruderów, tak poważnie, to maruderzy go nigdy nie dogonią. Dlatego że on ma swoje tempo. On inaczej "kręci" po prostu, i my Polacy, przez system komunistyczny nazwany, zostaliśmy z tyłu. I teraz zastanawialiśmy się (możliwości polityczne otrzymaliśmy), jak dogonić pędzący świat, jak dogonić Kanadę i innych. Powiadają: "Macie jeszcze trochę żywności". Przecież z dużym brzuchem się jeszcze gorzej "kręci" (śmiesz). Inni mówią, że lepiej dać trochę pieniędzy. (...) Nam byłoby łatwiej gdyby zostały duże grupy, z którymi łatwiej będzie teraz kręcić. Nawet gdyby nam linkę podać, czyli gdyby nas ciągnąć, to z peletonu musi zostać grupa, która z nami będzie pedałować.

ZAROBIMY?

(...) Do tej pory niektórzy z nas, a szczególnie ludzie innych narodowości powiadają, że my przyjeżdżamy tu, bo chcemy pieniędzy, znowu komuniści

Od góry: Lech Wałęsa otrzymuje Złotą Odznakę KPK z rąk prezesa Zarządu Głównego KPK Stanisława Orłowskiego
Lech Wałęsa z dyplomem od prezesa KPK Okręg Toronto Stanisława Sadowskiego.
Akademia z okazji 11 Listopada w Massey Hall

Lesia nasyłają, żeby was "przekreślić" (śmiech). O co chodzi?

Tym razem, jak tłumaczyłem, jak w wyścigu kolarskim nam jest potrzebna współpraca. Współpraca, na której razem zarobimy. I nawet jak więcej włożą, to więcej nawet zarobią niż my. Dlatego że w swej głupocie nas system pokrzywdził i my teraz musimy zapłacić pieniędzmi i pracą, żeby się nauczyć i to w krótkim czasie. Mamy szansę, przy współpracy z wami i innymi krajami zbudować system, który będzie nie gorszy od tego w Kanadzie i o to się kłócimy.

Przecież wy, tutaj w Kanadzie, musieliście rozwijać się na zasadzie błędów, na zasadzie nauki. Patrzcie, ilu Polaków jest rozsianych po świecie. Kiedyś było więcej Żydów wszędzie, dopóki nie mieli swojej ojczyzny, dzisiaj Polacy wychodzą na pierwsze miejsce. (...) Polacy raz dogadali się, kiedy są warunki, kiedy nam nie przeszkadzają, system komunistyczny tego nie zaakceptował, a to trwa.

MOŻNA BUDOWAĆ

Ja głęboko wierzę, Polskę budować można z każdego miejsca na kuli ziemskiej. (...) niech każdy w granicach swoich możliwości pomyśli, czym by mógł się przysłużyć Polsce. Szans rozwiązań mamy wiele. Problem polega na tym, czy potrafimy. Czy Lech Wałęsa, czy ty, razem, my, potrafimy wtedy, kiedy jest szansa, wykorzystać. Nad tym ja się zastanawiam. Wy natomiast się zastanawiacie, że może Wałęsa jest nasłany przez komunistów, czytam czasami te wasze gazetki (...) itd.

KOMUNIZM NIE PASUJE

Nie proszę Państwa, system komunistyczny nie pasuje do XXI wieku. (...) Komputer, maszyny matematyczne, to wszystko mówi o tym, na ile go stać, na ile jesteś mądry, zastosuj taki wariant, taki wariant czy inny. A co to jest? Jest to pluralizm. Błędy systemu komunistycznego polegały na tym, że miał monopol na bomby, na robienie waleńków, na wygnanie nas z kraju. To wszystko nie pasuje do ludzi nowych, do ludzi komputerowych, do ludzi, którzy mają kontakty telefoniczne itd. Dlatego nie wierzę, aby można tamto cofnąć, to była stara epoka i to się ciągnęło do dzisiaj. Przeciwno bezprawiu postawiliśmy

prawo, uczciwą walkę, walkę na argumenty, no i dlatego zwyciężyliśmy. W pewnym okresie powiedzieliśmy tak, że jeśli nie możemy się dogadać w sprawach rządzenia, zrobmy tak: wy weźcie najważniejsze komputery, a najważniejsze to są chyba w Związku Radzieckim (śmiech), a my weźmiemy swoje. Przedstawiono nam wszystkie dane o mądrości, o rynku, o kalkulacji itd. Tak mieliśmy załatwić, ale do tego nie doszło dlatego, że wiecie co się stało.

Doszły inne argumenty, zwyciężyliśmy razem i dzisiaj mamy taką sytuację, którą musimy wspólnie wykorzystać. Mili Państwo, ja już chyba nie muszę więcej przekonywać, bo jesteście chyba przekonani co do tego, że jest szansa? Czy ktoś nie jest przekonany? (cisza).

WIELKI BYZNES - WIELKA ROBOTA

A teraz chcę Państwu udowodnić wszystkim tu i nie tylko, bo widzę, że inni nas też gdzieś podsłuchują (śmiech), że do zrobienia jest wielki byznes. Przedstawię ten najkrótszy sposób, który każdy musi zauważyć. Ktokolwiek był w kraju to widział, że przez 45 lat żaden z domów nie był wywalony, że 2/3 naszych miast trzeba rozebrać, bo to slumsy. To druga taka wielka robota. Trzecia wielka robota - wszystkie samochody do wymiany, bo to jeszcze z demobilu, kopca, brzęczą, trują środowisko.

Gdybyśmy mieli tyle samochodów co wy macie, to byśmy może dwadzieścia cztery godziny pożyli. I na tych trzech przykładach chcę pokazać, że tam jest wielki byznes, nie mówię o telewizorach, łyżkach, guzikach i wielu innych rzeczach - dosłownie, wszystkiego jest brak. Nikt mi nie powie, że w obozie wschodnim, w Polsce nie ma interesu.

OTWIERAMY, A TU NIC NIE MA

Interes jest. Natomiast pytanie: jak zrobić ten interes. Na to na razie nie mamy dokładnej odpowiedzi. Z której strony go zacząć. Jedni mówią zaczynajcie od wyżywienia, inni od kosmosu, inni jeszcze inaczej. Muszę powiedzieć dlaczego tak jest, dlaczego nie ma odpowiedzi. Wszystko co weźmiacie było ręcznie sterowane. Tzn. wszystko u góry się trzymało. Najważniejsze było,

żeby góra się zgadzała. Nieważne było co było w środku. Kiedy przestało się zgadzać, zaczęli pożyczać i znowu się zgadzało. Kiedy doszliśmy do władzy otwieramy, a tu nic nie ma. Gdzie by nie ruszył straszna sprawa, dlatego mamy takie wielkie problemy.

SZUKAMY GOSPODARZY

Na 80% naszego majątku gospodarczego musimy znaleźć właścicieli. Nie mówię, że kapitalizm, my mówimy, że nie może być tak, jak teraz bez właścicieli. Bo jak mieliśmy nomenklaturę komunistów, to nie ma gospodarzy. Nie może tak być. Każdy budynek, fabryka musi mieć gospodarzy. My teraz szukamy gospodarzy na 80% majątku. Najlepiej jakby to byli Polacy. Dlatego proponujemy spółkę z wami. Wejdźcie na spółkę, pozwólcie nam się dorobić, a potem to od was odkupimy.

KTO NIE WYTRZYMA, BANKRUTUJE

Pani Thatcher robiła reprivatyzację 10% przez 5 lat i patrzcie, do dzisiaj ma kłopoty, a my musimy zrobić 80% reprivatyzacji gospodarki polskiej w ciągu pół roku. A więc jaka skala trudności. Część będzie prywatna, oczywiście te drobne rzeczy. Ale znowu nie mówimy jak to będzie wyglądać. My mówimy, że jeśli ktoś będzie miał taką samą wielkość ziemi, np. 1 ha będzie w prywatnych rękach, kolchozu, czy innych, to będzie jednakowo płacił podatk. Jeżeli ktoś nie wytrzyma tempa, to trudno, bankrutuje. Przypuszczamy, że najlepsze przedsiębiorstwa będą kolchozowe (śmiech) - oczywiście żartuje.

GWARANCJE

Oprócz tego, że powinniście w swoich miejscach pokazywać ludziom w Kanadzie, gdzie jest Polska, to jeszcze chciałbym, żebyście namawiali do wielkiego interesu, który wam udowodniłem, że w Polsce jest do zrobienia. Natomiast czym się będą Wasi ludzie, czy inni, ci co mają pieniądze, ci co mają interes, czym się będą tłumaczyć. Otóż będą mówić "My nie mamy gwarancji". Jeszcze raz powtarzam: Z polskiej strony są wszystkie najlepsze gwarancje na świecie, z Lechem Wałęsą na czele (oklaski). Rząd, przepisy, które poprawiamy. Premier, to wszystko jest gwarancją, natomiast wam potrzebne są

jeszcze gwarancje waszych rządów. Dlatego naciśnijcie, żeby rządy tego kraju i innego sprawdziły, czy polskie gwarancje są dobre i żeby zachęciły do wielkiego byznesu w naszym kraju. Oczywiście przez nasz kraj będziemy dalej to robić. Widzicie, że cały blok się reformuje.

KRÓLIK POLSKI

Jeżeli Polskę potraktujemy jako królika doświadczalnego, to potem z Polski odskoczymy na inne kraje.

Wiecie przecież dobrze, że Polska prowadzi w reformach, za nami już jest kolejka. Węgrzy są już za nami tuż, tuż, teraz patrzmy, że NRD już też pcha się, republiki bałtyckie i inne.

Proszę Państwa. To jest prawie połowa globu, kraje w których można zrobić wielki interes. I znowu. Czy Zachód powinien być zainteresowany?

HAMULCE

Dopóki głodujemy, żebrzemy wręcz "a honorowy naród, bitny taki". Ale kiedy my nie korzystamy z dorobków innych krajów, to już jest hamowanie rozwoju. Nas powinny oskarżać inne kraje, z Kanadą włącznie, za to, że blokujemy wasz rozwój. Mieszkamy na tej samej planecie, nie nadajemy w rozwoju i hamujemy innych. Jesteśmy zawałdrogami na tej drodze rozwoju. W związku z tym reformy u nas w sumie będą odblokowywały zapchanie na rynkach pracy w krajach, które mają nadprodukcję. Dlatego Zachód powinien zrozumieć, że nasze reformy są w interesie Zachodu. Jeśli mądrze je zrobimy, to pozwolimy na wielki skok cywilizacyjny Zachodowi. Bo odblokujemy, damy jemu rozwój, zniszczymy bezrobocie. Dla Polski może Kanada 50 lat pracować i jeszcze by było mało (oklaski). Wałęsa proponuje podrzucenie 10 tematów, na które "chcielibyście usłyszeć nasze zdanie, moje zdanie".

Sala: Telefony w Polsce

L.W. To jest mój ulubiony temat (śmiech). W Polsce jak wiadomo 2/3 budynków jest nowych. Wszędzie jest podłączona instalacja. Bloki się przewracają. Nigdzie telefonów nie było. Brak jest aparatów, które każdy obywatel mógłby sobie założyć i brak jednego kręciółka, który wybierałby numer. Nie ma. Nawet ten kto płaci w dolarach też nie ma. Nie ma telefonu. Czy Zachód i

inne kraje nie umieją robić interesu? Niech ktoś założy jeden aparat. Na tym aparacie zarobi na drugi. Niech założy cztery i tak dalej i tak dalej. Jest to możliwe i są dzisiaj chętni i są rozmowy. Zaczynamy na ten temat mówić. Natomiast ja jak wiecie, trzy dni jestem u was i ani razu nie dzwoniłem. Bo myślałem, że u was z telefonami jest jak u nas (śmiech).

Sala: Środowisko

L.W. Drodzy Państwo! Dzisiaj musimy pamiętać, że rozwój ludzkości stanowi zagrożenie coraz większe. Dzisiaj musimy patrzeć, kto z boku, jakimi zabawkami się bawi. My Polacy jesteśmy w szczęśliwej sytuacji. Dlatego, że budujemy takie coś, jak Czarnobyl, ale my wierzymy w cuda. Gdyby coś się stało to poleciał przez świat. Nawet do Afryki poleciał. Słuchajcie. Sprawa jest bardzo poważna. Te wszystkie gwarancje i technika wschodnia, gdzie cement i te inne rzeczy poszły na budowę innych domków, nie tych co trzeba, elektrowni, tylko gdzieś indziej, to strach jest taką budowę uruchamiać. My mówimy tak. Nie możemy hamować rozwoju cywilizacyjnego jak robiono to w XVIII czy XIX wieku. Jesteśmy za rozwojem cywilizacyjnym. Natomiast chcemy, aby niezależni eksperci i inni uczeni mający uznanie w świecie sprawdzili te wszystkie rzeczy, które w krajach szczęśliwości społecznej były budowane. Bo do końca my nie wiemy, czy przeżyjemy. Dzisiaj nie jest groźny pakt NATO, pakt Warszawski. Tam są wielcy ludzie, komputery i tam nic nie robią. Dzisiaj zagraża nam typ Czarnobyla i ja się bardzo boję, że jak my nie zrobimy więcej, to któregoś dnia spotkamy się w chmurach. Dlatego tematy środowiska i jego ochrony są tematami ponadnarodowymi i dlatego trzeba jak najszybciej w tych tematach, które zagrażają ludzkości, aby społeczeństwa wypowiedziały się. My też w tym nie jesteśmy w porządku. Trujemy wodę, trujemy powietrze, chociażby samochodami. Trzeba więcej w tym temacie zrobić, ale pamiętajmy i o tym, kiedy gospodarka leży to są większe dziury, które trzeba zapychać, a to się też nie daje. Mamy już ośrodki, w których zwierzęta nie wytrzymały.

Sala: Nowa konstytucja

L.W. W polskiej konstytucji już nastę-

pują zmiany i nastąpią dość szybko. Słyszymy ciągle, że co nowy rząd idzie, to nowe prawo wprowadza, dzisiaj się nie możemy połapać. Przepis za przepisem pogania i nic z tego nowego nie wygląda. Satyryk Pietrzak powiedział: "ponieważ mamy tak dużo przepisów, zrobmy inaczej, zawieśmy wszystkie przepisy i dajmy pozwolenia na broń. Będzie trochę trupów, ale będzie porządek" (oklaski).

Sala: Likwidacja nomenklatury

L.W. Mili Państwo. Ja chciałem z nomenklaturą rozprawić się w taki sposób, że chciałem was, nie tylko was dostać na 80% gospodarki polskiej. W Polsce można kompletnie nowe zakłady otwierać, można wykupywać je w każdym procencie. Ja myślałem, że jak ja dostanę na 80% chętnych z zagranicy, to oni mi się rozprawiają z nomenklaturą, biurokracją, itd. Ja będę miał czyste ręce w rękawiczkach. I znów problem polega nie na tym, że chcemy zwalczać i wyrzucać. Dlatego że ja mówiłem w Polsce jest tyle pracy, że cała Kanada może 50 lat pracować. Jeśli wy otworzycie dobry byznes, to stworzycie środki do tego, że ludzie pójdą tam, gdzie więcej płacą. Wiecie dobrze, że Polak dzisiaj zarabia \$20.00 na miesiąc (...) Gdyby któryś z was tyle zarobił, to przecież na sól by mu nie wystarczyło.

Powiecie tak, ale w Polsce to się inaczej liczy. To wszystko prawda. Dlatego też myślę, że spółki powstaną i będziemy zarabiać \$25.00. I nie trzeba będzie walczyć z nomenklaturą, bo każdy pójdzie tam, gdzie więcej płacą i tym sposobem rozwiążemy problem.

Otóż jeśli mamy robić nowe rozwiązania ekonomiczne to jak wiecie dobrze nie może być piekarnia tylko w jednym województwie, czy masarnia itd. W Polsce w myśl tego założenia w każdej wiosce musi powstać piekarnia, masarnia, przetwórstwo, warsztat samochodowy, inny warsztat.

Potrzebujemy dziesiątki tysięcy niedużych zakładów, które będą pracować logicznie. I tym sposobem myślimy rozwiązać problemy nomenklatury, biurokracji, bo po prostu ona wyjdzie z zakładu. Nawet sekretarki, ekonomistki, one będą potrzebne do prowadzenia całej księgowości. Oczywiście nie w każdym małym zakładzie. Niech będzie na 5 małych zakładów jedna

sekretarka. Tak chcemy się rozprawić z nawisem biurokracji, nomenklatury, itd.

Sala: Co z eksportem?

L.W. Proszę Państwa. Dzisiaj możemy na eksport wysłać nasze świetne pomysły, itd. Oczywiście i biedę polską. Ale mam nadzieję, że jak wejdziecie w spółki to będziemy też trochę eksportować. Ale na razie, to nam jest potrzeba wewnątrz. Na razie mamy tyle roboty w naszej gospodarce, że nie mamy szans wyjść na zewnątrz. Wyjście na zewnątrz to jest druga faza naszej gospodarki. Na razie musimy nasycić nasz rynek.

Sala: Sytuacja w rolnictwie

L.W.: Mówiłem, że w naszej koncepcji rolnictwo będzie rozliczane od hektara. Indywidualni czy PGR, jeśli będzie miał te same hektary, to będzie musiał to samo dla państwa zapłacić, po prostu utrzymać się. To wszystko wydajesie, że pójdzie w kierunku ostrej, mądrej gospodarki. Dzisiaj pamiętajmy o tym, że system przez 45 lat dokonał wielkich spustoszeń. (...) System doprowadził do wykrzywienia logicznego myślenia. Dobrze, że trwał tylko 45 lat, ale my też do końca nie potrafiliśmy wykorzystać szansy. Ja przecież już trzy miesiące jeżdżę i tłumaczę i wielu ludzi na mnie patrzy i pyta: czy można. Wszystko co nie zabronione wolno robić. I ludzie niewiele jeszcze robią dlatego, że system tak nas pokrzywił, że się nie zachowujemy jak normalne jednostki tam, gdzie można już wiele zrobić.

Mamy nadzieję, że to się skończy przy waszej pomocy. Mili Państwo. Ja już skończyłem. Chciałem jeszcze powiedzieć, że nasza walka polega na czymś innym. Nie walczyć, a stwarzać możliwości. To nie tchórzostwo, a dalekowzroczna konkretna, spokojna, pokojowa i poważna walka i mamy nadzieję dogonić Europę i świat. A jeśli się włączycie, to bardzo szybko, dlatego, że macie możliwości. Przetarliście ścieżki w Kanadzie i ten kapitał, który ma Polska żaden kraj tego nie ma.

Sala: Do kogo się zwracać w sprawie interesów w Polsce i pozwolenie?

L.W.: Ja przyjechałem nie jako król, cesarz. Nie, ja przyjechałem jako Lech

Od góry: Wałęsa cieszy się z czeku wręczonego przez burmistrza Toronto Art Eggletona. Cze opiewał na sumę \$5000. Art Eggleton zapowiedział w swym przemówieniu, że będzie zabiegał by Toronto i Warszawa stały się bratnimi miastami. Poprzednim kandydatem na bractwo, c wywołało ostry protest był sowiecki Wołgograd. Wówczas Rada Miejska odrzuciła ten projekt Art Eggleton zaoferował również pod wpływem wypowiedzi Wałęsy sprzedaż Polsce system połączeń telefonicznych.

Od lewej: tłumacz Barbara Sharatt, Nagrodzony, prezes KPK Okręg Toronto S. Sadowski: dyplomem, z tytułu radny miejski Kris Korwin-Kuczyński i burmistrz Toronto Art Eggleton. Akademia w Massey Hall - występ chóru Harfa

Wałęsa, który próbuje reformować, pomagać Polsce. Ja pomogłem razem z kolegami wybrać premiera i ja nie mogę myśleć za rząd. Ja tylko chciałem zapytać was dlaczego nie robicie interesu. Zapraszam was do Polski. Przyjedźcie, popatrzcie i zróbcie pieniądze. Tylko odejmijcie podatek dla Polski. Co będzie potrzeba do założenia interesu, każdy podpisze. Autografy w Polsce lubią dawać (śmiej). Zartuję. Jeśli to będzie sprawa bankowa, podpisze minister finansów.

Proszę Państwa, daję mi znaki, że muszę kończyć. My mamy do czynienia na Wschodzie z dżunglą wschodu. To jest dżungla. Niekompetencja, fatalny system. To jest taka sama dżungla, jaką miał Kolumb, kiedy jechał w tę stronę. Wtedy nie było dróg, nie było nic. Oczywiście to było dawno. A teraz jest dżungla XX wieku. Pierwsi Kolumbowie od was muszą przyjechać, przetrzeć szlaki bankowe, przetrzeć ślady systemowe, a potem będzie powrót ludzi, którzy wejdą i zrobią interes. Na razie jest ciężko te drogi przetrzeć. Ilu ludzi zginęło jadąc i szukając Ameryki. Dopiero Kolumbowi się udało, jak niektórzy mówią. Podobnie jest i tu. Tylko, że to jest w innej klasie. XX wiek. My mamy nadzieję razem z wami tę dżunglę przekopać, porobić drogi, bankowe, finansowe. Bo przecież to jest nienormalne. Mamy rząd, mamy parlament, mamy Wałęsę, mamy Solidarność, ale brak nam jest was i gwarancji od waszych rządów. Po to ja przyjechałem udowadniając wielki interes. Gdyby coś nie wychodziło jak przyjeździecie do Polski, to proszę mnie powiadomić. Ja już się z Państwem muszę pożegnać. Przepraszam bardzo, że nie na wszystko mądrze odpowiedziałem, ale jestem robotnikiem i parę razy tylko doktorem (śmiej i oklaski).

Pamiętajcie o tej starej Polsce, która ma szansę być pięknym krajem. Naprawdę tym razem jeżeli nie wykorzystamy szansy nie zmienimy Polski, będzie to nasza wina, mojej głupoty, że nie byłem w stanie was przekonać i waszego wygodnictwa.

Dziadowie i pradiadowie nie wybaczą wam, że (...) z ich cieni, z ich potu, nie zrobiliśmy Polski, a mogła być tak piękna jak sobie wyobrażamy.

Okrzyk z sali
"LECHU WRÓCIMY
WSZYSCY" i owacje

Proszę Państwa. My robimy nie to, co chcemy, tylko to co możemy. Gdybyśmy na pierwszym spotkaniu - my jesteśmy jak trenerzy - kiedy szkółka przyjdzie, rzucili od razu po 500 kg, to byśmy część zerwali, część byśmy wystraszyli. Musimy dozować siłę i trening, aby nie zerwać, aby zwyciężać, aby wszystko układało się pokojowo z jak najmniejszymi stratami. Do wszystkiego dojdziemy. Już w wojsku i milicji powstają nowe jednostki. Naszym celem jest, aby to nie podlegało Solidarności, ale żeby podlegało Polsce. (oklaski).

Ale pozwólcie, że nie od razu. Nie od razu Kraków zbudowano. Idziemy w tym kierunku, aby to wszystko Polsce służyło, nie Solidarności, nie jakiejś partii. To tyle mili Państwo. Żegnam Was. Mam nadzieję, że się spotkamy na polskiej ziemi. Wszystkiego dobrego! (Przemówienie zamyka długa owacja i chórálne sto lat).

Śródtytuły i skróty pochodzą od Redakcji.

Tak występował Lech Wałęsa przed polską publicznością na akademii 12 listopada 1989 roku z okazji rocznicy odzyskania niepodległości w 1918 r.

Przemówienie zawierało wszystkie główne wątki jego wystąpień w Kanadzie. Organizatorem, sponsorem akademii był Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręgu Toronto (z siedzibą na Beverley) oraz miasto Toronto. (Miasto pokryło część kosztów wynajęcia sali na 2800 osób). Bilety na imprezę rozdawane były przez organizacje zrzeszone w Okręgu, Głos Polski, Związkowiec i Credit Union.

Inwokację wygłosił ks. A. Mendrela - kapelan. Witając gości jako główny organizator i gospodarz St. Sadowski. Dwujęzycznym mistrzem ceremonii był Marek Malicki. Głównym mówcą (już po wystąpieniu Wałęsy) był były ambasador Kanady w PRL Eric Bergbush. List od premiera Mulroneya odczytała żona, nieobecna z powodu choroby posła i sekretarza parlamentarnego Patricka Boyera. Wśród wielu gości obecny był minister w rządzie Ontario Gerry Phillips, burmistrz Art Eggleton, poseł Jesse Flis, były poseł Andrew Witer, radny Chrys Korwin-Kuczyński i wielu innych.

Na akademii wystąpili: Jan Czechowicz, harcerze z Hufca Karpaty i Bałtyk, Krystyna Adamiec, chór Harfa pod dyr. A. Ryk, S.R. Suchodolski, Piotr Wolanin, Aneta Betańska, Józef Sobolewski, Polanie, Zespół Górali, Polska Szkoła Baletowa Stefana Holdy, St. Krumiłow.

KOHL ZAKOŃCZYŁ WIZYTĘ W POLSCE

Kancelarz RFN H. Kohl występując na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, gdzie otrzymał tytuł doktora honoris causa, powiedział, że zjednoczenie Niemiec nie jest możliwe bez zgody Europy. Jednocześnie jeszcze raz podkreślił, że Polsce nie zagraża żadne niebezpieczeństwo ze strony Niemiec. "Niemcy potrzebują Polski, Polska potrzebuje Niemiec. Razem należymy do siebie". Kohl przebywał także w byłym hitlerowskim obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu, gdzie złożył wieniec i gdzie powiedział, że wszystkie pokolenia niemieckie muszą pamiętać jaką zbrodnię tutaj Niemcy popełnili, aby nigdy więcej ludobójstwo się nie powtórzyło. W ostatnim dniu pobytu kancelarz Kohl spotkał się ponownie z premierem Mazowieckim podpisując szereg dwustronnych umów o współpracy gospodarczej, handlowej, naukowej i kulturalnej. Kohl zapewnił Mazowieckiego, że zainteresowanie Niemiec Zachodnich w pogłębieniu więzów gospodarczych i politycznych z Polską nie zmniejszy się z powodu zmiany stosunków pomiędzy RFN i NRD. RFN przyznała Polsce pomoc w wysokości 3 mld marek (ponad 1 mld dol. US).

LECH WAŁĘSA W NIAGARA FALLS

Nie najlepsza pogoda wyznaczyła moje spotkanie z Lechem Wałęsą tego dnia. Zimno, silny wiatr, stalowe chmury wiszące nisko na niebie i jeszcze bardziej żywiołowy wydający się być wodospad. Szybko parkuję samochód przy Skylon Tower, ładuję aparat fotograficzny nowym filmem marki Kodak, wkładam do lampy błyskowej nowe baterie. Rozrywam nowe opakowanie taśmy magnetofonowej i pakuję ją do mojego reporterskiego magnetofonu. Podłączam zewnętrzny mikrofon.

Wszystko musi być przygotowane już teraz, ponieważ nie wiem czy Lech Wałęsa ze swoją grupą nie jest już na miejscu. Wszystko jest możliwe. Choć wiem, że mam jeszcze sporo czasu, ta świadomość bynajmniej mnie nie uspokaja. Przecież cały program pobytu Lecha stoi na głowie.

Właśnie przedwczoraj moja "szefowa" Grażyna Farmus załatwiła mi akredytację na konferencję prasową w Niagara Falls w poniedziałek 13 listopada. Wczoraj ją odwołała ponieważ w poniedziałek L. Wałęsa będzie w Ottawie podejmowany przez premiera.

W nocy dowiaduję się od prezesa Kongresu Polonii kanadyjskiej okręgu Niagara Aleksandra Bednarowskiego, że przybył do niego w nocy jeden ze współorganizatorów wizyty naszego gościa z ramienia CAW i "wrzucił" mu sensację, że Wałęsa będzie 11 listopada w Niagara Falls, a konferencja prasowa będzie o 2:30 w Skylon Tower.

Zawrząłem. Tarcza telefoniczna "grzała się", kiedy kręciłem kolejno numery Toronto, London, St. Catharines, wreszcie Niagara Falls. Uspokajający głos z wieży w Niagara Falls potwierdza informację. I tak idę robić materiały ze spotkania nie zgłoszone nigdzie. Wiadomo sobota. Nikt nie pracuje. Jedyną moją "bronią" jest duża oznaka dziennikarska wpięta w klapę (obok znaczka solidarnościowego) używana przeze mnie osiem lat wcześniej w gdańskiej Oliwii na Zjeździe.

Szybko wchodzę do wieży. Pytam,

gdzie jest pokój recepcyjny. Na górze. Podchodzę do windy nr 3. Widzę dość nerwowo kręcących się facetów. Aha. Jestem we właściwym miejscu. Szybko przechodzę pod barierkami do drzwi. Nikt mnie nie zaczepia.

Po chwili jadę na górę. Wysokość nie robi na mnie większego wrażenia, choć wolę raczej nie napawać się w tej chwili pięknymi widokami wodospadu. A w dodatku jeszcze ten wiatr. Mam nadzieję, że "biedronka się nie odczepi od wieży".

Wreszcie jesteśmy na górze. Kolejni gości wysypują się do sali przyjęć. Góra w tej chwili nie obraca się. Wszystkie okna skierowane są na wodospady. Wiadomo gość będzie podziwiał panoramę. Gość czy goście? On sam czy z delegacją. Nikt nic nie wie.

Robię szybkie rozpoznanie "w terenie". Jest sporo Polaków z obu stron rzeki Niagary. Są majorowie obu miast Niagara Falls, jest nawet szeryf z Buffalo i sporo miejscowych notabli.

Toczą się rozmowy. W pewnym momencie zauważam przez okno jadącą kolumnę samochodów z policyjnym wozem na czele i dziennikarskim zamkającym peleton. To na pewno oni. Powiadomiam o tym obecnych. Teraz wypatrujemy ich przez okno przy wodospadzie. Co prawda jest daleko, ale błyskające flesze aparatów fotograficznych upewniają nas, że to na pewno oni.

W kilkanaście minut potem poruszenie przy windzie. Po chwili pojawia się twarz Lecha.

"Witamy panie Wałęsa", "Welcome, sir".

Szpaler ludzi. Lech ściska i tych po lewej i po prawej stronie. Co chwila rozbłyskują światła. Po chwili jest przy nim. "O znajoma twarz" - witamy się, a ja przypominam mu się. Stać dzieje.

Lech Wałęsa rozgląda się wokoło. "Macie tutaj ciepłutko" - zagaduje zebranych.

Zabiera głos major miasta Niagara Falls, Ontario W.S. (Bill) Smeaton:

"Witamy tak ważnego gościa w naszym mieście. Pan Wałęsa jest tutaj przede wszystkim, aby zobaczyć ten przepiękny wodospad znany na całym świecie. Pragnę powitać go w imieniu wszystkich mieszkańców mojego miasta Niagara Falls, Ontario wraz z majorem miasta Niagara Falls, N.Y., z moimi radnymi i urzędnikami oraz przedstawicielami Polonii kanadyjskiej i amerykańskiej.

Nie będzie to dzień długich przemówień. Wręcz przeciwnie. Mówimy - Witamy Pana, ponieważ chcemy, aby mógł Pan stać przy oknie i zachwycić się pięknym widokiem. Przykro nam z powodu pogody. Chciałbym przekazać p. Wałęsie (w tym momencie rozrywa opakowanie) - flagę naszego miasta i obraz przedstawiający wodospad, w dowód przyjaźni dla ludzi w Polsce z tej okazji".

"Rzeczywiście jest piękny, choć nie widzę na dole tego statku z obrazu" - żartuje Lech Wałęsa.

"Nie chcieliśmy, aby blokował widok i dlatego usunęliśmy go" - ripostuje major miasta.

Wszyscy wybuchają śmiechem.

"Dziękuję za prezent - rozpoczyna podziękowanie Lech. Jestem bardzo zadowolony. Mówi Pan, że jestem sławny. Ale przede wszystkim sławny jest ten wodospad. Pogoda jest zła i dlatego nie mogliśmy nacieszyć się tym widokiem. Dziękuję za piękne przywitania i wszystkiego najlepszego Waszej pięknej ziemi.

Mam nadzieję na kontakty i na przyszłe przyjazdy. Zapraszam do przyjazdu do Polski. W Polsce też mamy wiele ciekawych rzeczy, a przede wszystkim mamy ciekawy interes, który z Wami chcemy zrobić. Wszystkiego najlepszego".

Oficjalne przywitania zakończone.

Po chwili spostrzegam Władka Frasyniuka. O Boże. Myślałem, że nie ma go w tej chwili tutaj w Niagara Falls i został z pozostałą delegacją w Toronto.

To przewodniczący mojego regionu Dolny Śląsk - mój przyjaciel.

Po chwili serdecznie witamy się. Wspominamy stan wojenny, nasze kontakty. To już 7 lat minęło od tamtej chwili. Wypytyuję o wspólnych przyjaciół, znajomych. W międzyczasie goście próbują coś zjeść. Są głodni. Wszędzie, gdzie się pojawiają oczekują ich różne przysmaki. Niestety ciągły pośpiech i rozmowy nie pozwalają im

najeść się. Obawiam się, żeby nie wyjechali z Kanady z wrażeniami, że ciągle musieli pościć. Rozmawiamy, rozmawiamy, rozmawiamy.

W sali, w windzie, na parkingu. Rozmowa przerywana jest powitaniem z prof. Bronisławem Geremkiem i Januszem Onyszkiewiczem. Ostatni raz z profesorem widziałem się i rozmawiałem 12 grudnia 1981 roku w sali konferencyjnej na terenie Stoczni Gdańskiej.

Dziś w Niagara Falls w Kanadzie. Jaki świat jest mały.

Po chwili stoimy przy samochodach. Ostatnie uściski z Władkiem. Kiedy zobaczymy się znowu? Kto wie? "Zostań z Bogiem" - mówię. Jestem wzruszony. On też.

Samochody odjeżdżają. Biorę się w garść i wracam na górę robić kolejny materiał.

JERZY WAGNER

Toronto, Sheraton, lunch z byznesmenami
U góry: W. Frasyniuk, W. Gilewski, B. Lis, tyłem J. Onyszkiewicz

Z boku: powitanie Wałęsy, po prawej oficjalny tłumacz, po prawej Shirley Carr

MAJOR NIAGARA FALLS, ONT. W.S.(BILL) SMEATON Relacja po spotkaniu z Lechem Wałęsą:

Jestem pod silnym wrażeniem po spotkaniu z tak światową osobą - Lechem Wałęsą, dla którego mamy najwyższy szacunek za jego wielkie osiągnięcia dla pokoju.

Był on oczarowany wodospadem i ocenił go jako potężny, piękny i trochę straszny. My, którzy mieszkamy tutaj, przyjmujemy za rzecz oczywistą jego wspaniałość.

Jeśli chodzi o mnie i moje wrażenie o

Lechu Wałęsie, to powiem, że nigdy nie zaznałem czegoś podobnego jak dzisiaj, że tak dużo ludzi tak bardzo chciało się z nim spotkać. Każdy chciał być blisko niego, dotknąć go. Nigdy nie przypuszczałem, że ma on tak wielką charyzmę. Możesz być bardzo dumny będąc jego rodakiem. My jesteśmy bardzo zaszczytzeni mając go w naszym mieście.

ROZMOWA Z SZERYFEM BUFFALO, N.Y. THOMAS HIGGINS (Higginski) (Przed spotkaniem z Lechem Wałęsą)

T.H.: Z dużym podnieceniem czekałem na spotkanie z L. Wałęsą, którego miałem przyjemność poznać osobiście w lipcu tego roku w Polsce. Mam przy sobie zdjęcie zrobione podczas tego spotkania w Warszawie na lotnisku. Spędziliśmy tam miłe chwile, podczas których poznałem Lecha Wałęsę, jego żonę, dzieci oraz ks. Jankowskiego. Byłem tam z Dickiem Seleckim i Brianem Rusk. Na koniec spotkania zaprezentowałem mu, a następnie wręczyłem statuetkę szklanego orła i ofiarowałem Lechowi jako prezent ode mnie oraz od ludzi z mojego regionu, Buffalo N.Y. Spotkanie z Wałęsą w Warszawie warło na mnie ogromne wrażenie.

Dzisiejsze jest dla mnie zupełnie niespodziewane, bo choć przyjedzie on do USA w następny tydzień, nie będę miał sposobności zobaczenia go, ponieważ jutro wyjeżdżam na Florydę.

Ażeby zobaczyć się z L. Wałęsą, przyjechałem tutaj do Kanady wraz z Dickiem Seleckim i Brianem Rusk z Kongresu Polonii Amerykańskiej.

J.W.: Czy spodziewa się Pan, że spotkanie prezydenta USA George Busha z Lechem Wałęsą przyczyni się

do zwiększenia pomocy finansowej USA dla Polski?

T.H.: Podczas wizyty w Polsce prezydent G. Bush (notabene był on tam w tydzień po moim wyjeździe) zaoferował pewną sumę pieniędzy. Przekazał on już te pieniądze, ale myślę, że jest to niewystarczająca suma. Rząd USA jest w stanie dać znacznie więcej pieniędzy, aby pomóc polskiej gospodarce, a przy tym pomóc ludziom "stać na nogi". Kilka milionów dolarów to tak, jak kilka centów wobec ogromu potrzeb w Polsce. Przez długi czas mówiliśmy o udzieleniu znacznej pomocy Polsce. Myślę, że obecnie jest to najlepszy moment na udzielenie takiej pomocy.

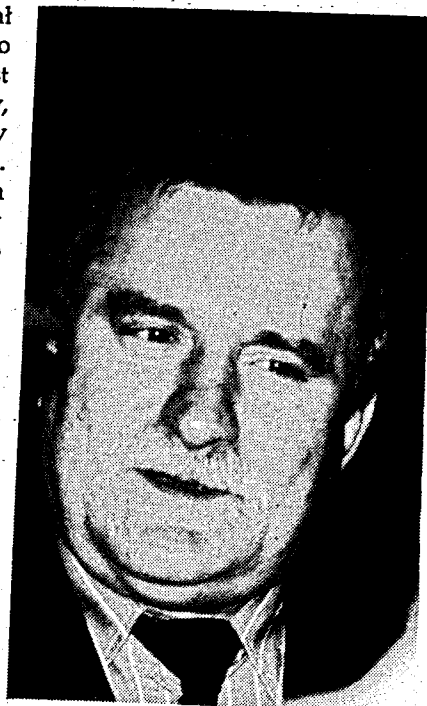
J.W.: Jak ocenia Pan obecne wydarzenia w Europie Wschodniej?

T.H.: Wydarzenia, które dzieją się w Europie Wschodniej i w Polsce poruszają mnie do głębi i wiem, że są one rezultatem zadziwiającej działalności "Solidarności", Lecha Wałęsy oraz całego ruchu społecznego, który dążył w ostatnich 9 latach do wolności w Polsce.

Opracowała:
DANUTA WAGNER

Wałęsa ląduje w Toronto

WYWIAD Z WŁADYSŁAWEM FRASYNIUKIEM

Przewodniczącym Zarządu Regionu NSZZ "Solidarność" Dolny Śląsk we Wrocławiu

J.W.: Władku zmiany w Polsce zaskakują nas. Wreszcie doczekaliśmy się.

W.F.: Zmiany w Polsce dzieją się nieustannie. To jest kraj, który się zmienia na naszych oczach. Przyspieszenie jakie jest w ostatnich czasach jest niebywałe. Nawet nas zaskakuje. Choćby sprawa okrągłego stołu, który dziś jest już historią. Dziś już nikt nie powraca do okrągłego stołu. Życie potoczyło się tak daleko do przodu, że wydaje się, że okrągły stół był w ubiegłym wieku.

J.W.: Rząd?

W.F.: Sprawa naszego rządu. Mianowicie kandydatura Mazowieckiego na premiera, to jest nieprawdopodobne przyspieszenie. Kto by się spodziewał pół roku temu, że możemy mieć własny rząd, własnego premiera.

J.W.: Jak daleko zaawansowane są reformy?

W.F.: Reformy polityczne w sposób zdecydowany wyprzedzają pozostałe reformy. Zwłaszcza gospodarkę. I tutaj mamy największy kłopot. Czekamy na zmianę własności przedsiębiorstwa. Jak doprowadzić do sytuacji, kiedy przedsiębiorstwa staną się czyjąś własnością. Jak oddziaływać na związek zawodowy, aby była to własność pracownicza. Jest to niesamowicie trudne do zreformowania, ponieważ możemy to zrobić wtedy, kiedy zreformujemy system bankowy, który będzie udzielał tanich kredytów własnym robotnikom, aby mogli oni przedsięwzięcia wykupować.

J.W.: Co z wolnym rynkiem?

W.F.: Należy go uruchomić. Właściwie uruchomili go komuniści bez przygotowania. Jakoś udało nam się przekroczyć pierwszą fazę kryzysową. Społeczeństwo wytrzymało, znosiło ten sabotaż gospodarczy, to bezustanne podnoszenie cen, ale opłaciło się.

Okazuje się, że w tej chwili mamy do czynienia ze spadkiem cen. Potrzebna jest giełda. Jeśli jest wolny rynek, musi być giełda. Ale trzeba przyznać, że dla nas są to pojęcia wciąż jeszcze nieznanne.

J.W.: Jakie dziedziny są najbardziej priorytetowe pod względem pomocy z zagranicy. Inwestycje czy np. pomoc medyczna.

W.F.: Nie ma takiej dziedziny, gdzie pomoc byłaby niepotrzebna. Pomoc medyczna jest niezbędna. Pomoc jest bardzo potrzebna, ponieważ szpitale wyglądają tak, jak po zakończeniu wojny. Nie ma leków znieczulających, nie ma strzykawek, igieł, nie ma aparatów.

J.W.: Władku. Wielu z nas nie dysponuje wielkimi kwotami. Ale wszyscy razem dysponujemy pewnym potencjałem finansowym, który moglibyśmy wspólnie w Polsce zainwestować. Jak to zrobić?

W.F.: Warto byłoby, aby Polonia zastanowiła się, jak w Polskę zainwestować. Nie tak, jak to robi instytucja charytatywna, ale pomóc Polscerobiącnią interesy. Wielu z Was wysyła pieniądze do rodzin. Można zakładać przedsiębiorstwa rodzinie.

Ventures lub spółki polonijne, w których wasz niewielki kapitał można uruchomić w Polsce i w ten sposób pomóc Polakom, swoim rodzinom, jak również sobie, ponieważ wiem, że jest tam możliwość rozbicia rzeczywistych pieniędzy.

J.W.: Jaką rolę może Polonia odgrywać w mijającym roku?

W.F.: Obecnie Polonia powinna przybliżyć Polskę zachodniemu kapitałowi i społeczeństwu. Tutaj mieszkającym mówić o Polsce, możliwościach inwestowania w Polskę. Apelować o pomoc dla Polski, ponieważ pomoc

dla niej jest także pomocą dla całej wschodniej części Europy. Myślę, że przy niesprawnie działających naszych ambasadach i konsulatach możecie odegrać rolę prawdziwych ambasadorów Polski już niepodległej.

J.W.: Co możesz powiedzieć o działalności NSZZ "Solidarność" w regionie Dolny Śląsk w chwili obecnej?

W.F.: Jest to w tej chwili, obok Górnego Śląska, największy, najlepiej zorganizowany Region.

W chwili obecnej mamy ok. pół miliona członków. Trudno podawać precyzyjne liczby, ponieważ to się bardzo zmienia. Również zmieniały się czasy. Ludzie nie buntują się. Wiedzą, że trzeba cierpliwości. Nie widzi się takiego entuzjazmu, jaki był w 80, 81 roku. Widać zmęczenie stanem wojennym.

J.W.: Myślę, że propagandą również...

W.F.: I z pewnością propaganda, która przez tyle lat musiała jakieś piętno na ludziach wycisnąć. Nadal dla wielu NSZZ "Solidarność" kojarzy się z kłopotami.

J.W.: Czy możesz obiecać nam przyjazd tutaj w najbliższym czasie?

W.F.: Niestety nie mogę. Tyle rzeczy dzieje się obecnie w Polsce, że naprawdę trudno obiecać.

J.W.: Władku dziękuję Ci bardzo serdecznie za rozmowę. Pozdrów naszych wspólnych przyjaciół. Do zobaczenia.

W.F.: Dziękuję bardzo. Pozdrawiam serdecznie Czytelników ECHA. Do zobaczenia w Polsce.

Rozmawiał:
JERZY WAGNER

BEZ NIESPODZIANEK W PP

W ćwierćfinałach piłkarskiego Pucharu Polski nie było niespodzianek. Mieszko Gniezno zajmujący 13 miejsce w lidze międzyokręgowej przegrał u siebie z warszawską Legią i to aż 0:5. Pozostałe wyniki: Widzew Łódź - GKS Katowice 0:0, Stal Mielec - Pogoń Szczecin 4:2, Hutnik Kraków - Chemik Police 2:0. Mecze rewanżowe odbędą się 22 listopada.

HUTNIK NADAL NA CZELE

I liga pauzowała ze względu na ćwierćfinały PP i mecz Albania - Polska 15 listopada w Tiranie (tylko o tzw. pietruszke). Odbędzie się natomiast 18 przedostatnia kolejka II ligi.

Oto wyniki:
Zagłębie Wałbrzych - Siarka Tarn. 1:2
Stal Rzeszów - GKS Jastrzębie 1:1
Gwardia Warszawa - Górnik Wałb. 0:2
Miedź Legnica - Bałtyk G. 1:1
Polonia Bytom - Pogoń Szcz. 0:0
Igloopol D. - Stilon Gorzów 1:1
Stal Stocznia Szcz. - Szombierki Byt. 1:1
Lechia Gdańsk - Stal St. Wola 2:2
Odra Wodzisław - Resovia Rz. 1:0
Hutnik Kraków - JZS Jelcz 1:1

TABELA II LIGI po 18 kolejkach

1. Hutnik Kraków	28	24:8
2. Zagłębie Wałbrzych	24	21:10
3. Stal St. Wola	24	20:9
4. Igloopol Dębica	22	25:18
5. Górnik Wałbrzych	22	19:13
6. Polonia Bytom	22	13:7
7. Gwardia Warszawa	22	24:19
8. Odra Wodzisław	20	24:21
9. Siarka Tarnobrzeg	20	19:18
10. Szombierki Bytom	19	24:20
11. Stilon Gorzów	18	19:17
12. Pogoń Szczecin	16	19:22
13. Lechia Gdańsk	16	17:20
14. Stal Rzeszów	16	13:18

15. JZS Jelcz	15	12:17
16. GKS Jastrzębie	14	12:23
17. Miedź Legnica	13	14:20
18. Bałtyk Gdynia	12	12:22
19. Resovia	11	11:18
20. Stal Stocznia Szcz.	5	6:28

KRÓTKO:

Po 17 kolejkach I ligi hokeja na lodzie na I miejscu jest Polonia Bytom mająca 31 punktów oraz bramki 98:33. Drugie jest Podhale Nowy Targ 26 pkt, 104:55.

T.Kapusta, jeden z najlepszych hokeistów czechosłowackich, oddalił się od drużyny czechosłowackiej w Toronto, prosząc Kanadę o azyl. 19-letni Kapusta podpisał już kontrakt z Edmonton Oilers.

Grający w Vancouver Canucks czołowy hokeista sowiecki I.Łarionow ujawnił, że hokeiści sowieccy byli faszerowani dopingiem przez trenera Tichonowa podczas hokejowych mistrzostw świata w 1986 roku w Moskwie. Trener ówczesnej reprezentacji Szwecji, która przegrała pojedynek o złoty medal 2:3 z drużyną sowiecką powiedział, że spodziewa się, iż złoty medal zostanie odebrany ZSSR i przyznany Szwecji. Łarionow powiedział także, że hokeiści sowieccy współpracowali z laborantami, co umożliwiło dostarczenie do kontroli próbek z moczem schowanych wcześniej w ubikacji. Łarionow podkreślił, że zarówno on, jak czterech innych kluczowych hokeistów sowieckich Kriutow, Makarow, Fietisow i Kasatonow odmówili zażycia doping, gdyż nie pozwolili im na to sportowa ambicja i uczciwość. Kriutow gra w zespole z Łarionowem, Makarow w Calgary Flames, a Fietisow w New Jersey Devils. Jak grają hokeiści sowieccy w najlepszej hokejowej lidze na świecie? Są w czołówce, ale nie są najlepsi. Mają świetną kondycję i wytrzymują przeciętnie lepiej trudy spotkania niż hokeiści miejscowi. Makarow po 16 kolejkach znajdował się na 4 pozycji w tabeli strzelców, mając 25 pkt, tylko 2 mniej od prowadzących z 27 pkt. Nienuwendyka i Gretzky'ego.

Mistrzostwo ZSSR w piłce nożnej zdobył zespół Spartaka Moskwa.

Bieg maratoński w Nowym Jorku w Konkurencji mężczyzn wygrał Tanzaniańczyk J.Ikangaa - 2:08:01, a wśród kobiet Norweżka I.Kristiansen - 2:25:30.

Reprezentacja Polski w piłce ręcznej kobiet wywalczyła pierwsze miejsce w rozgrywanym w Częstochowie i Gliwicach turnieju o Puchar Śląska. W dwóch ostatnich meczach Polki pokonały CSRS 30:22 (17:14) i drużynę Litwy 20:23 (16:14). Nasz zespół nie stracił w imprezie punktu wyprzedzając reprezentację RFN, Litwy i CSRS.

W pierwszym meczu 1/8 finału Pucharu Zdobywców Pucharów piłkarze ręczni Wybrzeża Gdańsk pokonali - na wyjeździe - holenderski zespół HV Aalsmeer 24:20 (11:11).

W sobotę w Opolu, a w niedzielę w Warszawie odbyły się pierwsze po wojnie Biegi Niepodległości. Warszawa jakby zmówiła się z Opołem, bowiem i tu wystartowały 233 osoby.

Europejskie rozgrywki pucharowe, ale nie na zielonej murawie, lecz na parkietach. Polskie drużyny klubowe walczyły ze zmiennym szczęściem. Awansowali: siatkarze AZS Olsztyn po dwukrotnym 3:0 z VC Mamer (Luksemburg) w Pucharze Zdobywców Pucharów; siatkarki Piłmienia Sosnowiec po porażce w tymże pucharze z Chimiją RM Vileca (Rumunia), pierwszy mecz wygrały Polki 3:0, siatkarki ŁKS w Pucharze Federacji po dwukrotnym 3:0 z Sollentuną (Szwecja); piłkarze ręczni Wybrzeża Gdańsk awansowali do ćwierćfinału Pucharu Zdobywców Pucharów, wygrywając w Aalmeer 27:21 i 24:20. Odpadli: siatkarze Hutnika Kraków po zwycięstwie 3:2 nad Varkauden Turmo (Finlandia), pierwszy mecz 1:3 w Pucharze Europy; siatkarze AZS Częstochowa po zwycięstwie w Pucharze Federacji 3:1 nad Eurostyle Montichiari, pierwszy mecz 0:3. W Pucharze Europy siatkarki Stali Bielsko przegrały z Dinamo Tirana 2:3, wcześniej 1:3.

Grzegorz Filipowski zajął drugie miejsce w międzynarodowych zawodach w łyżwiarstwie figurowym "Trophee Lallique" w Paryżu. Polaka wyprzedził mistrz świata juniorów Wadim Zagorodniuk (ZSSR). Polak awansował z czwartego na drugie miejsce po jeździe dowolnej, wyprzedzając Amerykanów Daniela Dorana oraz Kanadyjczyka Normana Profta. W pozostałych konkurencjach: solistki - Suryn Bonaly (Francja); pary sportowe - Mandy Wetzels - Axel Rauschenbach (NRD); pary taneczne - Angelika Kryłowa - Władimir Lelluk (ZSSR).

Po sobotnim posiedzeniu Prezydium Polskiego Związku Kolarskiego wszystko już jest jasne. Wiadomo w jakiej zawodowej grupie ścigać się będzie Joachim Halupczok. Tyle że na koniec trwających wiele tygodni pertraktacji nastąpił nieoczekiwany, można powiedzieć nawet - sensacyjny zwrot. Nasza kolarska grupa zawodowa, dowodzona przez Czesława Langa, będzie się nazywała "Diana-Colnago-Animex", Animex - zamiast "Exbudu".

Polski Komitet Olimpijski obchodzić będzie 16 listopada swoje 70 urodziny. Z tej okazji w Filharmonii Warszawskiej odbędzie się uroczysta akademii, na której gościem będzie także przewodniczący Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego Juan Antonio Samaranch.

W Warszawie zakończył się X Międzynarodowy Turniej Bokserski im. Feliksa Stamma. Trzy zwycięstwa odnieśli w tej imprezie reprezentanci Polski, po dwa Kubańczycy, pięściarze NRD, Litwy i ZSSR, jedno - ekipa RFN. Wyniki walk finałowych, na pierwszym miejscu zwycięzcy: - waga papierowa: H.Hernandez (Kuba) - J.Quast (NRD) 5:0; musza: L.Olszewski - M.Schade (NRD) 3:2; kogucia A.Tews (NRD) - D.Lobaina (Kuba) 4:1; piórkowa: B.Maczuga (RFN) - M.Gortat I r. rsc; lekka: F.Espinoza (Kuba) - M.Knapik 3:2; lekkośrednia: O.Trenn (NRD) - T.Duda 4:1; półśrednia L.Malecki (Litwa) - G.Strugała 4:1; lekkośrednia: J.Dydak - O. Daniłow (ZSSR) 3:2; średnia: G.Razumienko (ZSSR) - E.Rodriguez (Kuba) 5:0,

półciężka A.Kriwonosow (ZSSR) - W.Krawczenko (ZSSR) 5:0; ciężka: J.Włodarczyk - M.Sadowski (Litwa) 3:2; superciężka: W.Markiewicz (Litwa) - M.Klepka 4:1.

Po piłkarskim meczu Zawisza-Zagłębie kasjer liczył pieniądze, gdy do pokoju wtargnął zamaskowany bandyta. Napastnik postrzelił, na szczęście niegroźnie, kasjera i uciekł bez pieniędzy.

Bardzo dobrze spisali się polscy zapasnicy w stylu klasycznym w międzynarodowym turnieju w Rawnie. Polacy zajęli jedno pierwsze oraz trzy drugie miejsca. Najbardziej cieszy zwycięstwo aktualnego wicemistrza Europy Sławomira Zrobka (GKS Katowice), który w finale wagi 130 kg pokonał Cwetkova (Bułgaria).

Reprezentacja Polski we florecie kobiet wygrała międzynarodowy turniej w Ruse. W finale Polki pokonały pierwszą drużynę Bułgarii 9:5.

Po raz pierwszy opublikowane zostały wyniki badań antydopingowych wśród sportowców NRD. Gazeta "Junge Welt" informuje o 14 wykrytych przypadkach stosowania niedozwolonych środków w roku igrzysk olimpiady w Seulu. Nie podano jednakże ile testów przeprowadzono.

Papież Jan Paweł II spotkał się podczas audiencji generalnej z piłkarzami sowieckimi klubu I-ligowego Dniepr Dniepropietrowsk. Jan Paweł II powiedział: "Jestem szczęśliwy, że mogę spotkać się z graczami Dniepru. Niech Bóg ma w swej opiece ich sportową aktywność i aby przyczyniła się ona do rozwoju braterstwa i zrozumienia między ludźmi."

W III kolejce spotkań europejskiej superligi tenisa stołowego, pierwszej porażki doznał zespół Polski, przegrywając w Silvdsborgu ze Szwecją 1:4. Nasza drużyna wystąpiła bez Andrzeja Grubby i Leszka Kucharskiego.

Sensacyjnie zakończył się rewanżowy mecz II rundy klubowego Pucharu Europy w koszykówce mężczyzn, który

odbył się w hali poznańskiej "Areny". Wielkiego wyczynu dokonali koszykarze Lecha Poznań, eliminując mistrza ZSSR Stroitiela Kijów. Lech wygrał 101:84 (45:43), odrabiając 16-punktową stratę z pierwszego spotkania. Wówczas Stroitiel wygrał 104:88.

Przywódca Zjednoczonych Emiratów Arabskich szejk Khalifa Bin Zajed obdarował każdego piłkarza drużyny narodowej, która zakwalifikowała się do finału mistrzostw świata Italia-90 czekiem w wysokości 120 tys. dol., olbrzymią posiadłością nadmorską w z luksusowym domem oraz limuzyną. Twórcą sukcesu Brazylijczyk Mario Zagallo, który w 1970 roku poprowadził Brazylię do tytułu mistrza świata w Meksyku, otrzymał, jak twierdzą dobrze poinformowani, 5 mln dol.

Robert Warzycha znalazł się w składzie reprezentacji na mecz eliminacyjny mistrzostw świata z Albanią w Tiranie. Wynik co prawda niczego już w grupie 2 nie zmienia, ale może Warzycha strzeli bramkę bądź bramki i Polska zakończy swój niefortunny występ w eliminacjach przyjemnym akordem?

Horoskop tygodnia 16 - 22 listopada

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia
Nie wszystkie misje, w których dane Baranom będzie uczestniczyć powiodą się. Zwłaszcza jeśli będą to sprawy poważne, a potraktuje się je zbyt lekko i bezceremonialnie. Trzeba będzie przejść nad tym do porządku i najwyższej wyciągnąć wnioski na przyszłość, aby podchodzić do niektórych problemów bardziej docieklewie. Dobrze układy z Wagą, Lew nie ma dla Ciebie tolerancji. Dzień ważny - wtorek, liczba - 3.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja
W gronie towarzyskim i rodzinnym - dowody przyjaźni i pamięci, upominki, sympatyczne listy. Ale niech Byki mają się na baczności - grożą konflikty w sprawach materialnych (zobowiązania? długi?). W kontaktach uczuciowych przestroga, aby nie zdreślały partnerów swoim oddaniem. Zwróć uwagę na nieśmiałość Byka, unikaj Wagi. Dzień ważny - czwartek, liczba szczęśliwa - 5.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Tydzień miły dla Blizniat romantycznych; czułe nastroje, sentymenty. Pisane im powodzenie w miłości. Z jednym zastrzeżeniem - aby nie narzucały zbyt swego stylu i nie starały się "urabiać" bliskiej sercu osoby, bo mogą ją spłoszyć. W pracy raczej spokój, ale do czasu. W swoich planach na przyszłość pamiętaj o Strzelcu, unikaj Wodnika. Dzień miły - niedziela - liczba szczęśliwa - 2.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca
Racjonalne podejście do rzeczywistości będzie dla Raków obroną przed niebezpieczeństwami. Nie chodzi tu o jakieś niezwykle czyhające zasady, ale należy mieć się na baczności, np. przed siłą własnej wyobraźni i zbyt nienajbardziej idealizowaniem kogoś, kto wcale na to nie zasługuje. Czy aby Twój sposób rozumowania nie jest nazbyt uproszczony? Oparcie znajdziesz u Koziorożca. Unikaj Blizniat. Dzień ważny - sobota, liczba - 12.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
W tym tygodniu Lewy powinny być przygotowane na kłopoty w sprawach zawodowych. Należy stawić im czoła z rozwagą, a szybko zostaną rozwiązane. Za to dobra passa w miłości i wszelkich sprawach uczuciowych - nastąpi rozładowanie napięć, wiele wyjaśni się tam, gdzie zdania były podzielone. Dobry kontakt z Rybami, Barana unikaj. Dzień miły - środa, liczba - 4.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Panny zabłysną odwagą i niezależnością poglądów w sprawach doniosłych i tych codziennych. Wskazana jednak ostrożność w sprawach finansowych, walcz z własną rozrzutnością, bo jako podejrzliwa Panna oszukać się nie dasz. Miłe spotkanie z Baranem wpławi Cię w dobry humor. Nie licz na względy Raków w tym tygodniu. Dzień ważny - czwartek, liczba szczęśliwa - 4.

WAGA: 23 września - 23 października
Wagi muszą nastawić się duchowo na pewne trudności. Bezsstronność ich stanowiska spowoduje kłopoty, ale jak się okaże później, efekt końcowy będzie pozytywny, da satysfakcję, nie należy więc przerażać się, jeśli z końcem tygodnia jeszcze nie nastąpi ostateczne rozwiązanie. Cierpliwości! Nie zadzieraj ze Skorpionem, ale Byk Ci sprzyja. Dzień ważny - niedziela, liczba szczęśliwa - 7.

SKORPION: 24 października - 22 listopada
Raczej nudnawy tydzień. Nie najlepsza atmosfera towarzyska, ale bez wstrząsów. W pracy należy unikać konfliktów z osobami nieorganizowanymi, skłonny do chaotycznej improwizacji. Skorpion ich nie naprawi, a po co ma tracić nerwy i czas. Więcej optymizmu! Wagi nie są przychylnie w tym tygodniu. Dzień ważny - sobota, liczba szczęśliwa - 5.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
Który ze Strzelców przystąpi w tym tygodniu do wyjątkowej pracy, niech liczy tylko na siebie przy rozwiązywaniu technicznych problemów. Pomysły same przyjdą. Jeśli w pracy zawodowej mężczy Strzelca nudne i pedantyczne otoczenie, najlepsze odprężenie znajdzie w obcowaniu z przyrodą. Uwaga - mniej wyniosłości w stosunku do Barana. Nie sprzyja Ci Lew. Dzień ważny - czwartek, liczba szczęśliwa - 4.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia
Koziorożce muszą przezwyciężyć nieśmiałość, bo w sprawach sercowych jest wiele do wygrania. Aktywność w tej dziedzinie będzie wręcz niezbędna! W pracy potraktuj trudności z poczuciem humoru. Nie poddawaj się nastrojom wiary we wroźby i zjawiska nadprzyrodzone. Zakochane Koziorożce niech zbytnio nie ufają horoskopom! Unikaj Panny. Dzień miły - piątek, liczba - 8.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Kończy się dla Wodników spokojny relaksowy okres. Wodniki szykują się do energicznego ataku i osiągnięcia upragnionego celu pod warunkiem, że nie będą szarżować. Dotyczy to także spraw sercowych. W dziedzinie zawodowej osiągną sukces, szczególnie finansowy, choć zadanie było mało ambitne, to finanse dadzą satysfakcję. Znak ważny - Strzelec, unikaj Barana. Dzień miły - niedziela, liczba szczęśliwa - 3.

RYBY: 19 lutego - 20 stycznia
Wykorzystaj dobrą passę i wytrwale zmierzaj do celu. Potem może być trudniej. W sprawach materialnych ostrzeżenie: nadmierna przebiegłość może przynieść odwrotny skutek. Rozważ spokojnie czy bliska Ci osoba nie ma racji wyrażając zastrzeżenia do niektórych Twoich projektów. Porozmawiaj z Rybami, do Raków lepiej się nie odzywać. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 5.

16 listopada
Jak Augustyn Kordecki - przeor klasztoru paulinów na Jasnej Górze.
Skromny, spokojny, a zarazem w chwilach konfliktu nieustraszony, gorliwy, wytrwały. Wytrzymał na trudy, przeszkody i ciężkie przeżycia psychiczne. Los doświadcza go nieustannie nie dając mu w życiu wytchnienia.

17 listopada
Jak Bernard Montgomery - marszałek polny. Dumny, przywódca, bardzo uczuciowy. Zarazem zmysłowy, kochliwy, ulegający gwałtownym przelotnym namiętnościom. Łatwo ulega tylko pochlebcom i lizusom. Również szybko się obraża i trudno z nim współdziałać. Jest to jednak porządny chłop (baba?). Człowiek sukcesu. Dopina swego.

18 listopada
Pierre Trudeau - były premier Kanady. Ludzie go uwielbiają lub nienawidzą. Nie waha się i nie zna chwil słabości. Nie zna skrupułów, jeśli stoja na drodze jego celów. W astrologii jest to osoba silnie aspektowana, służy wielkim sprawom, zarówno mocom dobra jak i zła. Jego duma nie pozwala przegrywać. Ludzie z tego znaku mają popełniać najczęściej samobójstwo płynące ze zranionej dumy.

19 listopada
Jak Michał Łomonosow - uczony, przyrodnik. Członek pełen pasji, zaangażowany w życie publiczne. Duży łeb. Łatwość wyrażania myśli w słowie i piśmie. Odkrywczość. W dniu tym rodzą się silne i dominujące kobiety.

20 listopada
Jak Maja Plisiecka - tancerka. Dyskretny, spokojny. Stalowe nerwy. Konserwatywny. Bardzo niebezpieczny, zazdrosny. Zemstę planuje powoli i dokładnie. Nie należy z nim zadzierać. Miły i przyjazny jest tam, gdzie widzi dla siebie pożytek. Ma szereg zalet. Prawy charakter. Stałe nastroje. Niewielkie wymagania życiowe.

21 listopada
Jak Voltaire - filozof i Jimmy Carter - prezydent USA. Jest urodzonym reformatorem. Dobry mówca. Zawsze aktywny w życiu publicznym. Bywa sarkastyczny, gotów do polemiki, przenikliwy w ocenie zdarzeń. Popada w skrajności.

22 listopada
Jak Richard Byrd - admirał. Uczy się szybko i pilnie. Niczego się nie obawia. Pragnie uznania. Nie znosi kontroli. Świetnie panuje nad swoim życiem. Ma talent organizacyjny i wojskowe. Mimo powierzchownej szorstkości jest lubiany i podziwiany.

KTO SIĘ URODZIŁ - psychozabawa

Kalendarz Echa

W listopadzie grzmi - rolnik wiosnę śni.

16 listopada - czwartek

Wsch. Słońca: 07.02 Zach. Słońca: 16.32
Wsch. Księż.: 19.39 Zach. Księż.: 11.08

Imieniny obchodzą: Edmund, Gertruda, Juliana, Małgorzata i Radomir

PATRONI:

Św. Małgorzata zwana Szkoćką, to królowa Szkocji. Zastępną z licznych fundacji i miłosierdzia, a zmarła w 1093 r. Św. Gertruda Wielka była benedyktynką niemiecką z Helfty i znano ją z licznych objawień mistycznych, a także poświęconych im pism religijnych. Zmarła w 1302 r.

Małgorzata - grec. margarites (perła).
Gertruda - germ. ger (oszczep) + trude (wierny, drogi).

17 listopada - piątek

Wsch. Słońca: 07.04 Zach. Słońca: 16.31
Wsch. Księż.: 20.54 Zach. Księż.: 11.49

Imieniny obchodzą: Elżbieta, Eufemia, Grzegorz i Zbysław

PATRONI:

Św. Elżbieta zwana Węgierską, była córką króla Węgier i małżonką landgrafa Turynii. Żyła w latach 1207-1231. Zastępną jako fundatorka świątyni i szpitali, a także jako ascetka i tercjarka franciszkańska. Pod koniec życia złożyła ślub wyrzeczenia się świata. Jest patronką trzeciego zakonu.

Elżbieta - imię biblijne; oznacza Bóg jest moją przysięgą.

18 listopada - sobota

Wsch. Słońca: 07.05 Zach. Słońca: 16.30
Wsch. Księż.: 22.08 Zach. Księż.: 12.20

Imieniny obchodzą: Barul, Klaudyna, Odo, Otton i Roman

PATRONI:

Św. Roman był diakonem i wraz ze św. Barulem był męczennikiem z Palestyny. Obaj zginęli w 304 r.
Św. Odo z Cluny, również patron dzisiejszy, był opatem benedyktynów. Wielki reformator, dokonał m.in. zmian w klasztorze znajdującym się przy bazylice Św. Pawła za Murami. Zmarł w 942 r.

Roman - łac. romaous (rzymski).
Barul - imię żydowskie.

Odo - zromanizowana forma imienia Oto (germ. od, ed - dziedzictwo, majątek).

19 listopada - niedziela

Wsch. Słońca: 07.06 Zach. Słońca: 16.29
Wsch. Księż.: 23.18 Zach. Księż.: 12.44

Imieniny obchodzą: Elżbieta, Matylda, Salomea i Seweryn

PATRONI:

Bł. Salomea była córką Leszka Białego i Grzymisławy, a siostra Bolesława Wstydliwego. Wychowywano ją na Węgrzech i została poślubiona księciu Kolomazowi, który był synem tamtejszego króla oraz władcą Halicza. Po jego śmierci (1241) wstąpiła do zakonu Kлары i była księżką klasztoru w Zawichoście, skąd musiała uciekać przed Tatarami. Zmarła w 1268 r.

Św. Matylda była benedyktynką niemiecką. Znana z doznań mistycznych, zmarła w 1299 r. Jej starsza siostra była św. Gertrudą, obie zaś przebywały w tym samym klasztorze w Helfcie.

Salomea - imię biblijne; hebr. szalom (pokój lub: podłożyć).
Matylda (albo: Mechtylda) - germ. meht (moc, męstwo) + hilt (walka).

20 listopada - poniedziałek

Wsch. Słońca: 07.08 Zach. Słońca: 16.29
Wsch. Księż.: --- Zach. Księż.: 13.03

Imieniny obchodzą: Anatol, Edmund, Emilian, Oktawiusz, Rafał i Sędzimir

PATRONI:

Bł. Rafał Kallnowski był powstańcem, a

potem zakonnikiem. Urodził się w 1835 r. w Wilnie. Studiował w wojskowej akademii inżynierskiej w Petersburgu i początkowo był oficerem carskim. Wziął udział w Powstaniu Styczniowym, za co został skazany na karę śmierci. Ułaskawiony spędził długie lata na Sybirze jako zesłaniec. Wróciwszy stamtąd, wstąpił w 1877 r. do zakonu karmelitów bosych. Cieszył się wielkim autorytetem jako wspaniały spowiednik i ojciec duchowny. Przebywał m.in. w klasztorach w Czernej k. Krakowa i w Wadowicach, gdzie też zmarł w 1907 r. Jan Paweł II beatyfikował go w 1983 r. Św. Edmund był królem Anglii Wschodnich. Zginął męczeńsko za wiarę w 866 r., dostawszy się w ręce najeźdźców duńskich.

Rafał - imię biblijne; oznacza Bóg uzdrawia.
Edmund - germ. ed (majątek) + mund (opieka).

21 listopada - wtorek

Wsch. Słońca: 07.09 Zach. Słońca: 16.28
Wsch. Księż.: 21.19 Zach. Księż.: 12.23

Imieniny obchodzą: Gelazy, Janusz, Konrad i Oliwier

22 listopada - środa

Wsch. Słońca: 07.10 Zach. Słońca: 16.27
Wsch. Księż.: 01.27 Zach. Księż.: 13.37

Imieniny obchodzą: Cecylia, Marek, Maura, Sławoj i Wszemiła

PATRONI:

Św. Cecylia była męczennicą rzymską, która przed śmiercią zdołała nawrócić swego narzeczonego i razem z nim zginęła. Przywykło się ją uważać za patronkę muzyki i śpiewu kościelnego, z legend bowiem wiadomo, iż grywała na organach.

Cecylia - imię rzymskie; łac. caecus (ślepy, wątpliwy).

POZIOMO:

- 1 Biała broń
- 6 Zakończenie
- 7 Zguba
- 8 Mocna tkanina bawełniana
- 9 Uwodziciel
- 12 Mała korbka
- 14 Naczynie w kształcie miseczki lub kubeczka
- 15 Zatrzymanie się na pewien czas
- 16 Stan obojętności

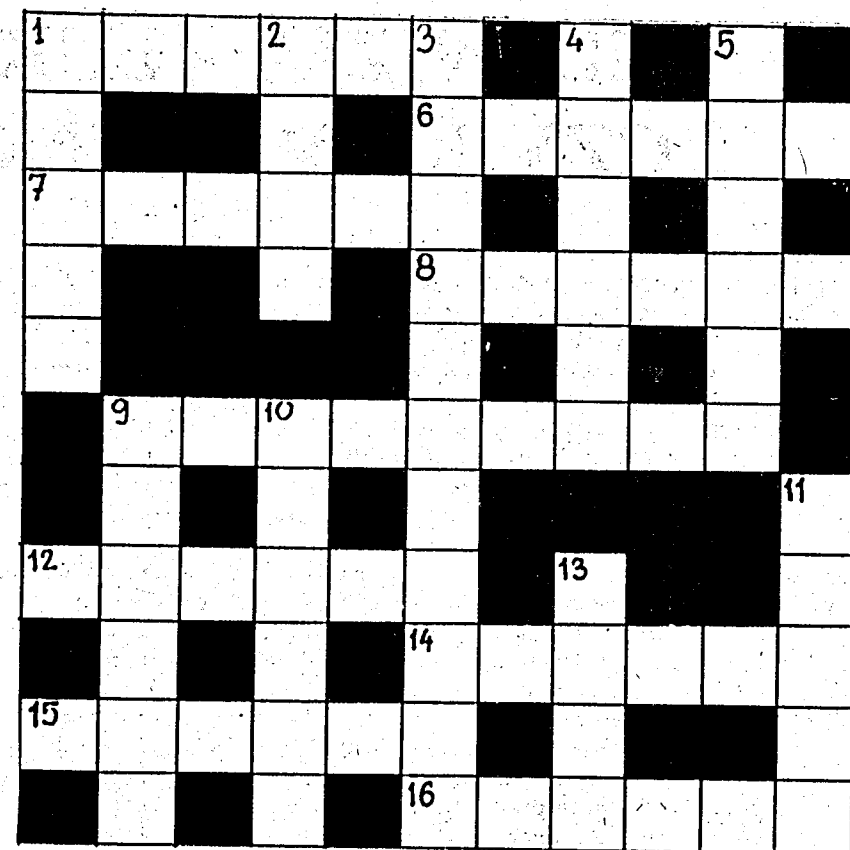
PIONOWO:

- 1 Carska
- 2 Syn Dedala
- 3 Ponowne ożywienie
- 4 Głoska
- 5 Żołnierz grający na bębnie
- 9 Przewiduje przyszłość
- 10 Dyskusja
- 11 Żadna nie hańbi
- 13 Może być nasyciona, przegrzana lub sucha

Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

POZIOMO: nagonka, brygadier, pracz, Lechita, lejce, kompromitacja, makagigi, rodzynka, koncertmistrz, napis, maczeta, pacha, tropiciel, kwintet.

PIONOWO: Angola, zgraja, snopek, marazm, obszar, dyplom, lancet,

BRYDŻ NR 72
ZADANIE

A D W
10 7 6 3
A K W 8
4 3
N 10 5 4
W E A
S 10 7 6
A K W 9 8 5

W N E S
pas 4 kiery 1 trefl 1 kier

Partner zawistował siódmką trefl (wist odmienny), wziął lewą na króla i zagrał asą trefl. Sdo drugie lewy dołożył damę, a W szóstkę trefl. Jak planujesz dalszą obronę?

ROZWIĄZANIE

Dwie pierwsze lewy ujawniły rozkład koloru treflowego: 10 7 6 u W, D 2 u S. Masz trzy gotowe lewy. Trudno się doszukać kła-

dając lewy w kolorach pikowym lub karowym. Musisz więc siłą uwagę skierować na kolor atutowy. Jeśli partner ma trzeciego waleta, lub drugą damę kier, to łatwo obłożysz grę grając w trefla i po dojściu na asa kier ponownie w trefla. Ręka rozgrywającego: piki: K 7 6 2 kiery: K D 9 8 5 kara: D 7 trefle: D 2

DAMA PIK

SZACHY NR 79

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 78

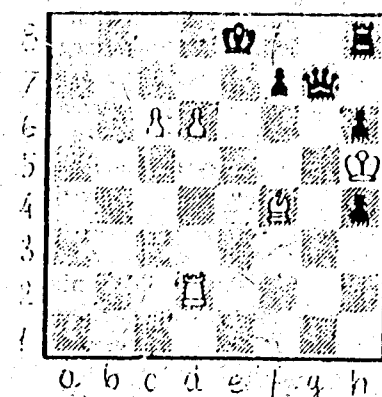
1. Ga6 - e2 + Kf3 - e3
2. Ge2 - h5 Ke3 - d3
3. h6 - h7 Sf4 - h3
4. Gh5 - e2 + Kd3 - e3
5. h7 - h8H Sh3 - f2 +
6. Kd1 - c2 Ke3 - e2
7. Hh8 - e5 + z wygraną

Sylwetka Jana Ruska nie byłaby pełna, gdyby nie wspomnieć o jego pracy w prowadzeniu działu problemów w miesięczniku śląskim

Nowiny Szachowe. Jego wielką zasługą było ożywienie ruchu problemowego na Śląsku, powodującego założenie Sekcji Problemistów.

ZADANIE NR 79

Jan Rusek. Ośr. ŚLĄSKI
Revista Romana de Sah 1937 r.

Białe zaczynają i remisują.
Rozwiązanie w następnym numerze.

GRAORZ

FELIETON

TELEWIZJA - LUKSUS, CZY KONIECZNOŚĆ

Do napisania dzisiejszego felietonu zainspirowała mnie mała notatka zamieszczona w jednej z krajowych gazet. Oto jej treść: "76,3% młodych małżeństw w Polsce ma telewizory czarno-białe, 21,7% - kolorowe, a 1% posiada magnetowidy. Dla porównania w USA - co najmniej jeden odbiornik telewizyjny znajduje się w 98% gospodarstw (kolorowy w 95%)".

Pomyślałem sobie, że to niemożliwe, żeby aż tyle dzieliło nas od czołówek światowej. No tak, ale przecież u nas nadal uważa się, że telewizor kolorowy, samochód, czy pralka automatyczna to przedmioty luksusu, od których - przy ich zakupie - płaci się większe podatki. Bo przecież - tak jeszcze do niedawna twierdził nasz rząd, minister finansów - bez color TV, bez auta i pralki automatycznej obejść się można doskonale. Obejść się można także bez szynki, polędwicy, kawy, podróży zagranicznych czy gazet. Ale żyjemy przecież pod koniec XX wieku i bez tych rzeczy obejść się mogą Rumuni, Bułgarzy i Albańczycy, ale My, Europejczycy - nie!

Telewizja liczy sobie już 50 lat. W roku 1939 w Stanach Zjednoczonych nadano pierwsze profesjonalne programy telewizyjne - próby były oczywiście wcześniej, niemniej tę właśnie datę uważa się za początek telewizyjnego szaleństwa na wielką skalę. Przez tych 50 lat telewizja nauczyła wiele pokoleń, wielu pokoleniom dała rozrywkę i wielu pokoleniom zbliżyła świat. I dlatego nie możemy uważać, że telewizja jest luksusem, jest po prostu koniecznością, bo bez niej nie byłibyśmy Obywatelami Świata. Bez niej byłibyśmy zapyziałymi chłopami, którzy siedzą na swojej zagrodzie i nie wiedzą, co dzieje się za miedzą.

I już złość mi przeszła na te cyfry, procenty i to kulturowe zapóźnienie wobec cywilizowanego świata Zachodu.

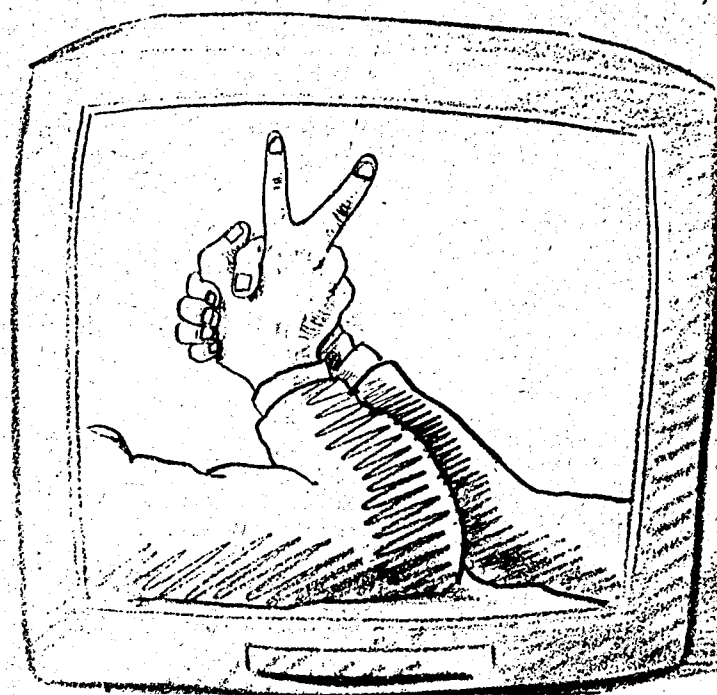
Przeszła mi m.in. dlatego, że nasza telewizja wygląda teraz, pod koniec października zupełnie inaczej niż kilka lat, ba kilka miesięcy temu. No, może wszystko zmieniło się tak gruntownie podczas obrad okrągłego stołu, i jeszcze, żeby uprecyznić, inaczej wygląda teraz nie cała telewizja tylko jeden z jej ważniejszych programów, oślawiony Dziennik Telewizyjny.

Myślę, że wśród moich Czytelników znajduje się spore grono widzów, którzy pamiętają jeszcze czasy z połowy lat 80, kiedy to do dobrego tonu należało wychodzenie z domu w porze nadawania Dziennika TV, by tylko nie oglądać tych kłamstw, tych twarzy i tych głupich wiadomości. Teraz jest inaczej - teraz wiele osób tak planuje sobie wieczorne zajęcia, żeby tylko ten Dziennik obejrzeć. Bo dzieje się wiele i wiele nowego pokazuje nasz odbiornik między 19.30 a 20.00. Mówi się o wielu sprawach uprzednio będących tabu, pokazuje obrazy wcześniej zakazane.

Pozwólcie Państwo, że posłużę się przykładem DTV z jednego tylko dnia - w przeddzień Święta Zmarłych. Co takiego pokazano by nam rok temu, za czasów gdy dziennikiem rządili ludzie z PZPR? Obejrzelibyśmy jakieś bliżej nie sprecyzowane groby, fragmenty Łazienek, mogiły powstańców śląskich czy żołnierzy Armii Ludowej albo Batalionów Chłopskich. Żadnych tematów kontrowersyjnych, żadnych wspomnień o Polakach poległych na obczyźnie, po wschodniej stronie.

A teraz, obejrzelibyśmy następujące tematy:

1. Cmentarz we Lwowie i groby pochowanych tam Polaków. Czy kiedy wspomiano w ogóle, że Lwów był niegdyś miastem polskim?
2. Odbudowa katedry. Niegdyś pokazywano budowę czy odbudowę niejednej świątyni, ale ze złośliwym komentarzem, że mamy już kaplic, kościołów czy świątyń w Polsce aż za dużo.
3. Przekształcanie dawnych kościołów w ZSSR znów na miejsca religij-

KOBIETY EMIGRANTKI

Chętnie pomożemy Paniom w znalezieniu nowej pracy, nowego zawodu, specjalistycznych kursów - musicie jednak podać nam, jakiej pomocy od nas potrzebujecie. Możliwości jest dużo, tylko brak informacji stoi na przeszkodzie do dalszej Waszej kariery zawodowej.

33

RONDELEK

(Kartka z pamiętnika)

Nad miastem zjawiały się coraz częściej sowieckie samoloty. W "Kraukauerce" Niemcy przyznawali się do istnienia sowieckiego przyczółka na lewym brzegu Wisły. Koniec wojny wydawał się bliski. Szkopy jakoś przychły i spokojniały. Nie znaczy to, żeby nie było już łapanek i aresztowań, ale coś wisiło w powietrzu, co zapowiadało zbliżającą się zmianę, nie wiadomo tylko na lepsze, czy na gorsze.

Stałem za ladą sklepu zwanego "żelazniakiem", gdzie i garnki i kosy, a także łańcuchy można było nabyć. Sklep, o którym mowa, założony był podczas wojny, a pozwalał nam jako tako przeżyć. Dzień, w którym to się zdarzyło, był spokojny, kupujących ani poświeć. Nagle skrzypnęły stare, wejściowe drzwi i do sklepu wszedł twarzym krokiem esesman. Uczucie nieprzyjemne. Oto zaraz zacznie legitymować i w końcu oświadczy "proszę za mną!". Na pewno też na ulicy stoi co najmniej dwu żołnierzy blokujących ewentualną ucieczkę. Ostatecznie coś nieco miało się na sumieniu - lokal był tak zwaną "skrzynką" konspiracji. Pod ladą bywała poczta z Dowództwa, a nieraz i broń dla "Lasu". Przez głowę przelatuje błyskawiczna myśl: co tam jest dzisiaj?

Tymczasem niespodzianie esesman, zdjął czapkę z trupa głowy, wytarł pot z czoła i podgolonego karku jako że dzień był upalny i spytał grzecznie:

- Jaa... "Haben Sie Toepfe?" (to znaczy - czy macie garnki?). Głos jego brzmiał jakoś niepewnie i prosząco.

Odetchnąłem. Nic innego, tylko dzielny wojak zbiera ekwipunek na prędko odwrót do Heimatu. Spodziewiają się widocznie ofensywy sowieckiej i ziemia zaczyna im się palić pod nogami. A może zamierza zgoła... dezertować? Do tego już doszło?

Garnki miałem. Otrzymałem je właśnie od niemieckiego hurtownika Moellera na przydział dla chłopów za wykonanie dostaw zbożowych. Chłopi

jednak garnków tych nie chcieli, nie były to bowiem swojskie sagany, czy też żelazne gary do jakich byli przyzwyczajeni. Sprzedawaliśmy więc te emaliowane rondle po cichu, a po dobrych cenach miejskich klientom.

- Garnki mam - odpowiedziałem wahając - ale niena sprzedaż. Chyba że pan ma "Eisenschein" (ów "Eisenschein" było świstek wystawiany przez władze okupacyjne ograniczający obrót żelazem tak potrzebnym dla celów wojennych).

Esesman zmarszczył się i rzekł gniewnie, a zupełnie już innym tonem:

- Nie lubię jak struga się ze mnie durnia.

Struchlałem. Z gestapowcami niebezpiecznie było zadzierać.

- Mam kilka rondli uszkodzonych, których żaden chłop nie kupi. Jeśli to panu nie przeszkadza... - Spróbowałem załagodzić sprawę.

Udałem się do składziku i przyniosłem stamtąd półlitrowy ronderek nieco odrapany i z obtłuczoną emalią od spodu.

Twarz gestapowca rozpromieniła się.

- Ile to kosztuje? - spytał.

- To "Bruch", połamaniec. Jak mi pan da za to złotówkę, czy dwa - sprawa załatwiona. Czarnorynkowa cena takiego nawet uszkodzonego garnka wynosiła w tym czasie na pewno co najmniej dwadzieścia złotych.

Niemiec zapłacił, podziękował (!) i wyszedł. Wspólniczka, która urzędowała po drugiej stronie sklepu przy biurku, powiedziała kostycznie:

- Ustaliliśmy, że Niemcom niczego się nie sprzedaje za żadną cenę, a tym bardziej nie robi im się żadnych uprzejmości.

Poczułem się zmiażdżony i sam nie mogłem zrozumieć po kiego licha zrobiłem temu szkopowi prezent. Że jednak czasy stawały się gorące, ten drobny incydent szybko wyleciał mi z głowy. Ostatnio zaczęła nas wszystkich denerwować uparcie powtarzająca się

plotka-nie-plotka, że najbliższej nocy Niemcy mają wyłapać wszystkich mężczyzn z całego miasta i wywieźć ich do Rzeszy do kopania obronnych rowów. Początkowo plotka ta wydawała mi się nonsensem. Rowy obronne? Okopy? A poza tym jak niby wyłapać i zgonić kilkadziesiąt tysięcy mężczyzn i jak ich naraz przetransportować do Reichu? - Wkrótce jednak plotka ta znalazła potwierdzenie w meldunkach naszego podziemnego wywiadu. Co więcej - wiadomym już było, że do Kielc ma przybyć cały pułk rezerwistów Reichswehry dla wykonania tego zadania. A zatem prawda.

W porozumieniu z najbliższymi sąsiadami i znajomymi urządziliśmy zorganizować... nocnego brydża "monstre". W komisowym sklepie tuż blisko "żelazniaka" półki za kontuarem miały zakamuflowane drzwi do małego pokoiku od podwórza. Jedyne jego okno zarośnięte było gęsto winem, a osłonięte czarnym papierem zupełnie właściwie było niewidoczne z zewnątrz. Ustawiło się tam stolik przykryty zielonym sukniem i tuż przed policyjną godziną zebrało się kilku przymusowych karciarzy. Flaszka wiśniowej nalewki dodawała humoru. Noc przeszła spokojnie, następna także. Aż nadeszła niedziela, dzień 28 września. Jak wiadomo jest to dzień mojego patrona, św. Wacława. Mieliśmy już, dosyć nocnego czuwania, byliśmy nawet trochę zawstyżeni - ot, "strachy na Lachy". Już w sobotę postanowiliśmy wszyscy wrócić do domu i nareszcie uczciwie się wypaść. Niedzieli tej jednak wstałem wcześniej, by przygotować bimbrowego "cocktailu" na suszonych śliwkach, żona zaś rozpoczęła robienie kanapek. Spodziewaliśmy się gości. Ktoś nagle załomotał do drzwi. Nasz kosmaty terier zawańczył ostrzegawczo i wpełził pod kanapę. Zły znak. Nie wiadomo dlaczego miał podobnie jak i my awersję do Niemców. Nawet do ich zapachu. A więc Niemcy. Otworzyłem drzwi. Rzeczywiście. Do przedpokoju

weszło trzech starych rezerwistów w mundurach Wehrmachtu i z karabinami. Po skontrolowaniu całego mieszkania i stwierdzeniu, że innych mężczyzn prócz mnie w nim nie ma, bez ceregieli zabrali mnie ze sobą. Nie pomogło nawet poczęstowanie ich bimbrem. Na odchodnym żona wsunęła mi do kieszeni płaszcza parę kanapek przygotowanych dla przyjaciół. Na Rynku czekała już spora paczka podobnie jak ja zatrzymanych mężczyzn. Oczywiście, pod strażą żołnierzy. Teraz pomaszerowaliśmy wszyscy wprost na Bukówkę, do słynnego obozu, gdzie jeszcze dwa lata temu wymorzono głodem dwadzieścia tysięcy jeńców sowieckich.

A tam druty, druty, kolczaste druty. I jak w dantejskim piekle kręgi potępienia. A w nich tłum mężczyzn: zupełnie młodych chłopców i takich jak ja, w średnim wieku. Łapanka musiała się zacząć już w nocy, gdyż obóz był pełny po brzegi. Wpuszczano nas przez uchylone bramy do zamkniętych zon - kregów, z jednego do drugiego, aż znaleźliśmy się w centralnym, gdzie w samym środku, przy stołach rozstawionych na trawie, zasiadał cały areopag esesmanów. Zaczęto sprawdzać nasze

Kennkarty (dowody osobiste), no i segregować. Niektórych odstawiano na bok i zadawano jakieś dziwne pytania, innych ustawiano w szeregu, niektórym kazano rozpiąć spodnie. Mnie wepchnięto do dwuszeręgu, przed którym kręciło się paru podoficerów w czarnych mundurach z bizunami w rękach. Jeden z tych czarnych o gębie zbrodniarza stanął w pobliżu na szeroko rozstawionych nogach i wrzasnął łamaną polszczyzną:

- Kto je chory wystąpi trzy kroków naprzód! - Tu znacząco zaczął się bawić nahajem.

Dwuszeręg zamarł. Nikt się nie ruszył.

Nagle gdzieś z boku wyszedł oficer w swej sztywnej czapce z trupa głową, a że słońce prażyło nie miłosiernie, zdjął ją na chwilę, by otrzeć pot z podgolonego karku. I tu zobaczyłem oczyma wyobraźni "mojego" Niemca z rondelkiem w ręku. Tak, to niewątpliwie ten sam. Zebrałem się na odwagę i wystąpiłem trzy kroki naprzód.

Esesman zatrzymał się. Musiał także mnie poznać. Spojrzał zdziwiony i

najgłupiej na świecie zapytał:

- "Was machen Sie hier um Gottes

willen?" (co pan tu robi na Boga).

- "Ich bin Lungen krank" (jestem chory na płuca) - skłamałem gładko.

Czerwony na pysku sierżant już pędził ku mnie wielkimi susami. Ale gestapowiec zatrzymał go ruchem ręki, mówiąc jednocześnie do mnie:

- Chodź pan ze mną, udamy się do Izby Chorych.

Masz ci los! Struchlałem. - Dopiero teraz dostanę "wycisk" za swoje kłamstwo!

W Izbie Chorych siedział przy stoliku jakiś stary, umundurowany pokurcz, niemiecki lekarz. A przy nim aż dwie hoże pielęgniarki. "Pacjentów" nie było. - Gestapowiec otoczył mnie czule ramieniem i powiedział rozkazującym tonem:

- Ten człowiek jest ciężko chory na płuca, proszę mu zaraz wypisać przepustkę z obozu!

Lekarz pospieszenie chwycił za pióro.

Rondelek zadziałał - stwierdziłem w duchu.

WACŁAW LIEBERT

Romantyczny
podwieczorek

POEZJI
ŚPIEWANEJ
pt.

"POSZUKIWANIA"

Adama Kreczmara
Jonasza Białusza oraz
Zbigniewa Bieńkowskiego
w wykonaniu
znakomitej warszawskiej
aktorki

ELŻBIETY
STRZALKOWSKIEJ
w kawiarni ARKADIA
1600 Bloor Str.
SOBOTA, 18 listopada
godz. 5 po poł.

Informacja o biletach:
533-8011

PRZEDPŁATA

Dawno oczekiwana nowa książka WACŁAWA LIEBERTA

p.t. "BYŁE I NIEBYŁE"

ukaze się w listopadzie bieżącego roku w wydaniu
Tygodnika ECHO.

Doskonały prezent na GWIAZDKĘ!

Na dwustukilkudziesięciu stronach piętnaście opowiadań
o bogatym wachlarzu ludzi, czasu i przestrzeni.

W przedpłacie książka będzie kosztować \$ can. 10.- plus
koszt przesyłki \$2.- Razem \$ 12.- Czek w załączeniu

----- o d c i a c -----

Imię i nazwisko

Adres:

Miasto Postal Code

Proszę przesłać na powyższy adres książkę Wacława LIEBERTA
pod tytułem "BYŁE I NIEBYŁE"

Czek na kwotę \$ 12. - w załączeniu

Podpis zamawiającego:

Zamówienia proszę wysyłać na adres
redakcji ECHA (patrz stopka redakcyjna na str. 1)

ECHO POLECA:

• Doroczne jedyne w swoim rodzaju targi rzemiosła i rękodzieła zaczynają się 23 listopada i trwać będą do 3 grudnia w Automotive Building. Exhibition Place, tel. 638-8366.

• Wkład Toronto w walki obu wojen światowych i ich wpływ na to miasto są tematem fotografii, malarstwa i różnych dokumentów z tamtego okresu wystawianych do 25 lutego w Market Gallery, South St/Lawrence Market, Front i Jarvis, I piętro, tel. 392-7604. Wstęp wolny.

• 36 doroczny kiermasz antyków od 23 do 26 listopada w Metro Convention Centre, 255 Front St. W., tel. 461-8171.

• Swedish Women's Education Association organizuje Swea Christmas Fair, gdzie główną atrakcją obok szwedzkich tradycyjnych świątecznych obyczajów będą obchody Święta Lucii. 25 i 26 listopada w York Quay Centre, 235 Queens Quay W., tel. 973-3000.

• Charytatywna impreza mająca na celu zbiórkę pieniędzy na pomoc chorym na cukrzycę. Prowadzi zespół Peter, Paul i Mary, w programie nagrody m.in. Rolls-Royce. 21 listopada w Metro Convention Centre, 255 Front St. W., bilety tel. 224-2633.

ECHO POLECA DZIECIOM:

• "Królową Śnieżkę" wystawia Aladdin Theatre na deskach Limelight Dinner Theatre, 2026 Yonge St., tel. 482-5200. 25 listopada.

• Elephant Show z ekranów telewizorów przenosi się 26 listopada do Massey Hall, 178 Victoria St. Bilety przez TicketMaster - tel. 872-2277.

• Gabrieli Brass zaprasza dzieci na wycieczkę w świat historii muzyki i dawnych instrumentów 26 listopada o godz. 14 w Minkler Auditorium, Seneca College, 1750 Finch Ave. E., tel. 591-8877.

DR. MARIA KALISIAK

uprzejmie zawiadamia o otwarciu
gabinetu lekarskiego przy
2299 Dundas Str. W. Suite # 406

(obok stacji Dundas West)

- Długoletnie doświadczenie w leczeniu chorób wewnętrznych
- Choroby dzieci
- Wykonywanie i analiza EKG

Godziny przyjęć:

poniedziałek - czwartek 5:30 do 9 po poł.

sobota - 9:30 do 2 po poł.

TEL. 534 - 4230 można dzwonić o każdej porze

DANUTA ROZBICKA N.D.M.D.,

lekarz medycyny, okulista (Polska).

Absolwent Ontario College of Naturopathic Medicine

Leczenie ostrych i przewlekłych schorzeń metodami naturalnymi, takimi jak: zioła, akupunktura, elektroakupunktura, hydroterapia, homeopatia, "Bioelectric Function Diagnosis", wykrywanie choroby w fazie początkowej zakłócenia biopola.

Adres: **425 Jane Str. przy Annette, Suite 3**

TEL. 762 - 5697

Pierwsza polonijna NATUROPATHIC CLINIC

HALINA SROCZYŃSKA, M.D., N.D.

LIDIA DOBOSZ, M.D., N.D.

Leczenie środkami naturalnymi.

Zioła • Akupunktura • Homeopatia • Dieta

• Hydroterapia • Fizjoterapia

1595 Bloor St. W. Stacja metra: Dundas West

TEL. 534 - 0050

TIPS

**Tomasz Iwanowski
Professional Services**

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA, ONT. L5R 1P2

Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny klasy światowej.

TELEKOPIARKI

KOPIARKI

MIKROKOMPUTERY

TELEFONY BEZPRZEWODOWE I SAMOCHODOWE

OGROMNE OSZCZĘDNOŚCI

Systemy alarmowe dla domów prywatnych i firm

• Pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

Możliwość kupowania na raty • Wynajem • Wymiana na nowe (Trade In)

TEL. TORONTO 399-8950 (cała doba) i 522-6070

MISSISSAUGA 890-4766, FAX 890-6092

RADIOFOX
Cellular telephones

MITSUBISHI

Panasonic

CANTEL

Canon

SHARP

NEC

MOTOROLA

CELLULAR

Cellular

Cellular

SWISLA PARCEL SERVICE

72 HOWARD PARK AVENUE
TORONTO, ONTARIO
M6R 1V6
TEL.: (416) 534-9864

PRZES WISŁĘ DO KRAJU

Najtańsze ceny paczek drogą morską i lotniczą!

Paczka morska - \$1.60 za 1 kg + \$5

Paczka lotnicza - \$3.70 za 1 kg + \$5

Przekazy pieniężne do rąk odbiorcy i na konta walutowe, sprzęt gospodarstwa domowego.

Ubezpieczenia dla odwiedzających

Samochody "SKODA" 120L 4-biegowa
"SKODA" 135G Coupe 1990

Odbiór paczek z domów w Toronto
przez cały tydzień.

W soboty: Brampton, Brantford, Hamilton, Kitchener,
Oshawa, St. Catharines, Windsor oraz okolice Toronto.

Międzynarodowe Biuro Matrymonialne

DREAM CONNECTION

posiada ponad 1000 ofert samotnych

Pań i Panów, głównie z Polski

DREAM CONNECTION

posiada także katalog z informacjami.

Piszcie do nas podając odpowiednią grupę
wiekową, załączając 7 dolarów.

P.O. Box 566

Sault Ste. Marie, Ont. P6B 6A5

Grażyna, lat 24
studentka prawa

**Słoneczna
dziewczyna**

Polskie dziewczyny pragną na drodze tego ogłoszenia
poznać samotnego Kanadyjczyka polskiego pochodzenia.
Cotydzień nowa twarz z katalogu biura matrymonialnego.
Listy i oferty kierować na Sunshine.

Międzynarodowe
Biuro Matrymonialne

Sunshine

Panie i Panowie!
Posiadamy ponad 300 ofert
pań i panów, głównie z
Polski, również z Kanady,
USA i Europy.

Piszcie do nas po Foto-
katalog oraz Informator
załączając \$ 5.00.

P.O. Box 11, Station "D"
Scarborough, Ont., Canada
M1R 4Y7

PANI JADWIGA

Soboty od godz. 1 do 2 po poł. CHIVO, fala AM 1250 Oakville,
Tel. 691-8789.

PACZKI do POLSKI

- Można dowolnie zestawiać skład paczki.
- Dostawa bezpośrednio do domu odbiorcy.
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat.
- Zamówienie minimum 5 kilogramów.
- Ceny w dolarach kanadyjskich.
- Czas dostawy - około 14 dni od daty otrzymania zamówienia.

Nazwa towaru	Jednostka	Ilość	C\$	Razem
Pomarańcze.....	1 kg	 @	2.90 =	
Cytryny.....	1 kg	 @	2.90 =	
Grejpfruty.....	1 kg	 @	2.90 =	
Banany.....	1 kg	 @	3.40 =	
Mandarynki *.....	1 kg	 @	3.40 =	
Ananas.....	1 szt.	 @	2.90 =	
Orzech kokosowy.....	1 szt.	 @	2.90 =	
Kiwi.....	1 szt.	 @	0.80 =	
Czekolada orzechowa 100 g		 @	1.30 =	
Czekolada mleczna.....	100 g	 @	1.30 =	
Czekolada gorzka.....	100 g	 @	1.30 =	
Guma do żucia 20szt	125 g	 @	1.80 =	
Chalwa.....	1 kg	 @	11.20 =	
Miód -Dziki Kwiat.....	500 g	 @	2.40 =	
Kawa ziarnista.....	250 g	 @	4.00 =	
Kawa Nescafe.....	100 g	 @	4.40 =	
Herbata sypka.....	250 g	 @	4.80 =	
Herbata ekspresowa 100 szt.		 @	4.80 =	
Czekolada w proszku 800 g		 @	6.40 =	
Rodzynek.....	250 g	 @	1.60 =	
Figi.....	200 g	 @	2.20 =	
Migdały.....	200 g	 @	2.20 =	
Wiórki kokosowe.....	200 g	 @	2.20 =	
Pasta "Nutella".....	450 g	 @	3.20 =	
Kabanosy.....	1 kg	 @	12.00 =	
Poledwica wędzona.....	1 kg	 @	14.00 =	
Baleron.....	1 kg	 @	12.00 =	
Szynka w puszcze.....	454 g	 @	4.80 =	
Szynka mielona.....	340 g	 @	2.60 =	

Dostawa do domu i ubezpieczenie C\$ 5.50

Zalaczam: ... Czek ... Money Order Total C\$.....

* Od 1 czerwca do 30 września mandarynek nie wysyłamy.

Nadawca:

Adres:

.....

Odbiorca:

Adres:

.....

EuroPak International®

1547 Merivale Road, Merivale Depot, Box 5554
Ottawa, Ontario K2C 3M1 Tel.: (613) 722 2767

Arkadia CAFE BOOKSTORE

Poleca książki polskie i angielskie
oraz serdecznie zaprasza do kawiarenki
na kawę, herbatę i ciastka.

Nasz adres: **1600 Bloor Street West**
(stacja metra Dundas)

TEL. 533-8011

Godziny otwarcia - poniedziałek 12.00 - 18.00,
wtorek - sobota od 10.00 - 20.00

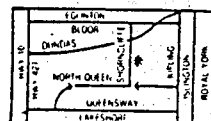
UNICAR AUTO COLLISION & Paint Centre

Południowe Etobicoke, 81 Shorncliffe Rd.
Mamy wyposażenie, które pozwala na naprawę
takich samochodów jakich inne warsztaty nie chcą
nawet oglądać.

- naprawy powypadkowe • malowanie
 - prostowanie ram • zabezpieczenia przed korozją
- MIAŁEŚ WYPADEK?**

PAMIĘTAJ! Możesz wybrać nas. To dobry wybór.
Bezpłatne kosztorysy napraw • Całkowite
rozliczanie z firmami ubezpieczeniowymi

- Holowanie • Samochody zastępcze na czas naprawy.
- Duża zniżka na kompletne
malowanie

(416) 239-7377

zaufaj nam

BALTIC HOME RENOVATION

- Malowanie • Renowacje
kuchni i łazienek
- Wykładziny
- Ścianki działowe
- Krycie dachów
- Tynki

848 - 9505

"LEX-SERVICE" Zespół adwokatów

oferuje obsługę prawną, organizacyjną i finansową
w zakresie:

- powoływania, rejestracji i prowadzenia spółek
akcyjnych i z o.o.
- porad prawnych, finansowych i podatkowych dla
przedsiębiorstw, spółek i osób prywatnych
- pośrednictwa w obrocie prawnym nieruchomościami
podejmujemy się załatwiania spraw nietypowych
i skomplikowanych

Prezes TADEUSZ STAŃSKI

TEL. (48-22) 635-6059

00-248 Warszawa, ul. Schillera 6

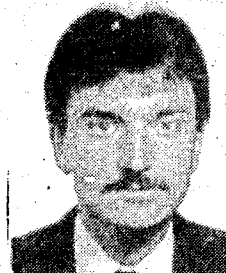
TOYOTA

TERCEL • CAMRY • COROLLA • CRESSIDA
CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

PRZYJDŹ I PORÓWNAJ
zanim podpiszesz transakcję kupna
nowego samochodu
DO ZOBACZENIA!

YONGE - LAWRENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.
(tuż obok przystanku metra)

**Jack
KLIMCZAK**

Tel. 481-5216
dom: 762-9421

Arnold Penk

Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

ADDISON ON BAY LTD.

SALES & LEASING

832 Bay St. (przy College), Toronto, Ont.

oferuje

Nowe samochody 89 190.
Posiadają 3-letnią gwarancję na wszystko

10,9%

na niektóre modele

Wielka wyprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu 1. Szeroki wybór nowych
i używanych samochodów 1. Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję 1.
ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu
sprzedaż pożyczek, poleca tania ubezpieczenia, uwzględniając zagraniczne prawa jazdy. Oso-
bista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada
długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uzna-
niem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest po-
ważnym wydatkiem finansowym; trzeba wiedzieć z kim przeprowadzić tak poważną transakcję.
ARNOLD PENK został wyróżniony przez GM jako Gold Master Salesman. Czy jeszcze ktoś mo-
że to zaofiarować? Zanim podpiszesz gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdź u ARNOLDA
PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić: **964-3211** lub do domu:

731-0757 o każdej porze, podając nazwisko i numer telefonu.

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

inż. **ANDRZEJ BOGUCKI**

ANDRZEJ KOZIARSKI

Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów
amerykańskich i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZAŚWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

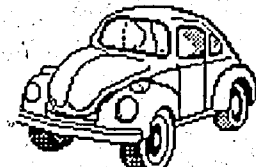
Naprawa hamulców \$ 49.99
(przód lub tył) + części

Wymiana oleju + filtra \$ 17.99
(do 5 litrów oleju)

1541 - A The Queensway,
Toronto, Ontario M8Z 1T8

252-0226

Najlepiej zadbasz
o silnik - używając

**AUTO DRIVING
SCHOOL**
The Helpful
Professionals

**Wojtek
Antczak**

Licencjonowany instruktor
jazdy udziela lekcji oraz
przygotowuje do egzaminów
państwowych (Kat. "G")

270-8145

res. **536-5454**

bus.

900 Dufferin St. ste 215
Toronto, Ontario

KAPITAŁNE REMONTY SILNIKÓW

wraz z pełnym instalowaniem
objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

Stan Ignakiewicz

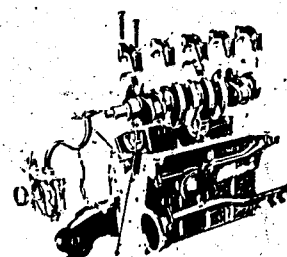
30 LAT PRAKTYKI

Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW
KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowych i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjna sprzedaż części zamiennych do silników

FORTE zabezpieczy Twój motor

537-2529 483 DUPONT STREET (przy Bathurst) 537-5857

POLONEZ DRIVING SCHOOL

Licencjonowany instruktor udziela lekcji
i przygotowuje do egzaminów na prawo jazdy
kategorii G

TEL. 242-8462

ZDZISŁAW PAŃSZCZYK

Wszystkie naprawy samochodowe.

Specjalne ceny

Certyfikaty aut - \$29.95
Hamulce tylne - \$59.95
Hamulce przednie - \$84.95
Tłumiki od \$40.05
(Installed, Lifetime Warranty)

- Pisemna gwarancja ważna w
całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwkorozyjna
- Większość napraw w 30 minut
Bezpłatna inspekcja

251-2203, po polsku 274-8229
Therway Muffler & Brakes Centre
3090 Lakeshore Blvd. W.

UBEZPIECZENIA

DO YOU KNOW?
- We are the biggest life insurance company in Canada by asset size...

JERZY SZEMPLIŃSKI

- Spłaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Inwestycje, \$ 100 000 wolne od podatku
- Ubezpieczenia dla odwiedzających

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia

- LIFE INSURANCE - na życie
- DISABILITY - chorobowe
- MORTGAGE - hipoteczne
- GROUP BUSINESS - handlowe
- RRSP, ANNUITY - emerytury
- VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić

Biuro: 226-6515 Dom: 858-0129

Andrzej Krysiak

Mutual of Omaha Insurance Company

- n \$ 1250 miesięcznie dochód wolny od podatku w razie choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
- n plany finansowe zabezpieczające dzieci
- n plany emerytalne RRSP
- n ubezpieczenia na życie

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

Halina Baranowska MA, A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.

suite 531, 21 Four Seasons Place

ETOBICOKE ONT. M9B 6J8

Tel. bus. 622-1115

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.

TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

DOMY

SAMOCZODY

KOMERCYJNE

SKLEPY

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

STRONA 40

ARCHITEKT

Jadwiga

Kalinowska-Kowalik

wykonuje projekty:

- nowych obiektów
- rozbudowy i remontów z uzyskaniem zezwolenia na budowę

TEL.: 665-9710

Lech Prusiński

NAJSTARSZE POŁONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ

W związku ze zmianami kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamiamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie

—niezależnie od ich obecnego statusu—że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

Skorzystaj z być może ostatniej szansy uzyskania pobytu stałego w Kanadzie.

Bardzo przystępne ceny i indywidualny serwis.

Biuro prowadzone przez byłego kierownika polskiego programu w Departamencie Imigracji

LINDA LEVER

Associates Inc.
86 Parliament St.
TORONTO, Ont.
M5A 2Y6

(416) 866 - 7996

po polsku

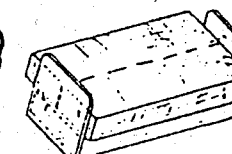
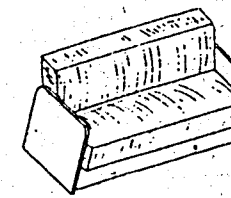
(416) 532 - 4065

POLSKIE WERSALKI

z pojemnikiem na pościel

i tradycyjną włosaną tapicerką

DOBRA CENA - SZYBKI SERWIS

HOME-DOM

246 - 9223

- Zabiegi regenerujące, oczyszczające • Masaż, makijaż, henna • Usuwanie włosów z twarzy i ciała
- Manicure, pedicure • Porady

DLA PAŃ I PANÓW

w wykonaniu dyplomowanej kosmetyczki

KRYSTYNY

20% zniżki z kuponem

438 - 4141

1583 Ellesmere Rd.

at McCowan, Scarborough

PERFECT FLOORS

Układanie, cyklinowanie, bejcowanie i lakierowanie oraz drobne naprawy wszystkich rodzajów podłóg drewnianych.
Ceny przystępne, wycena za darmo.

TEL. 663 - 4085

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne, renowacje łazienek, kuchni, wykładziny, kafelki, wykańczanie piwnic

BEZPŁATNA WYCENA

☎ 249-5212 lub 742-1302

KLINIKA PROTEZ DENTYSTYCZNYCH

4 Wall Ave. (Toronto)

(Hwy 401 i Weston Rd.)

URSULA L. BAUMAN, D.T.

przyjmuje codziennie i w soboty

TEL. (416) 245-7168

CHCESZ POZNAĆ

swoją przyszłość, masz problem, nie wiesz jak go rozwiązać? Może pomoże Ci w tym wróżba z kart.

Dzwoń

633 - 4469

prosić Anię

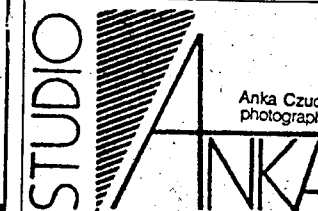

KEY PARALEGAL

Low Cost Divorce/
Tani rozwód
bez problemu

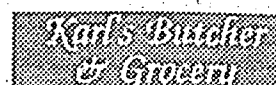
Ang. pon.-piątek
polski pon. i środa 6-8 wiecz.

TEL. 626-5245

2374 Bloor St. West, Toronto

(416) 769-4488

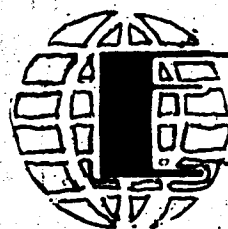
właściciel: Karol Jarząbek

Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu, smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze.

105 Roncesvalles Ave.

TORONTO

TEL. 626-5245

EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd

185 RONSEVALLES AVE., TORONTO, ONT. M6R 2S5 TEL. (416) 536-3554/6991
(naprzeciwko Credit Union)

POD FACHOWYM I DOŚWIADCZONYM KIEROWNICTWEM

AIR CANADA RENATY OKOŁO-KULAK

BEZPOŚREDNIE PRZELOTY DO POLSKI od \$ 599.00 (cena w obie strony)
BILETY LOTNICZE, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne do Polski
i wszystkich krajów świata liniami AIR Canada, Lufthansa, Finair, KLM, Air France
i innymi

PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA

Atrakcyjne WAKACJE i ciekawe WYCIEZKI po przystępnych cenach (Hawaje,
Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)

Wysyłamy PACZKI ŻYWNOŚCIOWE i artykuły pierwszej potrzeby do Polski

UBEZPIECZENIA dla przybywających z wizytą do Kanady od \$ 66.00 za 3 miesiące

Załatwiamy wszystkie FORMALNOŚCI WIZOWO-PASZPORTOWE

AKTA NOTARIALNE, legalizacje, tłumaczenia

LAST MINUTE SPECIAL na słoneczne południe

- Wenezuela, Jamajka od \$ 299.00 + podatek.

PRZYJMUJEMY ZGŁOSZENIA
TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBIŚCIE
ZAPRASZAMY

Tel. (416) 536-3554/6991

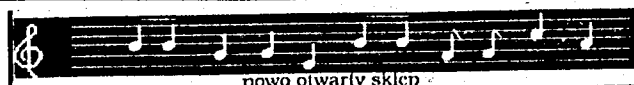
FUR of CANADA Manufacturers of Fine Furs

Posiada do sprzedaży futra, kurtki.
Wykonujemy wszelkiego rodzaju przeróbki, reperatury,
czyszczenie.

Wszystko to po atrakcyjnych cenach oferuje

BEN GONDEK

345 Adelaide St. W., Suite 602 Tel. 349-7871

Fine Pianos

oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm
europejskich oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurlitzer
NAJNIŻSZE CENY I PEŁNA GWARANCJA
MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY

Prowadzimy również wszelkie naprawy i strojenie pianin
i fortepianów oraz udzielamy lekcji gry na pianinie

Nowy adres i telefon:

2993 Dundas St. W., Toronto, Ont.
Tel. 761-9612

ORIENT CARPET CLEANING CO.

665-7600 od godz. 10 - 7 wiecz.
POLSKA FIRMA O WIELOLETNIM DOŚWIADCZENIU
I RENOMIE, SPECJALIZUJĄCA SIĘ
W DOKŁADNYM I TANIM CZYSZCZENIU
• Wełnianych dywanów i miękkich wykładzin
• Mebli z obiciem tapicerskim (kanap, foteli, itp.)

PO CO POŻYCZAĆ MASZYNĘ I TRACIĆ CAŁY
DZIEŃ KIEDY NASZA FIRMA WYCZYŚCI LIVING,
DINNING, HALL ZA \$45.00?

Kingsway Meat Products and Delicatessen Co.

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej
produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych
polskich rzeźników według tradycyjnych polskich
receptur

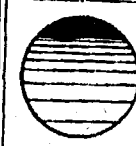
CENY KONKURENCYJNE

DWA DÓBRZE ZAOPATRZONE SKLEPY MIĘSNE
W KITCHENER

WALESA'S MEATS & DELI

331 B King St. W., Kitchener, 741 - 5383
270 Bleams Rd., Kitchener, 893 - 6666

Pieczyno, wędliny, sery, słodczy, czcety,
świeże mięso. Można zamówić 1/2 krowy lub świni.

EUROMEX INC.

IMPORTATION - DISTRIBUTION - SERVICE

WSZELKIE MASZYNY PIEKARSKIE,
CUKIERNICZE I RESTAURACYJNE
NOWE I UŻYWANE.

SPRZEDAŻ NA DOGODNYCH WARUNKACH.
URZĄDZENIA KOMPLETNE DLA
ZAKŁADÓW GASTRONOMICZNYCH.

ZADZWOŃ DZISIAJ PO LISTĘ URZĄDZEŃ

TEL. (514) 522-6992, TELEX 05560344
PIOTR SOWA

SPECIAL - MASZYNA DO KROJENIA CHLEBA

ADWOKACI

MALICKI and MALICKI
Marek S. Malicki
Adwokat

3020 Kirwin Ave. Mississauga, L5A 2K6
TEL. 279 - 6250

Załatwia sprawy:
- kupna i sprzedaży nieruchomości - hipoteki - sporne sprawy
matrimonialne - testamenty (ostatnie wole) - spadki
Czwartki 6 - 9 pm.
226 Roncesvalles Ave. Toronto

... przychodzi z pomocą
każdemu,
kto ma problemy
z prawem karnym
Auto - 580-6445

adwokat

KRZYSZTOF PREOBRAŻŃSKI
dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823

Adres kancelarii adwokackiej:
99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

CHIN

RADIO/TV INTERNATIONAL

Polski Program Radiowy

ECHO OJCZYZNY

prowadzony przez Krystynę Piotrowską
dla Polonii i o Polonii.

- ★ Wiadomości z Polski
- ★ Informacje o życiu i działalności
środowiska polonijnego w Toronto,
Kanadzie i na całym świecie
- ★ Wywiady z politykami, ludźmi nauki
i rozrywki
- ★ Muzyka i piosenka
- ★ Koncert życzeń

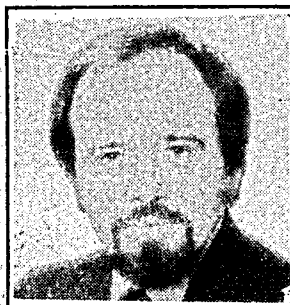
Od poniedziałku do piątku na fali FM 100.7
od godz. 10:30 do 11:30 rano, w sobotę
magazyn muzyczno-rozrywkowy na fali
CHIN AM 1540 stereo od godz. 22:00-23:00

RE/MAX

Professionals INC

NIERUCHOMOŚCI

- SPRZEDAŻ
- KUPNO
- FINANSOWANIE
- INWESTYCJE

ALEKSANDER OKOŁO-KULAK

ASSOCIATE BROKER

TEL. 232-9000 dom: 626-0532

**UDZIELI FACHOWEJ I RZETELNEJ PORADY
WE WSZELKICH SPRAWACH ZWIĄZANYCH
Z KUPNEM I SPRZEDAŻĄ DOMÓW**

ROYAL LEPAGE**DANUTA
MAJEWSKA**

Sales Representative

Kupno - Sprzedaż

Bezplatna porada i wycena domów

D z w o Ń

biuro: 457-5800 cała doba

BRAMPTON - \$349,900. Przepiękny 4-sypialniowy dom z podwójnym garażem na dużej działce. Luksusowo wykończony. Parkiet w całym domu. Kuchnia, przedśionek i 3 łazienki wyłożone kafelkami ceramicznymi. Jedna z łazienek zawiera dużą owalną wannę, osobny prysznic oraz bidet. Zamknięcie transakcji w marcu 1990 roku.

ROYAL LEPAGE REAL ESTATE SERVICES LTD, REALTOR

Montreal Trust

247-7884;

dom. 249-2958

**Dzikka
Skretkowska**

serdecznie zaprasza zainteresowanych wynajmem
kupnem i sprzedażą nieruchomości

• Rathburn/Pony Trail - Townhouse 4-sypialniowy, 3 łazienki, klimatyzacja, wykończona piwnica - do szybkiej sprzedaży.

CZAS POMYŚLEĆ O WAKACJACH

Floryda - 10 km od Daytona Beach. 1-2-sypialniowe położone na plaży z widokiem na ocean. Piękność ich nie dorównuje żadnemu condo w Toronto. Prywatny golf course, kort tenisowy, sauna, whirlpool-spa i basen. Cena od 94 tys. US\$

• Dundas i Mavis. Piękny narożny townhouse o bardzo dużej kubaturze, 3 sypialnie, 4 łazienki, wykończona piwnica, garaż. Olbrzymie patio. TYLKO \$184,500

• Scarlet i St. Clair. Połowa, 3 sypialnie, 2 łazienki, wykończona piwnica.

Homelife
Realty Associates
TEL. 897-9555

Rzetelna pomoc przy kupnie,
sprzedaży i finansowaniu
nieruchomości

ANNA KRYSIAK**TEL. dom 858-0129**

Mississauga - Meadowvale - elegancki, nowoczesny townhouse położony w małym pięknym kompleksie otoczonym parkiem. 3 sypialnie, 2 łazienki, bardzo duża kuchnia, family room z wyjściem na obszerne patio, 2 balkony, garaż. Cena \$ 181.900
Brampton - nowe luksusowe condominium: 3 sypialnie plus solarium i balkon (1600 sq. ft.), 2 pełne łazienki (marmurowe kafle). 24 godziny security. Cena \$173.900.

**Vision
ONE**SPRZEDAŻ • KUPNO • WYCENA
FINANSOWANIE NIERUCHOMOŚCIBEZPŁATNE PORADY FINANSOWE
POSZUKUJĘ DOMÓW NA SPRZEDAŻ**HENRY****A. RASTON**

Biuro: 588-8950 Dom: 767-4022

1600 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7

Tower

METRO TORONTO
Sprzedaż-kupno, wynajem
domów, interesów
i apartamentów.
Solidna i fachowa pomoc w
złatwianiu formalności
prawnych i finansowych

**Kamil
KOWALCZYK**

Tel. biuro: 536-5000

dom: 247-2658

• 72 Runnymede Rd. - legalny duplex posiadający 2 apart. 3-sypialniowe oraz basement który w przyszłości może służyć jako 2-sypialniowe mieszkanie. Cena \$495,000.

• Lakeshore/Dixie Rd. - wspaniała okazja dla kierowcy dużego trucka. Parking na miejscu, działka 50x150, 4 sypialnie, a także 3-sypialniowy apartament w piwnicy z osobnym wejściem. Rewelacyjna cena \$286,000. OKAZJA!

• Prince Edward/Beery Rd. - eleganckie bungalow na dużej działce za \$440,000, wykończona piwnica, znakomita ulica, na której znajdują się domy po \$700, 800 tys.

• Royal York Rd./Queensway - 18-letni dom o powierzchni 3600 sq feet do natychmiastowej sprzedaży. Cena \$369,000.

• 15 La Rose Ave. - 2-sypialniowe condo. TYLKO \$179,000.

• Tedwin/Queensway - bardzo ładna połówka, cena \$234,000.

**NAJNIŻSZE CENY TOWARÓW
DO POLSKI**

Dostawy w cyklu 7-dniowym. 10 grudnia 89 r. ostatni transport w tym roku. Zamówienie min. 5 kg. Ceny ważne do końca 89 r.

Ilość	Nazwa towaru	Cena CD \$	Razem
..... x 1 kg	Cytryny	2.40	=
..... x 1 kg	Pomarańcze	2.40	=
..... x 1 kg	Banany	3.00	=
..... x 1 kg	Mandarynki	2.50	=
..... x 100 g	Czekolada gorzka	0.80	=
..... x 100 g	Czekolada mleczna	0.90	=
..... x 100 g	Czekolada orzechowa	0.80	=
..... x 400 g	Bomboniera	3.70	=
..... x 300 g	Cukierki witaminowe	3.10	=
..... x 500 g	Ciasteczka maślane	3.50	=
..... x 1 op	Guma do żucia (60 g)	0.70	=
..... x 250 g	Kawa ziarnista brazylijska	2.20	=
..... x 1 kg	Kawa ziarnista brazylijska	6.20	=
..... x 3 kg	Kawa ziarnista brazylijska	17.00	=
..... x 5 kg	Kawa ziarnista brazylijska	25.00	=
..... x 100 g	Herbata cejlońska	1.10	=
..... x 1 kg	Herbata cejlońska	9.00	=
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa norm.	1.10	=
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa różana	1.10	=
..... x 400 g	Herbata instant cytrynowa	2.20	=
..... x 800 g	Czekolada w proszku	4.20	=
..... x 250 g	Kakao	1.80	=
..... x 200 g	Rodzynki kalifor.	1.10	=
..... x 200 g	Migdały kalifor.	2.10	=
..... x 200 g	Wiórki kokosowe	1.40	=
..... x 400 g	Pasta czekol. orzech.	2.40	=
..... x 500 g	Margaryna mleczna słonecz.	1.90	=
..... x 11	Olej jadalny roślinny	5.20	=
..... x 500 g	Ryz (USA)	1.90	=
..... x 400 g	Mąka kartońska	1.60	=
..... x 3 op	Budyń czekol. i waniliowy	1.20	=
..... x 1 zest.	Środki do pieczenia	2.50	=
(10 op. cukr. wan., 6 op. proszku, 12 op. żelatyny, 3 op. drożdży)			
..... x 1 kg	Mąka	1.30	=
..... x 5 kg	Mąka	5.50	=
..... x 1 kg	Cukier	1.30	=
..... x 5 kg	Cukier	5.80	=
..... x 500 g	Pieprz czarny	5.00	=
..... x 100 g	Sardynki w oleju	1.00	=
..... x 200 g	Śledzie w pomidorach	1.30	=
..... x 200 g	Ser żółty krojony	1.80	=
..... x 1 kg	Kabanosy	9.00	=
..... x 1 kg	Krakowska	9.00	=
..... x 1 kg	Frankfurterki	9.00	=
..... x 1 kg	Szynka gotowana	10.00	=
..... x 450 g	Szynka w puszcze	4.40	=
..... x 340 g	Szynka mielona	2.20	=
..... x 100 g	Mydło Fa/Palmolive/Lux	1.20	=
..... x 3 kg	Proszek do prania	12.50	=
Razem:			

Ubezpieczenie i dostawa paczki:

BEZ OPŁAT w Kanadzie i w Polsce.

Załączam Cheque lub Money Order na sumę ogółem CDS

NADAWCA: tel.:

ODBIORCA: tel.:

Zlecenia przyjmuje: **COPYA-TRADE,****291 Lois Crescent, TIMMINS, Ont. P4P-1G6****TEL. 705-268-6875 (po 6 pm); TEL. 416-252-1807 (po 6 pm);****FAX 705-268-9181 (bez przerwy).**

Artykuły przemysłowe i lekarstwa możesz też zamówić u nas.

UWAGA

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE (TORONTO)

CREDIT UNION LTD.

2150 Bloor St. W.

(wejście od wschodniej strony budynku)

Tel. 762-9523

otwarta
CODZIENNIE od 10 do 2.30 po pol. I od 7.30 do 9 wieczór
WTORKI tylko od 10 do 2.30 po pol.
oraz SOBOTY od 10 do 12.30

Konta depozytowe...	8 1/4% rocznie
Specjalne konta depozytowe...	7 3/4% rocznie
(minimalny depozyt \$ 5,000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	
3-miesięczne certyfikaty...	8 3/4% rocznie
3-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50,000)...	9 1/2% rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	10 1/4% rocznie
6-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50,000)...	10 1/2% rocznie
1-letnie certyfikaty...	10 1/4% rocznie
1-letnie certyfikaty (min. \$ 50,000)...	10 1/2% rocznie
3-letnie certyfikaty...	10 1/4% rocznie
3-letnie Non-redeemable...	10 1/3% rocznie
3-letnie certyfikaty (min. \$ 50,000)...	10 1/2% rocznie
R.R.S.P.	
Demand Deposit...	11% rocznie
1-letnie Term Deposit (min. \$ 10,000)...	10 1/2% rocznie
3-letnie Term Deposit (min. \$ 10,000)...	10 1/2% rocznie
R.R.I.F.	11% rocznie
Pożyczki personalne...	16 3/4% rocznie
Pożyczki hipoteczne... (\$ 50,000 ubezpieczone na życie)	12 3/4% rocznie
Line of Credit	17 1/4% rocznie
OHOSP	11% rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest
warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

**POL-ART DISTRIBUTION
CENTRE**

c/o EVERYTHING VIDEO

925 Rathburn Rd. E.

MISSISSAUGA, ONTARIO, L4W 4B7

(416) 848-1020

FAX (416) 848-4296

WYŁĄCZNY PRZEDSTAWICIEL FIRMY CONTAL INT-INC.
W KANADZIE OFERUJE BOGATY WYBÓR KASET VIDEO
Z NAGRANIAMI POLSKICH FILMÓW, KABARETÓW
ORAZ SPEKTAKLI TEATRALNYCH.
PONAD 100 TYTUŁÓW, DOSKONAŁA JAKOŚĆ TECHNICZNA,
ATRAKCYJNE OKŁADKI SĄ NIEZBĘDNYM ARTYKUŁEM
W KAŻDEJ WYPOŻYCZALNI VIDEO
LUB ZNAKOMITYM PREZENTEM NA KAŻDĄ OKAZJĘ
ZAINTERESOWANYM WYSYŁAMY BEZPŁATNY KATALOG

NIEPALĄCA, lat 50, podejmie się opiekę nad dziećmi i lekkiej pracy domowej jako dochodząca w okolicy Dundas i Hurontario. TEL. 277-2300

104-106
POSZUKUJEMY pracowników do wstawiania okien. TEL. 251-5925

104-106
DOŚWIADCZONYCH pracowników do układania glazury i płytek potrzebujemy. TEL. 267-5321

104-106
HYDRAULIK z polskim doświadczeniem (instalacje wod.-kan. wewnętrzne i zewnętrzne) podejmie pracę, najchętniej w Mississauga. TEL. 274-0058 po g. 20 Janek

104-106
PRZYJMĘ pracę chałupniczą może być proste szycie na maszynie. TEL. 242-9047

104-106
MĘŻCZYZNA z SIN poszukuje pracy. TEL. 253-0283

104-106
PRZYJMĘ sprzątanie mieszkań i domów lub inną pracę w Mississauga w soboty i w piątek po poł. Posiadam własny środek transportu. TEL. 891-0568

104-106
POSZUKUJĘ pracy wieczorem albo w nocy. TEL. 447-6783

104-106
MŁODY, oczekujący na pobyt stały poszukuje pracy na niedzielę. TEL. 897-7632

104-106
MŁODY mężczyzna oczekujący na pobyt stały podejmie każdą pracę. (jest z zawodu specjalistą od masażu i rehabilitacji). TEL. 665-6419

104-106
PRZYJMĘ pracę chałupniczą poza szyciem. TEL. 665-6419

104-106
SZUKAM pracy na weekendy z noclegiem. Dzwonić od pon. do piątku w godz. od 9 - 16. Krystyna. TEL. 422-2060

104-106
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu w Mississauga, okolica Cawthra i Rathburn. TEL. 275-8572

104-106
ZATRUDNIMY sekretarkę ze znajomością angielskiego do biura sprzedaży nieruchomości. TEL. 251-2999

104-106
ZNAJĄCY dobrze angielski i posiadający SIN poszukuje prac zleconych do wykonania w domu. Prosić Tomka. TEL. 763-3706

104-106
SPOKOJNA, młoda podejmie się każdej pracy od 11 do 24 listopada. (Sprzątanie, opieka nad dziećmi, starszymi). TEL. 491-0067

104-106
POTRZEBNA pani do dwójga dzieci i pomocy w domu z zamieszkaniem na miejscu w Mississauga. Od 18 listopada. TEL. 823-0548

104-106
POTRZEBNA dochodząca opiekunka od stycznia do 5-miesięcznego chłopczyka - 5 dni w tygodniu. Okolica Lawrence-Markham (Scarborough). TEL. 431-6601

104-106
POSZUKUJEMY pogodnej pani do opieki nad 8-miesięczną dziewczynką. Praca od 4 grudnia. Okolica Eglington i Victoria Park. TEL. 759-8383 po g. 19

104-106
POTRZEBNA opiekunka do dziecka z zamieszkaniem. Okolica Victoria Park-York Mills. TEL. 449-1981

104-106
BLACHARZ samochodowy potrzebny lub osoba znająca temat. TEL. (416) 523-8387 lub (519) 741-0167

104-106
POTRZEBNY pracownik do stacji benzynowej blisko lotniska. Dzwonić do Tony, tel. 675-7063

104-106
SPRZĄTANIA lub innej pracy poszukuje. Proszę dzwonić wiecz., tel. 533-3052
PRACOWNIKOW z doświadczeniem w układaniu glazury, marmuru, malowaniu, hydraulicie do prac remontowo-budowlanych przyjmę. SIN wymagany. TEL. 267-5321

KATOLICKIE BIURO PIELGRZYMKOWE poszukuje współpracowników na terenie USA i Kanady. Będziesz pracować tam, gdzie obecnie mieszkasz. Doskonale zarobki: \$400 i więcej na tydzień. Po bliższe szczegóły dzwonić codziennie od 8 rano do 9 wiecz. - telefon 1 (413) 274-6043.

106-108
MŁODY pracowity mężczyzna podejmie każdą pracę w soboty i niedziele. TEL. 890-9147

106-108
WETERYNARZ z Polski poszukuje pracy w zawodzie (lub zbliżonej). TEL. 756-4154 prosić Macia.

106-108
PANI do sprzątania 2-3 dni w roboczym tygodniu. Musi znać trochę angielski. Steeles. Proszę dzwonić 764-3454 wiecz. z wyjątkiem piątku.

105-107

OGŁOSZENIA O PRACY

Zamieszczamy 3-krotnie bezpłatnie.
Proszę dzwonić od czwartku do poniedziałku. TEL. 747-6034
POMÓŻ POLAKOWI ZNALEŹĆ PRACĘ
ZGŁOŚ WOLNE MIEJSCA

104-106
Poszukuję pracy jako opiekunka do dzieci. TEL. 626-8782

104-106
PODEJMĘ pracę w niedzielę najchętniej sprzątanie. Proszę dzwonić codziennie po 18. Prosić Lucynę. TEL. 223-3876

105-107
MĘŻCZYZNA oczekujący na pobyt stały poszukuje pracy. Dzwonić wieczorem. TEL. 629-1723

105-107
ELEKTRYK nowo przybyły z 5-letnim stażem pracy w Polsce poszukuje pracy od zaraz. TEL. 252-0467 (po g. 16).

105-107
MŁODA Polka z podstawową znajomością j.angielskiego poszukuje dochodzącej pracy jak sprzątanie lub opieka nad dzieckiem albo dziećmi. Od zaraz. TEL. 252-0467 po g. 16

105-107
POSZUKUJĘ dochodzącej opiekunki do dzieci (mającej powyżej 50 lat). Mississauga. Okolica Square One. TEL. 897-0316

105-107
TOKARZ podejmie pracę w zawodzie lub każdą inną. TEL. 886-5158

105-107
STAŁA praca kontraktowa - sprzątanie sklepów, mycie okien, czyszczenie dywanów, SIN, własny samochód, maszyna, praktyka konieczna. TEL. 265-7754

105-107
LEKKA praca w pastry shop. Centrum Oakville. Pełny lub pół etatu. Informacje: TEL. 259-4021

105-107
MŁODY krawiec oczekujący na pobyt stały podejmie każdą pracę. Prosić Wojtkę. TEL. 244-0237

105-107
STOLARZ, murarz, mechanik samochodowy, złota ręczka, zna trochę angielski, SIN - szuka stałej pracy. TEL. 759-3935

105-107
POTRZEBNA niania i opiekunka do dzieci (1-16-miesięczne) mieszkająca na miejscu, w Thornhill. Weekendy wolne. Powinna znać trochę angielski.

105-107
Maniz 889-1428, Tikwa 886-0084

105-107
NOWO przybyły z Polski poszukuje jakiegokolwiek pracy. Zna trochę angielski. TEL. 733-1873

105-107
PRZYJMĘ szycie do domu. TEL. 286-4802
NOWO przybyły programista podejmie każdą pracę. Lindsey, Ont. TEL. (705) 786-2063 wieczorem.

ENERGICZNA 34-letnia Polka przyjmie pracę na weekendy w Mississauga i Etobicoke. TEL. 624-0830

105-107
MŁODY mężczyzna oczekujący na pobyt stały podejmie każdą pracę. TEL. 255-3205

105-107
BUDOWLANIEC z siłą fachową wzmocni kompanię, mam pobyt stały i SIN. Znam dobrze projektowanie i wykonawstwo. W pracy myślę i wnoszę wiele nowego. Specjalizuję się w wykańczaniu wnętrz. TEL. 847-7824 Zdzisław

105-107
DWÓCH solidnych doświadczonych mężczyzn - mechanik i introligator, bez nabożów, oczekujących na pobyt stały, poszukuje pracy. TEL. 766-7822

106-109
KUŚNIERZ z polskim doświadczeniem poszukuje pracy. TEL. 259-2413

105-107

POTRZEBNA dochodząca kobieta do 1-rocznego dziecka. Okolica Roncesvalles. Dzwonić po 7 wiecz. 625-6630

105-107
MŁODY mężczyzna z Polski poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 252-3991

105-107
LEKARZ zaopiekuje się chorą lub starszą osobą. TEL. 896-4301

105-107
MILA rodzina poszukuje opiekunki do niemowlęcia. Gwarantowane dobre warunki. Legalnie. TEL. 881-4228

105-107
POLKA z kanadyjskim doświadczeniem podejmie się sprzątania domów i apartamentów lub opieki nad osobami starszymi. TEL. 622-3702 wiecz.

105-107
MOŻESZ zarobić 250 dol. na dzień pracując w domu, nie jest wymagane doświadczenie. Po wyczerpującej informacji JANEK EO 229, Argyle Str. # 807 Ottawa, K2P 1J1. Proszę załączyć 1 dolara i zaadresowaną kopertę ze znaczkami.

106-109
ELEKTRYK z 16-letnim doświadczeniem poszukuje stałej pracy. TEL. 338-0658 albo 827-0096

105-107
PRZYJMĘ chałupnictwo oprócz szycia i robienia na drutach. Posiadam środek transportu. TEL. 566-8233

105-107
POTRZEBNA dochodząca pani do opieki nad dziećmi. Meadowvale. TEL. 567-1216

105-107
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w wieku 2 do 4 lat u siebie w domu od poniedziałku do piątku, okolica Dixon i Islington. TEL. 247-3555

105-107
MŁODY nowo przybyły, znający trochę angielski poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 929-2268

105-107
NOWO przybyły, 27 lat, podejmie się każdej pracy (małowanie, tapetowanie, itp.). TEL. 756-4154, prosić Macia.

105-107
PRACA dla sprzedawców upominków w okresie przedświątecznym. Znajomość angielskiego konieczna. TEL. 266-6922

105-107
DZIENNIKARKA z długoletnim stażem pracy w prasie emigracyjnej oraz doświadczeniem graficznym i pracy korektorskiej - szuka pracy w zawodzie. TEL. 968-3106

ELEKTRYK lat 27 oczekujący na pobyt stały, w Polsce wykonujący zawód jako rzemieślnik, poszukuje pracy w zawodzie. Posiadam umiejętności i uprawnienia (polskie) do wykonywania i pomiaru instalacji w budynkach, a także znajomość automatyki przemysłowej. TEL. 252-8594 Wiesiek

106-109
DONUT Shop is looking for part time help. Little English is required. TEL. 599-0684

106-109
POTRZEBNA dochodząca pomoc. Raz na dwa tygodnie. Sprzątanie małego apartamentu. Okolica Willowdale/Bayview. TEL. 429-0603

106-109
POTRZEBNA osoba do prowadzenia domu, okolica Stonsville. Podstawowy angielski mile widziany, Urszula. TEL. 640-4094

106-109
W HAMILTON zaopiekuje się dzieckiem we własnym mieszkaniu. East Gate. TEL. 561-3492

106-109
POSZUKUJĘ jakiegokolwiek pracy, najchętniej z zamieszkaniem. TEL. 886-9687

106-109
STARSZA pani zaopiekuje się dzieckiem (mającym co najmniej 3 lata) u siebie w domu. Okolica Bloor/Islington. TEL. 226-4037

106-108
STARSZA pani zaopiekuje się dzieckiem powyżej 3 lat lub osobą starszą. TEL. 226-4037

106-108
POTRZEBNI sprzedawcy obrazów. TEL. 466-1800

106-108
PRZYJMĘ pracę chałupniczą, może być szycie. TEL. (519) 668-0453

106-108
PRZYJMĘ pracę chałupniczą, może być szycie. TEL. (519) 427-0858

106-108
STOLARZ z zachodnioeuropejskim i kanadyjskim doświadczeniem podejmie pracę, posiadam SIN. TEL. 431-7126

106-108
POTRZEBNE panie do ręcznej, dziewlarskiej pracy chałupniczej. TEL. 438-8347 pani Małgorzata

106-108
UDZIELAM korepetycji z języka polskiego. Poprawiam akcent. Posiadam własny transport. TEL. 441-1753

106-108
KOBIETA lat 45, podejmie pracę w Mississauga przy sprzątaniu lub opiekę nad dzieckiem w soboty i niedziele. TEL. 274-7287

106-108
OCZEKUJĄCA na pobyt stały zaopiekuje się dzieckiem. Podejmie także sprzątanie. TEL. 239-2208

104-106
PRZYJMĘ dziewiarstwo ręczne. Małgorzata, TEL. 897-1801

104-106
LEKARZ z Polski ze świetną znajomością angielskiego poszukuje pracy. TEL. 231-7572

104-106
MAŁŻEŃSTWO techników dentystycznych z 6-letnim stażem z Polski, SIN, poszukują pracy. TEL. 261-5262

104-106
POSZUKUJĘ pracy w zawodzie elektryka, technika samochodowego lub projektowanie, budowa, remonty, zabudowa wnętrza, jachtów żaglowych, motorowych z drewna lub laminatów. TEL. 533-1714

106-108
KOBIETA w wieku 40 lat, znająca dobrze kuchnię polską z doświadczeniem w wychowywaniu dzieci podejmie każdą pracę. TEL. 629-9426 prosić Zosię.

106-108
ODPOWIEDNIA osoba zaopiekuje się dzieckiem u siebie w domu w Scarborough. Okolica Markham & Lawrence. TEL. 438-9221

106-108
W BRAMPTON potrzebny frezer z praktyką. TEL. 452-0483

MŁODY mężczyzna ze stałym pobytem poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 261-5199

106-108
POSZUKUJĘ chętnie os oby z SIN do pracy na weekendy w południowej Mississauga i okolic (przydatny samochód). Wiadomość proszę zostawić na answering machine. TEL. 630-3478

106-108
PROGRAMISTA komputerowy, własny komputer, języki C, Pascal, Fortran, Basic, Assembler szuka pracy. TEL. 536-8126 Witold

106-108
32-LETNI mechanik z kanadyjskim prawem jazdy i SIN poszukuje pracy od g.16 i na weekendy. TEL. 279-9071

106-108
PANI do sprzątania domu w Scarborough (Steeles i Kennedy) potrzebna raz na tydzień w dowolny dzień. TEL. 297-8722

106-108
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu. TEL. 446-0068

106-108
ŚLUSARZ-sprawca elektryczno-gazowy z długoletnim doświadczeniem poszukuje pracy w zawodzie bądź innej. TEL. 536-5739 Zygmunt

106-108
DWÓCH młodych mężczyzn oczekujących na pobyt stały podejmie każdą pracę. TEL. 259-8850 po g. 16

106-108
POSZUKIWANI DYSTRYBUTORZY do sprzedaży rewelacyjnego aparatu do zdjęć trójwymiarowych na dowolny temat. Materiały i pomoc zapewniona oraz dobre bonusy. Minimalne ryzyko. Prosić Jarka. TEL. 252-0277

106-108
MŁODY, świeżo przybyły elektryk poszukuje jakiegokolwiek pracy, zna trochę angielski. TEL. 630-2380 prosić Mariana

106-108
DOŚWIADCZONYCH murarzy ZATRUDNIĘ. TEL. 458-0272

106-108
MĘŻCZYZNA podejmie każdą pracę. TEL. 255-2951

106-108
POTRZEBNA dochodząca opiekunka do 2-letniego dziecka, okolica Ellsmere i Markham Rd. TEL. 431-3138

106-108
OTTAWA! POTRZEBNA dochodząca pani do opieki nad 2-letnim dzieckiem u nas w domu. Okolice Bayshore. TEL. 829-7911

106-108
40-LETNIA kobieta poszukuje pracy. Opieka nad dzieckiem, osobą starszą lub pomocą z zamieszkaniem na miejscu. TEL. 271-7621

106-107
DYPLOMOWANY nauczyciel języka polskiego udziela korepetycji. Przygotowuje do egzaminów z j.polskiego, poprawi akcent i wymowę twojemu dziecku. TEL. 747-7179

106-107
POTRZEBNE osoby do telefonowania zamieszkałe w północnej części miasta. Znajomość angielskiego konieczna. Praca wieczorami i w sobotę. TEL. 665-7600, prosić Zbyszka.

106-107
CIĘSZĄCA się renomą firma poszukuje kandydatów do działu usług finansowych. Nieograniczone możliwości zarobkowania. Znajomość polskiego pomocna. Po informacji zgłaszać się do Rose 299-7921 lub po polsku Stan 532-4063

106-107
KOBIETA w średnim wieku poszukuje dochodzącej pracy na terenie Mississauga. TEL. 897-6394

106-108
KOBIETA z pozwoleniem na pracę z zawodu kucharz, z 10-letnim doświadczeniem, szuka jakiegokolwiek pracy. TEL. 929-2314

106-108
MŁODA kobieta poszukuje pracy przez cały tydzień. Przyjmie także sprzątanie. Referencje. TEL. 274-3111

MIESZKANIA

MIESZKANIE i pokoje do wynajęcia. Queen i King. TEL. 533-8256, 363-5805

105-107
1-SYPIALNIOWE mieszkanie, bez robactwa w Scarborough - odstąpię. TEL. 439-9698

105-106
POKÓJ do wynajęcia niepalącej pani, blisko do wszystkiego, spokojny dom. TEL. 767-6854

105-107
ŁADNE, czyste pokoje z widokiem na jezioro do wynajęcia dla kobiet. TEL. 533-8256, 363-5805

105-106
DLA DWÓCH panów pokoje umeblowane do wynajęcia od zaraz. Spokojna okolica, na zachodzie miasta. Dogodna lokalizacja. Dzwonić po g. 16.00 TEL. 251-8114

106-107
POSZUKUJĘ mieszkania 1- lub 2-sypialniowego w Mississauga lub w zachodnim Toronto. Nagroda. TEL. 439-2943

106-108
POLSKA rodzina, w tym dwoje dzieci, pragnie przeprowadzić się z USA do Kanady, w związku z czym poszukuje mieszkania od 1 stycznia albo od zaraz - najchętniej 2-sypialniowego. TEL. 221-0971 wieczorem

106-108
ZA ZNALEZIENIE niedrogiego mieszkania w budynku apartamentowym w Toronto - nagroda. TEL. 277-9766

106-108
ZA ZNALEZIENIE taniego, 1-sypialniowego mieszkania w budynku apartamentowym nagroda. TEL. 531-7026

105-107
POKOJE do wynajęcia dla samotnych na 15 ulicy. Etobicoke. TEL. 663-1399

104-106
POKÓJ do wynajęcia w Scarborough. Henryk. TEL. 439-0232

-SPRZEDAŻ

OKAZJA! Sprzedam parcelę (1500 m² z zezw. na budowę) pod dom rekreacyjny, położoną w górach Gorcach, południowy stok panoramiczny widok. Cena US\$6000. TEL. (416) 441-3662

RÓŻNE

DLA nowo przybytej rodziny potrzebne meble. TEL. 241-8716

105-107
KAWALER, lat 33, pragnie poznać sympatyczną atrakcyjną pannę 25-33 lat. TEL. (416) 741-0807

105-107
KAWALER, lat 33, pragnie poznać sympatyczną atrakcyjną pannę w wieku 25-33 lat. TEL. (416) 741-0807

106-108
SPONSOROWANIE MŁODA, samotna kobieta, uczciwa i pracowita z wykształceniem ekonomicznym szuka sponsora. Prosimy o kontakt telefoniczny w Toronto, TEL. 261-3198

Adres: Stanisława Czebatorowicz, Fetibey Cadesy 27, LALELY, ISTAMBUL, Turkey

105-107
Muzeum Absurdu na Florydzie poszukuje jednego egzemplarza Fiata 126p.

PROSZĄ O SPONSOROWANIE

Wciąż napływają do nas listy z całego świata z prośbą o pomoc w znalezieniu sponsora, dzięki któremu tułający się rodacy mogliby wreszcie osiąść na stałe. Przekazujemy je naszym Czytelnikom ufając, iż nadal wspomagać będą ziomków ze Starego - ale jak przecież wciąż Bliskiego Kraju. W tym tygodniu są to adresaci Niemiec, którym w każdej chwili grozi deportacja do kraju.

CHCESZ ZAROBIĆ przed Świątami 50, 100, 200 dolarów? Maszliczne grono kolegów w pracy, szkole? Możesz sprzedawać grające kolorowe kartki świąteczne. Towar jest bardzo atrakcyjny i mało jeszcze znany. Polacy co roku ślą do kraju kartki angielskie z obcymi motywami, "żałobnymi" wieńcami. Na próżno szukają tradycyjnej szopki ze Świętą Rodziną.

Firma amerykańska wprowadza na rynek kanadyjski wysoko jakościowe pozłacane kartki, z kolorowymi kopertami, niektóre z trójwymiarowymi obrazkami w środku z polskimi życzeniami i grającymi motywami polskich koled. Wielka radość dla dzieci i pożyteczny prezent dla dorosłych. W kartkach znajdują się bowiem - baterijki wartości \$2.00, które można używać do zegarka. Kartki są w sprzedaży w USA po \$5 US. Mała inwestycja - duży zysk. Cena hurtowa w Kanadzie dla zainteresowanych minimum - 50 kartek - 185 dol. Sprzedając 100 sztuk możesz zarobić 100 dol. i więcej.

Informacje ECHO - TEL. 747-6034 wiecz.

• Mirosław Szmaj, lat 29, mechanik precyzyjny; żona Bożena, technik melioracji wodnych, ponad 4-letni syn. Ich adres: Monchshafstr. 45 8374 Viejentach, BRD
• Irena Kurzawa, lat 36, samotna absolwentka Wydz. Chemii, UAM w Poznaniu z praktyką biochemika. Planeggerstr. 125 8000 Munchen 60, BRD

\$
UWAGA WŁAŚCICIELE DOMÓW

UNIKALNY SYSTEM OSZCZĘDNOŚCIOWY
(Publikacja w j. angielskim)

Wyjaśnia jak i dlaczego możecie Państwo zaoszczędzić na różnego rodzaju pożyczkach hipotecznych i innych pożyczkach długoterminowych (samochód, jacht, domek kempingowy, itp.).

Zawiera kompletne instrukcje, przykłady, tabele płatności i ich analizę, które zobrazują Państwu ogromne oszczędności rzędu kilkudziesięciu tysięcy dolarów i skrócenie o wiele lat czasu spłaty hipoteki.

Umożliwia uzyskanie komputerowego wydruku dostosowanego do aktualnej wielkości Waszej hipoteki, wykazującego dokładne oszczędności jakie możecie osiągnąć.

Nie wymaga zmiany pożyczkodawcy, warunków płatności, ponownego oszacowania nieruchomości, konsultacji, itp. Niezawodny, prosty system do samodzielnego zastosowania.

Satysfakcja gwarantowana lub zwrot gotówki.

Nie dostarczamy na P.O. Box, zamawiając prosimy podać dokładny adres (praca lub dom), imię, nazwisko, nr. tel.

Cena: \$31,45 + \$ 3,60 koszt wysyłki.

Montrado, 745 Pl. Fortier, Suite 709,
St. Laurent, Que. H4L 5A6

**FANTASTYCZNY
APARAT FOTOGRAFICZNY
DO ZDJĘĆ TRÓJWYMIAROWYCH**

Niezwykły efekt: głębia, realizm, kolor widoczne gołym okiem przy zastosowaniu normalnego 35 mm filmu

- prostota w obsłudze - cena bardzo realna
- wspaniała okazja do zarobku na dowolny etat (komisowe + bonusy)

Potrzebni dystrybutorzy od zaraz.
TEL. (416) 252-0277

gervais art & design

- portrety - pastel, olej
- perspektywy architektoniczne
- projekty obiektów, wnętrz, rozbudowy

GERWAZY PALUSZKIEWICZ Ph.D.
TEL. (416) 446 - 0068

Toronto
Tel.: 532-3794

SAVE-O-WAY

PARCEL SERVICE

MISSISSAUGA 720 BURNHAMPTON RD WEST

TEL : 896-2832 FAX : 278 -5993

GODZINY OTWARCIA

PON. - PIĄTEK : 11 - 19 • • SOBOTA : 10 - 16

• jesteśmy autoryzowanym delexerem PEKAO

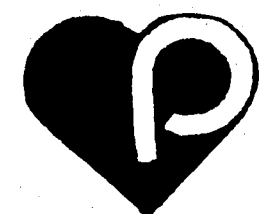
- wysyłamy pieniądze na konta • owoce cytrusowe • lekarstwa,
- paczki żywnościowe • samochody • maszyny rolnicze •
- sprzedajemy bilety lotnicze • charty do Polski •

PACZKI MORSKIE (jako jedyni w Kanadzie wysyłamy raz w tygodniu kontener do Polski)
PACZKI LOTNICZE (2 razy w tygodniu)

• załatwiamy zaproszenia i ubezpieczenia dla odwiedzających Kanadę
• kupony Orbisu • słoneczne wakacje w ciepłych krajach
331 Roncesvalles Ave.

PACZKI DO POLSKI

NAJLEPIEJ PRZEZ

POLIMEX

Tel. 537 - 7914

FAX (416) 537-6993

TLX 06-23984 POLIMEX TOR

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

- OWOCE CYTRUSOWE □ PRZEKAZY NA KONTA □ WĘGIEL
- GOTÓWKA DO RĄK □ PACZKI ŻYWNOŚCIOWE □ SAMOCHODY
- MASZYNY ROLNICZE □ SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

ODBIERAMY PACZKI Z DOMÓW

UWAGA SASKATCHEWAN

LOKALNYM PRZEDSTAWICIELEM

POLIMEX

JEST PAN STEFAN LEWANDOWSKI

22307 3RD STREET, LANGHAM, SASKATCHEWAN

TEL./306/ 283-4423

ŚWIĘTA JUŻ BLISKO!